PSI–કોન્સ્ટેબલના સિલેબસ પ્રમાણે ટોપિક વાઈઝ

360° MCQ કવરેજ

PSI–કોન્સ્ટેબલ માસ્ટર સ્ટ્રોક

NCERT - GCERT

તેમજ અન્ય આધારભૂત પુસ્તકોના તમામ MCQ

PART : 01

ઈીતિહાસ | સાંસ્કૃતિક વારસો | ભૂગોળ

વિધાનવાળા, જોડકાં અને ફેક્ટ બેઇઝ 5000+ પ્રશ્નોની પ્રેક્ટિસ

RAPID REVISION
માટે અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તક

ICE®
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

સંપાદક
મૌલિક ગોંધિયા

PSI-કોન્સ્ટેબલના સિલેબસ પ્રમાણે ટોપિક વાઈઝ
360° MCQ કવરેજ

PSI-કોન્સ્ટેબલ માસ્ટર સ્ટ્રોક

NCERT - GCERT

તેમજ અન્ય આધારભૂત પુસ્તકોના તમામ MCQ

: પ્રકાશક :

ICE

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

શ્રી સદ્‌ગુરુ કોમ્પ્લેક્સ, બીજો માળ, સ્વામિનારાયણ મંદિરની બાજુમાં,
રાધિકા જ્વેલર્સની સામે, કાલાવડ રોડ, રાજકોટ 360001.

પુસ્તકનું નામ : PSI-કોન્સ્ટેબલ માસ્ટર સ્ટ્રોક

સંપાદક : મૌલિક ગોંધિયા (Director - ICE)

કિંમત : ₹590/-

પ્રકાશક : ICE®
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

શ્રી સદ્ગુરુ કોમ્પ્લેક્સ, બીજો માળ, સ્વામિનારાયણ મંદિરની બાજુમાં,
રાધિકા જ્વેલર્સની સામે, કાલાવડ રોડ, રાજકોટ 360001.

DEMO COPY

© All rights are reserved by the publishers.

No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise or stored in a database or retrieval system without the prior written permission of the publisher.

Disclaimer

Information contained in this work has been obtained by the publisher, from various sources that are believed to be reliable. However, neither the publisher nor its authors guarantee the accuracy or completeness of any information nor its authors shall be liable for any errors, omissions or damages arising out of use of this information. This work is published with the understanding that the publisher and its authors are supplying information but are not attempting to render any professional services. If such services are required, the assistance of an appropriate professional should be sought. Only the courts of Rajkot shall have the jurisdiction for any legal dispute.

ખાસ નોંધ : આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવેલી તમામ માહિતી સાચી અને ઓથેન્ટિક હોય એ માટે અમે પૂરતી કાળજી રાખી છે. તેમ છતાં પ્રિન્ટિંગ, મુદ્રણ, માનવીય ભૂલ કે પછી કોઈ અગમ્ય કારણોસર તેમાં કોઈ ભૂલ કે ક્ષતિ રહી ગઈ હોય તો એ માટે સંપાદક, પ્રકાશક કે તેના કોઈ કર્મચારીઓ જવાબદાર રહેશે નહિ. આ ઉપરાંત આ પુસ્તકમાં દરેક વ્યક્તિ, જાતિ, જ્ઞાતિ, સમાજ કે ધર્મનું માન-સન્માન જળવાઈ રહે એની પણ પૂરતી કાળજી રાખવામાં આવી છે. તેમ છતાં એમાં કોઈ ભૂલ-ચૂક થઈ હોય તો એ અંગે ક્ષમા પ્રાર્થીએ છીએ.

પ્રસ્તાવના

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં સફળતા મેળવવા માટે એક સચોટ રણનીતિના ભાગરૂપે પરીક્ષાની અંતિમ ક્ષણોમાં સિલેબસ મુજબ પ્રેક્ટિસ એ અનિવાર્ય બને છે. NCERT અને GCERTના પાઠ્યપુસ્તકોના અભ્યાસ બાદ જે તે વિષયનું કે ટોપિકનું મૂલ્યાંકન કરવું એ અતિ મહત્ત્વનું બને છે. આ સ્વમૂલ્યાંકન માટે તેમજ પરીક્ષામાં ઉપયોગી નીવડે તે હેતુથી ICE દ્વારા NCERT અને GCERTના પાઠ્યપુસ્તકોમાંથી તેમજ આધારભૂત સ્ત્રોતોમાંથી પોલીસ ભરતીના નવા સિલેબસ પ્રમાણે ટોપિક વાઈઝ ઈતિહાસ, સાંસ્કૃતિક વારસો અને ભૂગોળ જેવા વિષયોનો વૈકલ્પિક પ્રશ્નસંગ્રહ પુસ્તક સ્વરૂપે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.

પોલીસ ભરતી બોર્ડ દ્વારા બદલાતી જતી નવી પરીક્ષા પદ્ધતિને ધ્યાનમાં રાખીને આ પુસ્તકને સંપૂર્ણ પરીક્ષાલક્ષી બનાવવામાં આવ્યું છે. ઈતિહાસ, સાંસ્કૃતિક વારસો અને ભૂગોળ જેવા વિષયોના તથ્યાત્મક અને સમજણપૂર્વકના અલગ–અલગ પદ્ધતિથી ટ્વિસ્ટ કરીને પૂછાતા વિધાનવાળા, જોડકાં અને ફેક્ટ આધારિત પ્રશ્નોની તૈયારી માટે આ સંભવિત પ્રશ્નસંગ્રહ P.S.I. – કોન્સ્ટેબલ ઉપરાંત GPSC CLASS - 1/2, S.T.I., P.I, DySO, A.T.D.O., નાયબ મામલતદાર, ચીફ ઓફિસર, CCE (બિનસચિવાલય ક્લાર્ક), વનરક્ષક, તલાટી, જૂ.ક્લાર્ક, FHW-MPHW, TET-TAT, H-TAT, બેલિફ, સ્ટાફ સિલેક્શન (SSC) સહિતની ગુજરાત સરકારની તેમજ કેન્દ્ર સરકારની તમામ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સમાન રીતે ઉપયોગી થશે.

આ પ્રશ્નસંગ્રહના નિર્માણકાર્ય માટે અનિલભાઈ ડી. પરમાર, હાર્દિકભાઈ એમ. અઘારા અને અભિષેકભાઈ એમ. મુલિયાણા તથા ડિઝાઈનર – હાર્દિકભાઈ ખોખર તથા ટાઈપિસ્ટ – અભિષેકગીરી એ. ગોસ્વામી, અજયભાઈ ઘેલાણી તથા સરોજબેન ગજ્જર સહિત સમગ્ર ટીમના અમે આભારી છીએ.

ટૂંકમાં, વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં પરીક્ષાના અંતિમ દિવસોમાં તૈયારીને પરિપૂર્ણ કરવા તેમજ પરીક્ષાની શ્રેષ્ઠ તૈયારી માટે આ Rapid Revision પ્રશ્નસંગ્રહ વિદ્યાર્થીઓને અત્યંત ઉપયોગી થશે એ જ આશા સાથે...

All The Best.........
Do Your Best....

Mavlik Gondhiya

INDEX

01 ઈતિહાસ 01 - 208

CH : 01	સિંધુખીણની સભ્યતા	01
CH : 02	વૈદિક યુગ	16
CH : 03	જૈન ધર્મ - બૌદ્ધ ધર્મ	26
CH : 04	ગણરાજ્યો તથા પ્રથમ મગધ સામ્રાજ્ય	36
CH : 05	મધ્ય એશિયા સાથેનો સંપર્ક અને તેના પરિણામો	40
CH : 06	હર્યક વંશ અને નંદ વંશ	42
CH : 07	મૌર્ય વંશ	43
CH : 08	શૃંગ વંશ, કણ્વ વંશ, શક વંશ, કુષાણ વંશ અને સાતવાહન વંશ	53
CH : 09	ગુપ્ત વંશ	59
CH : 10	સમ્રાટ હર્ષવર્ધન	69
CH : 11	પલ્લવ, ચાલુક્ય, ગુર્જર પ્રતિહાર, ચૌલ, પાલ વંશ તથા અન્ય ભારતીય રાજાઓ તથા રાજવંશો	73
CH : 12	દિલ્હી સલ્તનત	80
CH : 13	મુઘલ સામ્રાજ્ય	94
CH : 14	વિજયનગર સામ્રાજ્ય	108
CH : 15	મરાઠા સામ્રાજ્ય	113
CH : 16	ભારતમાં યુરોપિયન વેપારી કંપનીઓનું આગમન તથા સર્વોચ્ચતા માટેનો સંઘર્ષ	119
CH : 17	ભારતમાં કંપની શાસન	130
CH : 18	1857નો બળવો અને ભારતમાં બ્રિટિશ તાજનું સીધું શાસન	141
CH : 19	ભારતની સ્વતંત્રતા માટેની ચળવળ તથા સ્વાતંત્ર્ય પ્રાપ્તિ	150

DEMO COPY

CH : 20	આઝાદી પછીનું ભારત તથા મહાગુજરાત આંદોલન	185
CH : 21	19મી તથા 20મી સદીમાં ભારતમાં ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારા આંદોલનો	189
CH : 22	ગુજરાતના રાજવંશો, તેના શાસકો, વહીવટીતંત્ર, આર્થિક -સામાજિક પરિસ્થિતિ,ધર્મ, સાહિત્ય, કલા અને સંસ્કૃતિ	197

02	સાંસ્કૃતિક વારસો	209 - 362

CH : 01	કળાસ્વરૂપો-હસ્તકળા	209
CH : 02	કળાસ્વરૂપો-ચિત્રકળા	218
CH : 03	કળાસ્વરૂપો-શિલ્પ-સ્થાપત્ય કળા	230
CH : 04	કળાસ્વરૂપો- નૃત્ય કળા	259
CH : 05	કળાસ્વરૂપો- સંગીત કળા	271
CH : 06	કળાસ્વરૂપો- નાટ્ય કળા	284
CH : 07	કળાસ્વરૂપો- કઠપૂતળી કળા અને માર્શલ આર્ટ	288
CH : 08	મેળા	290
CH : 09	ઉત્સવો	293
CH : 10	ભારતીય જીવન : પોશાક-પરંપરાઓ અને ખાણી-પીણી	300
CH : 11	ગુજરાતનાં સંગ્રહાલયો અને પુસ્તકાલય પ્રવૃત્તિ	319
CH : 12	ગુજરાતી રંગભૂમિ- નાટકો, ગીતો અને નાટ્યમંડળીઓ	322
CH : 13	આદિવાસી જનજીવન	331
CH : 14	ગુજરાતી સાહિત્ય	340
CH : 15	સાંસ્કૃતિક, ધાર્મિક અને સાહિત્યક મહત્ત્વ	352
CH : 16	ગુજરાતના તિર્થસ્થળો અને પર્યટનસ્થળો	356

DEMO COPY

03 ભૂગોળ 363 - 477

CH : 01	સૂર્યમંડળના ભાગરૂપ પૃથ્વી, પૃથ્વીની ગતિ, સમય અને ઋતુની વિભાવના	363
CH : 02	પૃથ્વીની આંતરિક સંરચના	368
CH : 03	મુખ્ય ભૂમિ સ્વરૂપો અને તેની લાક્ષણિકતાઓ	371
CH : 04	વાતાવરણની સંરચના અને સંગઠન, વાતાવરણીય વિક્ષોભ, વાયુસમુચ્ચય અને વાતાગ્ર	372
CH : 05	આબોહવાના તત્ત્વો અને પરિબળો, આબોહવાકીય બદલાવ, વિવિધ આબોહવા પ્રદેશો	376
CH : 06	મહાસાગરો-ભૌતિક, રાસાયણિક, જૈવિક લાક્ષણિકતાઓ, જલીય આપત્તિઓ, દરિયાઈ અને ખંડીય સંસાધનો	382
CH : 07	ભૂગોળ : સામાન્ય પરિચય (વિશ્વ, ભારત અને ગુજરાત)	388
CH : 08	મુખ્ય પ્રાકૃતિક વિભાગો	395
CH : 09	નદીતંત્ર અને પરિયોજના	405
CH : 10	ખડકો અને ખનિજો	417
CH : 11	જમીનના મુખ્ય પ્રકારો	422
CH : 12	કૃ[illegible]	427
CH : 13	ઉદ્યોગ-સેવાઓ અને તેમની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ, પાયાના ઉદ્યોગ-ખનિજ, જંગલ, ઈંધણ (બળતણ) અને માનવ શ્રમ આધારિત ઉદ્યોગો	432
CH : 14	પરિવહન અને વેપાર	443
CH : 15	કુદરતી વનસ્પતિ, અભયારણ્ય અને રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	449
CH : 16	સામાજિક ભૂગોળ : વસતી	458
CH : 17	આપત્તિ વ્યવસ્થાપન	465
CH : 18	વર્તમાન પ્રવાહોના સંદર્ભમાં ભૂગોળ	469

DEMO COPY

1 ઈતિહાસ

1 સિંધુ ખીણની સભ્યતા

(01) સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ભારત અને પાકિસ્તાનમાં આ સંસ્કૃતિનો વિકાસ સામૂહિક રીતે થયો હતો.
2. આ પ્રદેશમાં નૂતનપાષાણકાલીન ગામોની શરૂઆત મહેરગઢના નૂતનપાષાણ સ્થળ પર ઈ.સ. પૂર્વે 7000ની આસપાસ થઈ હતી.
3. હડપ્પન સંસ્કૃતિ બે તબક્કામાં વહેંચાયેલી છે.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 (B) 1 અને 2
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(02) સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિના વિસ્તાર સંબંધિત નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ઉત્તરમાં તે જમ્મુ–કાશ્મીરના માંડા સુધી વિસ્તરેલુ હતુ.
2. દક્ષિણમાં તે નર્મદાના મુખ સુધી વિસ્તરેલું હતુ.
3. પશ્ચિમમાં તે બલૂચિસ્તાનના મકરાન સુધી વિસ્તરેલુ હતું.
4. પૂર્વમાં તે ગંગા ખીણ સુધી વિસ્તરેલું હતું.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યુ/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1, 2 અને 4 (B) 1, 2 અને 3
(C) 2, 3 અને 4 (D) માત્ર 4

(03) હડપ્પન સંસ્કૃતિના ખોદકામમાં મળેલા અવશેષોના આધારે ક્યા વિધાન સાચા નથી?

1. તમામ પ્રકારના બાંધકામ કામો માટે એક કદની ઈંટનો ઉપયોગ થતો હતો.
2. મુખ્યત્વે તમામ મકાનો એક માળના જ બનાવવામાં આવતા હતા.
3. મુખ્ય રસ્તાઓ સરેરાશ દસ મીટર પહોળા હતા.

(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(04) હડપ્પન સંસ્કૃતિમાં ઊંચા ઓટલા પર સ્થિત ઉપરના ભાગને 'ગઢ' કહેવામાં આવતું હતું. આ ભાગમાં શું શામેલ ન હતું?

1. જાહેર મકાન 2. અન્નનો ભંડાર
3. ડોક્યાર્ડ 4. કારખાનાઓ
5. મજુરના ઘર

(A) 1, 2, 3 અને 4 (B) 3 અને 5
(C) 3 અને 4 (D) માત્ર 3

(05) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન હડપ્પન શહેરોની વિશેષતાઓમાંનું એક ન હતું?

(A) શહેરોમાં ઘરો સામાન્ય રીતે બે કે ત્રણ માળના હતા.
(B) ઘરના આંગણાની આસપાસ ઓરડા બનાવવામાં આવ્યા હતા.
(C) ઘરોમાં અલગ બાથરૂમ હતું.
(D) કેટલાક ઘરોમાં કૂવા હતા.

(06) હડપ્પન સંસ્કૃતિના સ્થળોમાં બાંધવામાં આવેલા રસ્તાઓ સંબંધિત નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. મુખ્ય રસ્તા લગભગ દસ મીટર પહોળા હતા.
2. રસ્તાની બંને બાજુએ મકાનો બાંધવામાં આવ્યા હતા.
3. ઘરોની ગટર રસ્તાઓની ગટરોને મળતી હતી.
4. મુખ્ય રસ્તાને જનપથ કહેવાતો હતો.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 (B) 1, 2 અને 3
(C) 2, 3 અને 4 (D) 1,2, 3 અને 4

(07) હડપ્પન શહેરી યોજનાનું સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ સ્થળ વિશાળ સ્નાનાગાર હતું. આ અંગે ક્યું વિધાન સાચું નથી?

(A) તે મોહેં–જો–દડો અને ધોળાવીરામાં આવેલું છે.
(B) તે ઈંટ સ્થાપત્યનું સુંદર ઉદાહરણ છે.
(C) કુવામાંથી સ્નાનગારને પાણી પૂરું પાડવામાં આવતું હતું.
(D) વિશાળ સ્નાનગાર ધાર્મિક સ્નાન માટે બનાવવામાં આવ્યું હતું.

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(77) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. સિંધુ સભ્યતાની નગર રચનાની સૌથી મોટી વિશેષતા એ હતી કે તેમાં પવન આવતા, રસ્તાઓ આપમેળે સાફ થઈ જતા હતા. તેમજ તેમાં ખુબ જ વ્યવસ્થિત જળ નિકાસ પ્રણાલી બનાવવામાં આવી હતી.
2. સિંધુ સભ્યતામાં જે સ્નાનાગારો જોવા મળ્યા છે તેવા સ્નાનાગારો પ્રાચીન સમયમાં રોમન સામ્રાજ્યની સ્થાપના પહેલાં ક્યાંય આવા સ્નાનાગારો જોવા ન મળ્યા હોવાથી આ જાહેર સ્નાનાગારો પણ સિંધુ સભ્યતાની એક વિશિષ્ટતા ગણાય છે.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(78) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. હડપ્પીય સભ્યતાના લોકો ઘઉં, જવ, બાજરી, વટાણા, તલ, ખજૂર વગેરે તથા ઘેટા અને ડૂક્કરના માંસ, માછલી અને ઈંડા તેમજ દૂધ અને તેની બનાવટોનો ઉપયોગ કરતા હતા.
2. હડપ્પીય સભ્યતામાંથી મળી આવેલ મૂર્તિઓ પરથી એવુ માનવામાં આવે છે કે અહિંયા સ્ત્રી–પુરુષો બે કપડાં પહેરતાં હતાં.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 બંને (B) માત્ર 1
(C) માત્ર 2 (D) એકપણ નહીં

(79) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી સત્ય વિધાન જણાવો.

1. મોહેં–જો–દડોનો અર્થ 'મરેલાનો ટેકરો' થાય છે.
2. લોથલ શબ્દમાં લોથ એટલે 'લાશ' એવો અર્થ થાય છે.
3. આગમાં પકાવેલી માટીને ટેરાકાર્મિંગ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(80) 'હડપ્પા' નામના સ્થળેથી નીચે પૈકી ક્યાં અવશેષો મળી આવ્યા હતાં ?

1. માતૃ દેવીની મૂર્તિ 2. કાંસાની મૂર્તિ
3. જાહેર સ્નાનાગાર 4. કબ્રસ્તાન
5. અન્નના કોઠાર

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 1, 3, 4 અને 5
(C) ફક્ત 1, 2 અને 4 (D) 1, 2, 3, 4 અને 5

(81) યોગ્ય રીતે જોડકાં જોડો.

સ્થળ	શોધક
1. હડપ્પા	A. ફઝલ અહમદ
2. મોહેં–જો–દડો	B. ગોપાલ મજુમદાર
3. ચન્હુદડો	C. રખાલદાસ બેનર્જી
4. કોટદીજી	D. દયારામ સાહની

(A) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (B) 1-D, 2-C, 3-B, 4-A
(C) 1-B, 2-A, 3-C, 4-D (D) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

(82) નીચેના વિધાનોમાંથી સત્ય વિધાન જણાવો.

1. સિંધુની સૌપ્રથમ નગર સભ્યતા હડપ્પાને માનવામાં આવે છે.
2. સિંધુ સંસ્કૃતિનું ગુજરાતમાંથી શોધાયેલ સૌપ્રથમ નગર રંગપુર હતું.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિં

(83) હડપ્પા સંસ્કૃતિના ક્યા સ્થળને સ્થાનિક લોકો 'બીબીનો ટીંબો' તરીકે ઓળખાવે છે ?

(A) ધોળાવીરા (B) કુંતાસી
(C) દેસલપર (D) રંગપુર

(84) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી યોગ્ય વિધાન જણાવો.

1. ગુજરાતમાંથી શોધાયેલા લોથલ અને સુરકોટડા એ હડપ્પા સંસ્કૃતિના બે મુખ્ય બંદરો હતા.
2. ભારતની સ્વતંત્રતા બાદ હડપ્પા સંસ્કૃતિના સૌથી વધુ સ્થળો ગુજરાતમાંથી જ મળી આવ્યા છે.
3. ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ 1931માં ધોળાવીરામાંથી હડપ્પા સંસ્કૃતિના અવશેષો મળ્યા હતા.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 1 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(85) ગોહિલવાડનો ટીંબો ક્યાં જિલ્લામાં આવેલ છે ?

(A) જૂનાગઢ (B) ભાવનગર
(C) પોરબંદર (D) અમરેલી

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(10) ઋગ્વૈદિક આર્યોના જીવનના સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ઋગ્વૈદિક આર્યોનું જીવન પશુપાલન પર આધારિત હતું.
2. ઋગ્વેદમાં 'ગવિષ્ટિ' એ યુદ્ધનો પર્યાય છે.
3. ઋગ્વૈદિક લોકો પાસે જમીનની ખાનગી માલિકી ન હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 (B) માત્ર 2
(C) 1, 2 અને 3 (D) 1 અને 3

(11) ઋગ્વૈદિક જીવન સંબંધિત નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. આ સમયગાળા દરમિયાન, પશુઓ અને જમીન બંને માટે યુદ્ધો લડવામાં આવતા હતા.
2. યુદ્ધમાં જીતેલા પૈસાની વહેંચણી કરવામાં આવતી ન હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં નથી ?

(A) 1 અને 2 બંને (B) માત્ર 2
(C) માત્ર 1 (D) એકપણ નહીં

(12) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન આર્યોની વહીવટી વ્યવસ્થા અંગે સાચું નથી?

(A) રાજા એવા નેતા હતા જેમણે યુદ્ધમાં સેનાનુ નેતૃત્વ કર્યું હતું.
(B) રાજા સમાજ વ્યવસ્થાના નિર્દેશક બન્યા હતા.
(C) વાજપેયી અને રાજસૂય યજ્ઞના પ્રદર્શનથી શાહી સત્તાને કાયદેસર બનાવવામાં આવી.
(D) શતપથ બ્રાહ્મણના જણાવ્યા મુજબ, રાજા તેના અભિષેક કરનાર બ્રાહ્મણને 1000 સોનાના સિક્કા આપવાના હતા.

(13) ઋગ્વૈદિક કાળમાં રાજ્ય વ્યવસ્થાને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. રાજાનુ પદ વારસાગત બની ગયું હતું.
2. સભા અને સમિતિ રાજકીય સંસ્થાઓ હતી.
3. મહિલાઓને સભા અને સમિતિઓમાં ભાગ લેવાનો અધિકાર હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં નથી ?

(A) માત્ર 1 (B) 1 અને 3
(C) માત્ર 3 (D) 2 અને 3

(14) નીચેનામાંથી કઈ જોડી યોગ્ય નથી ?

પદ		કાર્ય
(A) વ્રજપતિ	–	ગોચર ભૂમિના વડા
(B) કુલપ	–	પરિવારના વડા
(C) ગ્રામણી	–	ગામના વડા
(D) વિશપતિ	–	જિલ્લાના વડા

(15) ઋગ્વૈદિક કાળમાં, 'બલી' ને નીચેનામાંથી ક્યાં તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે ?

(A) સ્વૈચ્છિક કર તરીકે
(B) પશુ બલિદાનના રૂપમાં
(C) રાજાના શાહી અધિકાર તરીકે
(D) સ્થાનિક લોકોની કબીલા(કુટુંબ)ના રૂપમાં

(16) રાજાની સૈન્ય શક્તિને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. રાજા સાથે કાયમી સેના હતી.
2. વ્રાત, ગણ અને સર્ઘ યોદ્ધા જાતિઓ હતા.
3. 'ગ્રામ' સ્થાયી સૈન્યનો ભાગ હતો.
4. લશ્કરી તત્ત્વ મજબૂત હતું.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં નથી ?

(A) 1, 2 અને 3 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) માત્ર 4

(17) **વિધાન (A):-** ઋગ્વૈદિક સમયગાળા દરમિયાન, સ્ત્રીઓનું કુટુંબમાં પ્રતિષ્ઠિત સ્થાન હતું.

કારણ (R):- ઋગ્વૈદિક સમયગાળા દરમિયાન, સ્ત્રીઓને સામાન્ય રીતે વેદનો અભ્યાસ કરવાનો અધિકાર હતો.

(A) A અને R બંને સાચા છે અને R એ A ની સાચી સમજૂતી છે.
(B) A અને R બંને સાચા છે, પરંતુ R એ A ની સાચી સમજૂતી નથી.
(C) A સાચું છે, પરંતુ R ખોટું છે.
(D) A ખોટું છે, પણ R સાચું છે.

(18) ઋગ્વૈદિક કુટુંબ રચનાને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. કુટુંબ પિતૃસત્તાક પ્રકૃતિનું હતું.
2. પરિવારમાં બહાદુર પુત્રો માટે ભગવાનને પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી.
3. ઋગ્વેદમાં દીકરીની ઈચ્છાનો ઉલ્લેખ નથી.
4. લોકો અને પ્રાણીઓની ઇચ્છાઓને નિરાશ કરવામાં આવી છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) 1, 3 અને 4 (B) 2, 3 અને 4
(C) 1, 2 અને 3 (D) 1 અને 2

(19) સૂચિ I ને સૂચિ II સાથે યોગ્ય રીતે જોડો.

યાદી I (શબ્દો)	યાદી II (અર્થ)
A. ગોત્ર	1. રાજ્યક્ષેત્ર
B. જનપદ	2. જન્મસ્થળ
C. કુલ	3. કબીલા
D. વિશ	4. કુટુંબ

(A) A-1 B-2 C-3 D-4 (B) A-2 B-1 C-4 D-3
(C) A-4 B-3 C-2 D-1 (D) A-3 B-4 C-2 D-1

DEMO COPY

3 જૈન ધર્મ અને બૌદ્ધ ધર્મ

(01) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું નથી?
(A) મહાવીર સ્વામીને 'જિન' કહેવામાં આવે છે અને તેમના અનુયાયીઓને જૈન કહેવામાં આવે છે.
(B) મહાવીર સ્વામીએ જૈન વ્રતમાં બ્રહ્મચર્ય ઉમેર્યું હતું.
(C) જૈન ધર્મમાં પૂર્વજન્મનો કોઈ ખ્યાલ નથી.
(D) પુરુષો અને સ્ત્રીઓ બંને જૈન સંઘોમાં ભાગ લઈ શકે છે.

(02) જૈન ધર્મ વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
1. જૈન ધર્મના ઉપદેશોનું સંકલન પાટલીપુત્રમાં કરવામાં આવ્યું હતું.
2. આમાં પ્રાકૃત ભાષાનો ઉપદેશ માટે અને અર્ધ–માગધી ભાષાનો ઉપયોગ ગ્રંથોની રચના માટે કરવામાં આવતો હતો.
3. જૈન ધર્મે મૂર્તિપૂજાનો વિરોધ કર્યો હતો.
ઉપરોક્તમાંથી પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?
(A) 1 અને 2 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(03) "આત્મા એ માત્ર પ્રાણી અને વનસ્પતિ જીવનની મિલકત નથી, પરંતુ ખડકો, વહેતી નદીઓ અને અન્ય ઘણી કુદરતી વસ્તુઓ પણ છે, જેને અન્ય ધાર્મિક સંપ્રદાયો જીવંત માનતા નથી."
ઉપરોક્ત વિધાન પ્રાચીન ભારતના નીચેનામાંથી ક્યાં ધાર્મિક સંપ્રદાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતને પ્રતિબિંબિત કરે છે ?
(A) બૌદ્ધ પરંપરા (B) જૈન પરંપરા
(C) શૈવ પરંપરા (D) વૈષ્ણવ પરંપરા

(04) ધાન્યકટક, જે મહાસાધિકો હેઠળ મુખ્ય બૌદ્ધ કેન્દ્ર તરીકે વિકસ્યું હતું, તે નીચેનામાંથી ક્યાં પ્રદેશમાં આવેલું હતું?
(A) આંધ્ર (B) ગાંધાર
(C) કલિંગ (D) મગધ

(05) જૈન ધર્મ વિશે ક્યું વિધાન સાચું નથી?
(A) પાંચમી સદીમાં કર્ણાટકમાં સ્થપાયેલા જૈન મઠોને 'બસદી' કહેવામાં આવતું હતું.
(B) જૈન માન્યતા અનુસાર, જન્મ અને પુનર્જન્મનું ચક્ર ધર્મ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે.
(C) જૈન ધર્મમાં યુદ્ધ અને ખેતી બંને પ્રતિબંધિત છે.
(D) મૌર્ય સમ્રાટ ચંદ્રગુપ્તે કર્ણાટકમાં જૈન ધર્મનો પ્રચાર કર્યો હતો.

(06) નીચેનામાંથી કઈ જોડી યોગ્ય નથી?

સંસ્થા/શબ્દ		વર્ણન
(A) સંઘ	–	જેઓ તેમના ઘર છોડે છે તેમનું સંગઠન
(B) વિહાર	–	સાધુઓનું નિવાસસ્થાન
(C) અસ્તેય	–	અહિંસાનું પાલન
(D) વનપ્રસ્થ	–	વન ગમન

(07) જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
1. અહિંસાનું પાલન કરવું જોઈએ.
2. દરેક વ્યક્તિએ વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરી દેવો જોઈએ.
3. દરેક વ્યક્તિએ બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરવું જોઈએ.
ઉપરોક્તમાંથી પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?
(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 1, 2 અને 3 (D) માત્ર 1

(08) વિધાન (A)
મહાવીર સ્વામી અને તેમના અનુયાયીઓનાં ઉપદેશોને સામાન્ય લોકો સરળતાથી સમજી શકતા હતા.
કારણ (R)
મહાવીર સ્વામી અને તેમના અનુયાયીઓએ તેમના ઉપદેશ પ્રાકૃત ભાષામાં આપ્યા હતા.
(A) A અને R બંને સાચા છે અને R એ A ની સાચી સમજૂતી છે.
(B) A અને R બંને સાચા છે, પરંતુ R એ A ની સાચી સમજૂતી નથી.
(C) A સાચું છે, પણ R ખોટું છે
(D) R સાચું છે, પણ A ખોટું છે

(09) જૈન ધર્મ વિશે નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું નથી?
(A) જૈન ધર્મ મુખ્યત્વે વેપારીઓ દ્વારા સમર્થિત હતો.
(B) ખેડૂતો માટે અહિંસાનું પાલન કરવું મુશ્કેલ હતું.
(C) જૈન ધર્મ ગુજરાત, તમિલનાડુ અને કર્ણાટકમાં ફેલાયો હતો.
(D) જૈન ધર્મના ઉપદેશો કુશીનગરમાં લખાયા હતા.

(10) બુદ્ધ વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
1. બુદ્ધે તેમનો પ્રથમ ઉપદેશ સારનાથમાં આપ્યો હતો.
2. બુદ્ધે સંસ્કૃત ભાષામાં પોતાનો ઉપદેશ આપ્યો હતો.
3. બુદ્ધે લોકોને દયાળુ બનવા અને પ્રાણીઓ તેમજ મનુષ્યોના જીવનનો આદર કરવાનું શીખવ્યું.
4. બુદ્ધ માનતા હતા કે આપણા કર્મોનું પરિણામો, સારા કે ખરાબ, આપણા વર્તમાન જીવન તેમજ પછીના જીવનને અસર કરે છે.
ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી કેટલા સાચા છે ?
(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે
(C) માત્ર ત્રણ (D) આપેલ તમામ

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(93) ધમ્મ અને સંઘ બાબતે જણાવો.

(A) ધમ્મ = વ્યક્તિનો આધ્યાત્મિક વિકાસ, સંઘ = ધાર્મિક દૃષ્ટિએ આધ્યાત્મિક સમાજ

(B) ધમ્મ = ધાર્મિક દૃષ્ટિએ આધ્યાત્મિક સમાજ, સંઘ = વ્યક્તિનો આધ્યાત્મિક વિકાસ

(C) ધમ્મ = જ્ઞાન પ્રાપ્તીનો માર્ગ, સંઘ = જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેલ વ્યક્તિનો સમુહ

(D) ધમ્મ = જ્ઞાનનો માર્ગ, સંઘ = જ્ઞાન પ્રાપ્તી

(94) જૈનધર્મના સાહિત્યમાંથી શેનો સમાવેશ થાય છે ?

1. ભગવતી સુત્ર
2. ન્યાધામ્મકહાસુત્ર
3. ઉવાસગદસાઓ
4. આચારાંગસુત્ર

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 1 અને 3

(C) 1, 2 અને 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(95) અફઘાનિસ્તાનમાં સ્થિત વિશ્વની સૌથી મોટી બુદ્ધ પ્રતિમા વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. આ પ્રતિમા અફઘાનિસ્તાનના બામિયાનમાં આવેલી છે.
2. આ પ્રતિમાનું નિર્માણ ઈસવી સનમાં કરવામાં આવ્યું હતું.
3. આ સ્થળ અફઘાનિસ્તાનના દક્ષિણ ભાગમાં આવેલું છે.
4. અફઘાનિસ્તાનના ઉત્તર ભાગમાં ઘણા વિહારના અવશેષો મળી આવ્યા છે.

ઉપરોક્તમાંથી કેટલા વિધાન સાચા છે?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે

(C) માત્ર ત્રણ (D) આપેલ તમામ

ANSWER KEY

1. (C)	2. (A)	3. [illegible]	4. (A)	5. (B)
6. (C)	7. (B)	8. (A)	9. (D)	10. (C)
11. (A)	12. (C)	13. (C)	14. (A)	15. (B)
16. (A)	17. (D)	18. (B)	19. (B)	20. (C)
21. (B)	22. (C)	23. (B)	24. (B)	25. (C)
26. (D)	27. (C)	28. (B)	29. (A)	30. (B)
31. (C)	32. (B)	33. (D)	34. (B)	35. (C)
36. (D)	37. (C)	38. (A)	39. (D)	40. (D)
41. (B)	42. (C)	43. (B)	44. (D)	45. (C)
46. (A)	47. (C)	48. (A)	49. (C)	50. (A)
51. (D)	52. (A)	53. (B)	54. (D)	55. (C)
56. (D)	57. (B)	58. (C)	59. (C)	60. (A)
61. (A)	62. (D)	63. (D)	64. (A)	65. (D)
66. (A)	67. (D)	68. (D)	69. (D)	70. (D)
71. (B)	72. (B)	73. (A)	74. (B)	75. (D)
76. (A)	77. (D)	78. (A)	79. (C)	80. (D)
81. (D)	82. (D)	83. (C)	84. (D)	85. (D)
86. (A)	87. (D)	88. (A)	89. (C)	90. (D)
91. (B)	92. (C)	93. (A)	94. (D)	95. (C)

TOPIC ANALYSIS

ફુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

4 ગણરાજ્યો તથા મગધ સામ્રાજ્ય

(01) મહાજનપદ કાળની શરૂઆતની માન્યતાઓ સાથે સંબંધિત નિવેદનો ધ્યાનમાં લો.

1. લગભગ ઈ.પૂ. 500 સુધીમાં કેટલાક જિલ્લા અત્યંત શક્તિશાળી બની ગયા હતા.
2. શક્તિશાળી જિલ્લાઓ મહાજનપદ તરીકે ઓળખાવા લાગ્યા હતા.
3. બૌદ્ધ અને જૈન ગ્રંથોમાં 16 મહાજનપદોની યાદી જોવા મળે છે
4. ચાર જિલ્લા કૌશલ, અવંતિ, વજ્જિ અને મગધ ખાસ કરીને મહત્ત્વપૂર્ણ હતા.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2

(C) માત્ર 3 (D) આપેલ તમામ

(02) મહાજનપદ કાળના રાજા વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો

1. રાજા પાસે કાયમી સેના હતી.
2. સેનાને ચૂકવણી આહતના સિક્કાઓમાંથી કરવામાં આવતી હતી.
3. સૈન્યને ફક્ત યુદ્ધના સમયમાં જ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1 અને 3 (B) 1 અને 2

(C) 1, 2 અને 3 (D) માત્ર 3

(03) કર સંબંધિત નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પાક પર લગાડવામાં આવેલ કર
2. કારીગરો પર લગાડવામાં આવેલ કર
3. પશુપાલકોના પશુ અથવા તેના ઉત્પાદન પરનો કર
4. વેપારીઓને માલ પર કર ચૂકવવો પડતો હતો

મહાજનપદના સમયગાળા દરમિયાન વસૂલાતા કરમાં ઉપરોક્તમાંથી શેનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો?

(A) 1, 2 અને 3 (B) 1, 2 અને 4

(C) 2, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(04) બિહારમાં સ્થિત અંગ મહાજનપદમાં નીચેનામાંથી ક્યાં જિલ્લાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો?

(A) પટના અને વૈશાલી (B) મુંગેર અને ભાગલપુર

(C) દરભંગા અને સીતામઢી (D) સારણ અને વૈશાલી

DEMO COPY
ICE FOR COMPETITIVE EXAMS

(28) ચંદ્રગુપ્ત મૌર્ય વિશે નીચે આપેલા વિધાનો ક્યાં વિધાનો ખોટા છે ?

1. ચંદ્રગુપ્તે સેલ્યુકસ નિકેટરને હરાવી તેના ચાર પ્રદેશો કાબુલ, કંદહાર, હેરાત અને બલૂચિસ્તાન જીતી લીધા હતા.
2. યુનાની લેખકો મૌર્ય સામ્રાજ્યની રાજધાની પાટલીપુત્રને 'પાલીથ્રોબા' નામથી સંબોધિત કરતા હતા.
3. ચંદ્રગુપ્તના સુબા પુષ્યગુપ્તેએ ગિરનારમાં સુદર્શન તળાવ બંધાવ્યું હતું.
4. ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યે દક્ષિણ ભારતનો કોંકણ પ્રદેશ જીત્યો હતો. જેનો પ્રાચીન તમીલ સાહિત્ય 'બામ્બ મૌર્ય' માં ઉલ્લેખ છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 2 અને 4 (D) ફક્ત 1 અને 4

(29) બિંદુસાર વિશે નીચે આપેલા ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

1. બિંદુસાર 'અમિત્રઘાત' નામે પ્રચલિત હતા. જેનો અર્થ શત્રુઓના વિનાશક એવો થાય છે.
2. બિંદુસારને વાયુપુરાણમાં 'ભદ્રસાર' તથા જૈન ધર્મગ્રંથોમાં 'સિંહસેન' કહેવામાં આવ્યા હતા.
3. બિંદુસારના સમયમાં મૌર્ય સામ્રાજ્યની બે રાજધાની પ્રવર્તતી હતી.
4. સીરિયાના રાજા ડાયમેકસે બિંદુસારના દરબારમાં એન્ટિઓક્સ નામના ગ્રીક રાજદૂતને મોકલ્યા હતા.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 4
(C) ફક્ત 3 અને 4 (D) ફક્ત 1 અને 4

(30) સમ્રાટ અશોક વિશે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. સમ્રાટ અશોક 'દેવનામપ્રિય' અને 'પ્રિયદર્શી' તરીકે ઓળખાતા હતા.
2. સમ્રાટ અશોકે બૌદ્ધ ભિક્ષુક ઉપગુપ્તના કહેવાથી બૌદ્ધધર્મ અંગીકાર કર્યો હતો.
3. સમ્રાટ ઓશોકના અભિલેખોમાં તેને 'ચંડાશોક' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
4. કાશ્મીરમાં શ્રીનગર અને નેપાળમાં દેવપત્તન નામે નગરો સમ્રાટ અશોકે વસાવ્યા હતા.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(31) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. બિંદુસારે સુશિમના પુત્ર નિગ્રોથથી પ્રભાવિત થઈને બૌદ્ધધર્મ સ્વીકારવાનું વિચાર્યુ હતું.
2. સમ્રાટ અશોકે બૌદ્ધધર્મના પ્રચાર માટે તેમના પુત્ર મહેન્દ્ર અને પુત્રી સંઘમિત્રાને શ્રીલંકા મોકલ્યા હતા.
3. ઈ.સ. પૂર્વે 251માં પાટલીપુત્રમાં સમ્રાટ અશોકે બૌદ્ધધર્મની ત્રીજી ધર્મપરિષદ બોલાવી હતી.
4. સમ્રાટ અશોકે ધર્મપ્રચાર માટે પોતાના રાજ્યમાં ધર્મખાતાની રચના કરી તેના ઉપરી તરીકે 'ધર્મ મહામાત્ર' નામના અધિકારીની નિમણૂક કરી હતી.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(32) સમ્રાટ અશોકના શિલાલેખો અને તેના પ્રાપ્તિ સ્થાન વિશે યોગ્ય જોડકા જોડો.

શિલાલેખો	પ્રાપ્તિ સ્થાન
1. શાહબાઝગઢી	A. પુરી (ઓરિસ્સા)
2. કાલસી	B. થાણે (મહારાષ્ટ્ર)
3. ધૌલી	C. પેશાવર (પાકિસ્તાન)
4. સોપારા	D. દહેરાદૂન (ઉત્તરાખંડ)

(A) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B (B) 1-C, 2-D, 3-B, 4-A
(C) 1-D, 2-C, 3-B, 4-A (D) 1-D, 2-A, 3-C, 4-B

(33) મૌર્ય રાજ્યના નીચેના પૈકી ક્યાં ક્ષેત્રમાં એકાધિકાર હતા ?

1. ખાણકામ અને ધાતુવિજ્ઞાન
2. સિક્કા અને ચલણ
3. હથિયાર અને જહાજ નિર્માણ

નીચેના સંકેતોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

(A) 1 અને 3 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(34) નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યએ મગધની રાજધાની પર નંદવંશના ધનાનંદની હત્યા કરી મૌર્યવશંની સ્થાપના કરી હતી.
2. ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યનું ગુજરાતમાં પણ શાસન હતું તેમનું ગુજરાતમાં વડું મથક ગિરિનગર હતું.
3. ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યએ ગુજરાતમાં પોતાના સુબા તરીકે બિંદુસારની નિમણૂક કરી હતી.
4. ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ સિંચાઈનું કાર્ય મૌર્ય રાજાઓ દ્વારા કરાયું હતું.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 2 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

DEMO COPY

(03) ગુપ્ત શાસક ચંદ્રગુપ્ત I વિશે આપેલા નિવેદનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ચંદ્રગુપ્ત I ગુપ્ત વંશનો ત્રીજો શાસક હતો.
2. તેણે પ્રયાગથી મથુરા સુધીના પશ્ચિમના ફળદ્રુપ મેદાનો પર વિજય મેળવ્યો હતો.
3. પુરાણોમાં મગધ, અલ્હાબાદ અને અવધનો ઉલ્લેખ ગુપ્ત સામ્રાજ્ય તરીકે કરવામાં આવ્યો છે.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી કેટલા સાચા છે?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે
(C) આપેલ તમામ (D) આમાંથી કોઈ નહીં

(04) સમુદ્રગુપ્ત દ્વારા જીતેલા સ્થળો અને વિસ્તારોને પાંચ જૂથોમાં વહેંચવામાં આવ્યાં છે. પાંચમા જૂથમાં ક્યાં રાજ્યોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો?

(A) ચેર અને ચોલ (B) શક અને કુષાણ
(C) પહ્લવ અને સિથિયન (D) નેપાળ અને પંજાબ

(05) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. શ્રીલંકાના રાજા મેઘવર્મને સમુદ્રગુપ્ત પાસે એક રાજદૂત મોકલ્યો હતો.
2. સમુદ્રગુપ્તને ક્યારેય હારનો સામનો કરવો પડ્યો નથી.
3. અયોધ્યામાંથી સમુદ્રગુપ્તનો શિલાલેખ મળી આવ્યો છે.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું વિધાન સાચું છે?

(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 2 અને 3 (D) માત્ર 2

(06) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

"જેનું શરીર યુદ્ધના મેદાનમાં કુહાડી, ભાલા, ધનુષ, તલવારો, લાખંડની ગદા, અણીદાર તીર અને અન્ય સેંકડો શસ્ત્રોથી લાગેલા ઘાના નિશાનથી ભરેલું હોવાને લીધે અત્યંત સુંદર લાગતું હતું.

ઉપરોક્ત વિધાન કોના દ્વારા અને કોના માટે કહેવામાં આવ્યું છે?

(A) હરિશેણ દ્વારા શ્રીગુપ્ત વિશે
(B) હરિશેણ દ્વારા સમુદ્રગુપ્ત વિશે
(C) કાલિદાસ દ્વારા ચંદ્રગુપ્ત II વિશે
(D) કામદંક દ્વારા ઘટોત્કચ વિશે

(07) ચંદ્રગુપ્ત II ના સંબંધમાં નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું છે?

1. શકો પરની જીત અંગેનો સૌથી મજબૂત પૂરાવો આ રાજાના ચાંદીના સિક્કા છે.
2. આ સિક્કાઓનું વજન અંદાજે 33 ગ્રેન (એક ઘણુ નાનું વજન માપ) હતું.

(A) માત્ર 1 (B) 1 અને 2 બંને
(C) માત્ર 2 (D) એકપણ નહિં

(08) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો

વિધાન I : યુદ્ધમાં ઘોંડાનો ઉપયોગ કરવાનું ગુપ્ત શાસકોએ કુષાણો પાસેથી શીખ્યું હતું.

વિધાન II : ગુપ્તકાળના સિક્કાઓ મુખ્યત્વે ઘોડેસવારોના ચિત્રો હતા.

ઉપરોક્ત વિધાનોના સંદર્ભમાં, નીચેનામાંથી ક્યું એક સાચું છે?

(A) વિધાન I અને વિધાન II બંને સાચા છે અને વિધાન II એ વિધાન I ની સાચી સમજૂતી છે.
(B) વિધાન I અને વિધાન II બંને સાચા છે પરંતુ વિધાન II એ વિધાન I ની સાચી સમજૂતી નથી.
(C) વિધાન I સાચું છે, પરંતુ વિધાન II ખોટું છે.
(D) વિધાન I ખોટું છે, પરંતુ વિધાન II સાચુ છે.

(09) સમુદ્રગુપ્તની નીચેનામાંથી કઈ નીતિ દક્ષિણપથના શાસકો માટે વિશિષ્ટ હતી?

(A) તેમણે હાર સ્વીકારી અને ફરીથી શાસન કરવાની છૂટ મળી.
(B) તેમના સામ્રાજ્યોને ઉથલાવી દેવામાં આવ્યા અને તેની જગ્યાએ તેમણે સમુદ્રગુપ્તના સામ્રાજ્યનો ભાગ બનાવવામાં આવ્યો હતો.
(C) તેણે સમુદ્રગુપ્તની આધીનતા સ્વીકારી અને તેમની પુત્રીઓને તેની સાથે પરણાવી.
(D) તેઓ ભેટો લાવતા, રાજાના આદેશનું પાલન કરતા અને તેમના દરબારમાં હાજરી આપતા.

(10) ગુપ્ત કાળના વહીવટને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. રાજાનું પદ વારસાગત હતું.
2. વરિષ્ઠતાનો નિયમ દૃઢ પ્રથાના અભાવના કારણે મર્યાદિત હતો.
3. રાજગાદી હંમેશા મોટા પુત્રને મળતી હતી.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(11) ગુપ્ત વહીવટીતંત્ર અંગે ક્યું નિવેદન સાચું નથી?

(A) ગુપ્ત સેનામાં 3 લાખ પાયદળ સૈનિકો હતા.
(B) રાજાએ કાયમી લશ્કર રાખતા હતા.
(C) ઘોડાઓ દ્વારા ચાલતા રથ બિનઉપયોગી બની ગયા હતા.
(D) લશ્કરી વહીવટમાં ઘોડેસવારોનું મહત્ત્વ વધ્યું હતું.

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(13) હર્ષવર્ધનના શાસન વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
1. હર્ષના સામ્રાજ્યમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા સારી ન હતી.
2. ડાકુઓએ હ્યુ–એન–ત્સાંગનો સામાન લૂંટી લીધો હતો.
3. દેશના કાયદામાં ગુના માટે કડક સજાની જોગવાઈ ન હતી.
ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?
(A) માત્ર 3 (B) 1 અને 2
(C) 1, 2 અને 3 (D) માત્ર 2

(14) હર્ષવર્ધન કાલીનના બૌદ્ધ ધર્મ વિશે ક્યું વિધાન સાચું નથી?
(A) બૌદ્ધ લોકો 18 સંપ્રદાયોમાં વહેંચાયેલા હતા.
(B) બૌદ્ધ ધર્મનું સૌથી પ્રસિદ્ધ કેન્દ્ર નાલંદા હતું.
(C) હિનયાન સંપ્રદાયની ફિલસૂફી નાલંદામાં શીખવવામાં આવતી હતી.
(D) નાલંદામાં 10,000 વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરતા હતા.

(15) નાલંદા વિશ્વવિદ્યાલયને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
1. ઈ.સ. 670માં ઈત્સિંગ નાલંદા આવ્યો હતો.
2. હ્યુ–એન–ત્સાંગ અનુસાર, નાલંદા વિશ્વવિદ્યાલયનું 100 ગામોની આવક દ્વારા ભરણપોષણ કરવામાં આવ્યું હતું.
3. ઈત્સિંગે આ સંખ્યા વધારીને [illegible]00 કરી હતી.
ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?
(A) માત્ર 1 (B) માત્ર [illegible]
(C) 1 અને 2 (D) [illegible] અને [illegible]

(16) સમ્રાટ હર્ષવર્ધને ક્યા સ્થળે બૌદ્ધ ધાર્મિક પરિષદોનુ આયોજન કર્યું હતુ?
(A) પ્રયાગ અને વા[illegible] (B) થાણેસર અને પ્રયાગ
(C) કન્નૌજ અને પ્રયાગ (D) પ્રયાગ અને વારાણસી

(17) સમ્રાટ હર્ષવર્ધન વિશે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન/ વિધાનો સાચું / સાચા છે ?
1. સમ્રાટ હર્ષવર્ધનના પિતાનું નામ પ્રભાકર વર્ધન હતું.
2. હર્ષવર્ધનનો ઈતિહાસ જાણવાના સાહિત્યિક સ્ત્રોતોમાં કવિ બાણભટ્ટે રચેલા 'હર્ષચરિત' અને 'કાદમ્બરી' ગ્રંથો મુખ્ય છે.
3. ચીની મુસાફર હ્યુ–એન–ત્સાંગ અને ઈત્સીંગના અહેવાલો પરથી હર્ષવર્ધનની માહિતી મળી આવે છે.
(A) ફક્ત 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 3 (D) 1, 2 અને 3

(18) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. પ્રભાકર વર્ધનના મૃત્યુબાદ તેમના જ્યેષ્ઠપુત્ર હર્ષવર્ધન ગાદીએ આવ્યા હતા.
2. હર્ષવર્ધને સૌપ્રથમ માળવાના રાજા દેવગુપ્તને હરાવી તેની હત્યા કરી હતી.
3. હર્ષવર્ધને સતત છ વર્ષ સુધી યુદ્ધો કર્યું અને ગૌંડ (બંગાળ), મિથિલા (બિહાર), સારસ્વત (પ્રયાગ), ઉત્કલ (ઓરિસ્સા) વગેરે પ્રદેશો જીત્યા હતા.
4. હર્ષવર્ધને કાશ્મીર પર આક્રમણ કરી ત્યાંથી ભગવાન બુદ્ધના દાંત લઈને કનૌજ પાસે સાસારામમાં સ્થાપિત કર્યું હતા.
(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) ફક્ત 2, 3 અને 4

(19) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?
1. હ્યુ–એન–ત્સાંગ હર્ષવર્ધનની સેનાને 'ચતુરંગિણી' કહેતા હતા.
2. હર્ષવર્ધનના સમયમાં સામંતશાહીની શરૂઆત થઈ હતી.
3. પ્રાંતોના વહીવટ માટે સૂબા નિમવામાં આવતા હતા. તેઓ 'સંધિવિગ્રહક' તરીકે ઓળખાતા હતા.
4. સિંહનાદ સમ્રાટ હર્ષવર્ધનના મુખ્યપ્રધાન હતા.
(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 3 અને 4 (D) ફક્ત 1 અને 4

(20) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. હર્ષવર્ધનના સમયમાં લોકોનો મુખ્ય ધંધો માછીમારી હતો.
2. હર્ષવર્ધનના સમયમાં ખેતીની ઉપજનો 2/6 ભાગ કરવેરા તરીકે લેવામાં આવતો હતો.
3. હર્ષવર્ધનના સમયમાં વહાણ બાંધવાનો ઉદ્યોગ, કાપડ ઉદ્યોગ ખૂબ જ વિકસ્યો હતો.
4. હ્યુ–એન–ત્સાંગના ગ્રંથો મુજબ હર્ષવર્ધન પાસે 60 હજાર હાથીઓ અને એક લાખ ઘોડાઓ હતા.
(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 3 અને 4 (D) ફક્ત 2 અને 3

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

ANSWER KEY

1. (B)	2. (B)	3. (B)	4. (D)	5. (D)
6. (A)	7. (D)	8. (C)	9. (B)	10. (C)
11. (D)	12. (D)	13. (B)	14. (C)	15. (C)
16. (C)	17. (D)	18. (B)	19. (C)	20. (C)
21. (C)	22. (D)	23. (C)	24. (C)	25. (D)
26. (D)	27. (D)	28. (B)	29. (C)	30. (B)
31. (A)				

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

11 પલ્લવ, ચાલુક્ય, ગુર્જર પ્રતિહાર, ચૌલ, પાલ વંશ તથા અન્ય ભારતીય રાજાઓ તથા રાજવંશો

(01) ઓરિસ્સામાં સ્થાપિત મહત્ત્વના રાજવંશોમાં નીચેનામાંથી કોનો સમાવેશ થતો ન હતો?

(A) વશિષ્ઠ વંશ (B) નલ રાજવંશ

(C) માન રાજવંશ (D) પાલ રાજવંશ

(02) પાલ શાસક ધર્મપાલ વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ધરમપાલે ઈ.સ. 770 થી 810 સુધી શાસન કર્યું હતું.
2. તેણે કન્નૌજ પર કબજો કર્યો હતો.
3. રાષ્ટ્રકુટ શાસક નાગભટ્ટ પ્રથમે ધર્મપાલ પાસેથી કન્નૌજ કબજે કર્યું હતું.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1 અને 3 (B) 1 અને 2

(C) માત્ર 3 (D) 1, 2 અને 3

(03) પાલ વંશ સંબંધિત નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. પાલ શાસકોએ નવમી અને બારમી સદી વચ્ચે પાટલીપુત્રથી પૂર્વ ભારત પર શાસન કર્યું હતું.
2. પાલ સામ્રાજ્યમાં સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને પાલી પ્રચલિત ભાષાઓ હતી.
3. પાલ શાસકોએ મહાયાન, બૌદ્ધ ધર્મને અનુસર્યો હતો.
4. પાલ વંશનું મૂળ સામ્રાજ્ય બંગ અથવા પૂર્વ બંગાળમાં હતું.

ઉપરોક્તમાંથી કેટલા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે

(C) માત્ર ત્રણ (D) ઉપરોક્ત તમામ

(04) પ્રતિહાર વંશ વિશે ક્યું વિધાન સાચું નથી?

(A) તેઓને ગુર્જર પ્રતિહાર પણ કહેવામાં આવે છે.

(B) તેઓ ગુજરાત અથવા રાજસ્થાનમાં ઉદ્ભવ્યા છે.

(C) શરૂઆતમાં તેઓ સ્થાનિક અધિકારીઓ હતા.

(D) તેઓએ શરૂઆતમાં જ કન્નૌજ જીતી લીધું હતું.

(05) પ્રતિહાર વંશના વાસ્તવિક સ્થાપક કોને ગણવામાં આવે છે?

(A) ભોજ પરમાર (B) મહેન્દ્રપાલ

(C) ધ્રુવ (D) મિહિરભોજ

(06) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો

1. ભોજનું સામ્રાજ્ય સતલજ નદીના પૂર્વ કિનારા સુધી વિસ્તરેલું હતું.
2. પ્રતિહારો પાસે ભારતમાં સૌથી શ્રેષ્ઠ ઘોડેસવાર સૈન્ય હતું.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 બંને (B) ફક્ત 1

(C) ફક્ત 2 (D) એકપણ નહિં

(07) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું નથી?

(A) રાજા ભોજ વૈષ્ણવ ધર્મના આશ્રયદાતા હતા.

(B) રાજા ભોજના સિક્કાઓ પર વરાહના ચિત્રો જોવા મળ્યા હતા.

(C) રાજા ભોજે પરમ વરાહનું બિરુદ ધારણ કર્યું હતું.

(D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં

(08) પ્રતિહાર રાજા મહેન્દ્રપાલ વિશે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. તેણે તેની સીમાઓ મગધ અને ઉત્તર બંગાળ સુધી લંબાવી લીધી હતી.
2. તેમના શિલાલેખો કાઠિયાવાડ, પૂર્વ પંજાબ અને અવધમાંથી મળી આવ્યા છે.
3. તેણે દક્ષિણના રાજા સાથે યુદ્ધ કર્યું હતું.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2

(C) 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(09) રાષ્ટ્રકુટ રાજવંશ સંબંધિત નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. રાષ્ટ્રકુટ મૂળભૂત રીતે ગૌંડ શાસકોના સામંત ગણાતા હતા.
2. દંતિદુર્ગે બરારના એક નાના ભાગથી પોતાનું શાસન શરૂ કર્યું હતું.
3. દંતિદુર્ગાએ પૂર્વ મધ્યપ્રદેશના નંદીપુરી, માળવા અને પૂર્વ ગુર્જર રાજ્ય અને સમગ્ર બરાર પર કબજો કર્યો.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે

(C) ત્રણેય (D) એકપણ નહિ

DEMO COPY

(64) “ભારતની જમીન એટલી ફળદ્રુપ છે કે વર્ષમાં બે પાક અને વર્ષમાં ત્રણ પાક ચોખાનું ઉત્પાદન થાય છે“ એવું વર્ણન ક્યા વિદેશી પ્રવાસીએ આપ્યું છે?

(A) મોરોક્કોના પ્રવાસી ઈબ્નબતુતા

(B) આરબ પ્રવાસી સુલેમાન

(C) તુર્કી પ્રવાસી બરની

(D) બ્રિટિશ પ્રવાસી બર્નિયર

(65) સલ્તનતકાળ દરમિયાનની આર્થિક સ્થિતિ અંગે ક્યું વિધાન સાચું નથી?

(A) ચલણ પ્રણાલી ટંક અને દિરહામ પર આધારિત હતી.

(B) દિરહામ સોનાનો સિક્કો હતો.

(C) દિલ્હી ઈસ્લામિક વિશ્વના પૂર્વ ભાગમાં સૌથી મોટું શહેર હતું.

(D) એકપણ નહીં

(66) નીચેનામાંથી કઈ જોડી યોગ્ય રીતે જોડાયેલ નથી?

	વ્યાપાર કેન્દ્ર		સ્થાન
(A)	અણહિલવાડ	–	દેવગિરિ
(B)	ખંભાત	–	ગુજરાત
(C)	સોનારગાંવ	–	બંગાળ
(D)	કડા	–	પ્રયાગ

(67) સલ્તનત સમયગાળા દરમિયાન વેપારને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. હિંદ મહાસાગરના વેપાર માર્ગ પર આરબોનો એકાધિકાર હતો.
2. મુસ્લિમોનો બોહરા સમુદાય વેપાર સાથે સંકળાયેલો હતો.
3. મુલતાની વેપારીઓમાં મોટે ભાગે મુસ્લિમોનો સમાવેશ થતો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) 1 અને 3 (B) 1 અને 2

(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(68) મધ્યકાલીન ભારતમાં 'ફણમ' શબ્દ શું સૂચવે છે?

(A) પોશાક (B) સિક્કા

(C) ઘરેણાં (D) હથિયાર

(69) **વિધાન 1**

ઉલેમા ઈસ્લામ ધર્મના વિદ્વાનો હતા (જેમણે કુરાનના અંશનું અર્થઘટન કર્યું હતું.) સુલતાને ઈસ્લામિક સંસ્થાઓ અને ઓછામાં ઓછા ઉત્તમ વિદ્વાનો પ્રત્યે આદર વ્યક્ત કરવો જરૂરી માન્યું. આમાં ધાર્મિક કારણોસર મંજૂરી અને ઉલેમા માટે કચેરીઓ, મસ્જિદની ઈમારતો વગેરેની મંજૂરીનો પણ સમાવેશ થાય છે.

વિધાન 2:

ઉલેમા માત્ર ધાર્મિક પાસાઓ સાથે સંબંધિત હતા અને રાજકીય બાબતોમાં દખલ કરતા ન હતા.

ઉપરોક્ત નિવેદનોના સંદર્ભમાં નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

(A) વિધાન 1 અને 2 બંને સાચાં છે.

(B) વિધાન 1 અને 2 બંને ખોટાં છે.

(C) વિધાન 1 સાચું છે પરંતુ વિધાન 2 ખોટું છે.

(D) વિધાન 1 ખોટું છે, પરંતુ વિધાન 2 સાચું છે.

(70) સલ્તનત સમયગાળા દરમિયાનના સામાજિક જીવનને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. મુહમ્મદ તુઘલક દર વર્ષે પોતાના અમીરોને બે નવા વસ્ત્રો આપતો હતો.
2. તેમણે દર વર્ષે 2,00,000 આયાતી વસ્ત્રોનું વિતરણ કરતા હતાં.
3. આ વસ્ત્ર મખમલ, દમસ્ક અથવા ઊનથી બનેલા હતા.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3

(C) 1, 2 અને 3 (D) માત્ર 2

(71) સલ્તનતકાળ દરમિયાન હિંદુ સમાજને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. આ સમયગાળા દરમિયાન હિંદુ સમાજના બંધારણમાં વ્યાપક પરિવર્તન આવ્યું હતું.
2. બ્રાહ્મણોને ખેતી કરવાની છૂટ હતી.
3. શુદ્રોને માંસ અને દારૂ સિવાય અન્ય તમામ ધંધાઓ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3

(C) 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(87) મુઘલ બાદશાહ અને પ્રસંગ / સ્થળને યોગ્ય રીતે ગોઠવો.

મુઘલ બાદશાહ	પ્રસંગ/સ્થળ
1. બાબર	A. તેઓનો જન્મ અમરકોટમાં થયો હતો.
2. હુમાયુ	B. મુઘલ સામ્રાજ્યના સ્થાપક
3. અકબર	C. શેરશાહે તેઓને લશ્કરનાં યુદ્ધમાં હરાવેલા હતાં.
4. ઔરંગઝેબ	D. બીજાપુર અને ગોલકોંડા ઉપર વિજય

(A) 1-B, 2-C, 3-D, 4-A (B) 1-B, 2-A, 3-D, 4-C
(C) 1-B, 2-D, 3-A, 4-C (D) 1-B, 2-C, 3-A, 4-D

(88) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. મુઘલ સામ્રાજ્ય સ્થાપક બાબરે ચંદેરીના યુદ્ધમાં મેદનીરાયને પરાજ્ય આપ્યો હતો.
2. મુઘલ બાદશાહ જહાંગીરના પ્રતિરક્ષક તરીકે બેરમખાનની નિમણૂક કરી હતી.
3. મુઘલ શાસક બાબરે પાણીપત અને અયોધ્યામાં મસ્જિદનું નિર્માણ કરાવ્યું હતું.
4. ઔરંગઝેબે તેની બેગમનો મકબરો ઔરંગાબાદમાં બંધાવ્યો હતો.

(A) ઉપરનામાંથી કોઈપણ એક વિધાન સાચું
(B) ઉપરનામાંથી કોઈપણ બે વિધાન સાચાં
(C) ઉપરનામાંથી કોઈપણ ત્રણ વિધાન સાચાં
(D) ઉપરોક્ત તમામ સાચાં

(89) નીચેના વિધાનોમાંથી અયોગ્ય વિધાન જણાવો.

(A) મુઘલ બાદશાહ હુમાયુ સપ્તાહના સાતેય દિવસ અલગ રંગના કપડા પહેરતો હતો.
(B) ખાનવાનું યુદ્ધ બાબર અને રાણાસાંગા વચ્ચે થયું હતું.
(C) અકબરના શાસનકાળને હિન્દી સાહિત્યનો સુવર્ણકાળ કહેવાય છે.
(D) એકપણ નહી

(90) મુઘલ શાસકોને ક્રમમાં ગોઠવો.

1. હુમાયુ 2. અકબર
3. બાબર 4. શાહજહાં
5. જહાંગીર 6. ઔરંગઝેબ

(A) 3, 1, 4, 5, 2, 6 (B) 3, 2, 1, 4, 6, 5
(C) 3, 1, 2, 4, 5, 6 (D) 3, 1, 2, 5, 4, 6

(91) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પાણીપતના ત્રીજા યુદ્ધના સમયે મુઘલ સમ્રાટ શાહઆલમ–બીજો દિલ્હીની રાજગાદી પર હતો.
2. નાદિરશાહને “ઈરાનનો નેપોલિયન” કહેવાય છે.
3. મુઘલ શાસક “બહાદુર શાહ–બીજો” છેલ્લો મુઘલ સમ્રાટ હતો.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સત્ય છે ?

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(92) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. શાહજહાંએ ડચોને બંગાળ તથા સુરતમાં વેપારની મંજૂરી આપી હતી.
2. જહાંગીરે અંગ્રેજોને સુરતમાં વેપારી કોઠી સ્થાપવા માટેની પરવાનગી આપી હતી.
3. બ[illegible] નામના ફ્રાંસીસી વ્યક્તિ વેપાર કરવાની પરવાનગી લેવા સુરત આવ્યા હતો.
4. સુરતમાં ફ્રેન્ચોની પ્રથમ વેપારી કોઠી ફ્રેકોઈસ કેરોન દ્વારા સ્થાપવામાં આવી હતી. જેને મુઘલ બાદશાહ ઔરંગઝેબે પરવાનગી આપી હતી.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) ફક્ત 1, 3 અને 4 (B) ફક્ત 1, 2 અને 4
(C) ફક્ત 1, 2 અને 3 (D) 1, 2, 3 અને 4

(93) નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. મુઘલકાળ દરમિયાન અકબરના સમયમાં સૌપ્રથમવાર ભીંતચિત્રની શરૂઆત થઈ હતી.
2. જહાંગીરે ‘હિરાત’ના નેતૃત્વ હેઠળ આગ્રા ખાતે ચિત્રશાળાની સ્થાપના કરી હતી.
3. અકબરે ચિત્રકાર ‘દશવંત’ને સામ્રાજ્યનો અગ્રણી કલાકાર જાહેર કર્યો હતો.
4. અકબરનું મૂળ નામ અબુલ ફતહ–જલાલ–ઉદ્–દ્દીન –મુહમ્મદ અકબર હતું.

(A) ફક્ત 1 અને 3 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 2 (D) 1, 2, 3 અને 4

DEMO COPY

(50) વિજયનગર સામ્રાજ્યમાં નયનકાર વ્યવસ્થા બાબતે ખોટું વિધાન જણાવો.
(A) ભંડારવાદ જમીન–જે રાજકીય જમીન હતી.
(B) અમરમ્ જમીન– આ જમીન સૈનિકોને સેવાને બદલે આપવામાં આવતી હતી.
(C) માન્યા જમીન–આ જમીન બ્રાહ્મણો, મંદિરો અથવા મઠોને દાનમાં આપવામાં આવતી હતી.
(D) નયનાકારા–બ્રાહ્મણોને ભેટમાં આપવામાં આવતી કરમુક્ત જમીન

(51) વિજયનગરની ચલણ વ્યવસ્થાના આધારે ખોટું સિક્કાનું નામ જણાવો. (જોડકું જણાવો)
(A) સોનાનો સિક્કો–વરાહ (B) ચાંદીના સિક્કા–તાર
(C) તાંબાનો સિક્કો–જિતલ (D) કાંસ્યનો સિક્કો–સિતારા

(52) ક્યા શાસકના સમયમાં સિક્કા પર હનુમાનજી અને ગરુડની આકૃતિ જોવા મળે છે ?
(A) સાલુવવંશ (B) તુલુવવંશ
(C) અરવિંદુ વંશ (D) સંગમવંશ

(53) ક્યા વંશનાં સિક્કા પર લક્ષ્મીનારાયણ દેવની આકૃતિ જોવા મળે છે ?
(A) તુલુવવંશ (B) સાલુવવંશ
(C) અરવિંદુ વંશ (D) સંગમવંશ

ANSWER KEY

1. (B)	2. (C)	3. (D)	4. (C)	5. (A)
6. (B)	7. (C)	8. (C)	9. (D)	10. (B)
11. (A)	12. (B)	13. (C)	14. (C)	15. (C)
16. (D)	17. (B)	18. (C)	19. (A)	20. (D)
21. (D)	22. (D)	23. (A)	24. (A)	25. (A)
26. (B)	27. (B)	28. (C)	29. (D)	30. (A)
31. (B)	32. (C)	33. (D)	34. (C)	35. (D)
36. (A)	37. (B)	38. (C)	39. (A)	40. (C)
41. (D)	42. (C)	43. (B)	44. (D)	45. (D)
46. (B)	47. (C)	48. (D)	49. (A)	50. (D)
51. (D)	52. (D)	53. (A)		

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

15 મરાઠા સામ્રાજ્ય

(01) મરાઠાઓના ઉદયને લગતા નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
1. અહમદનગર અને બીજાપુરની સેનામાં મરાઠાઓ ઉચ્ચ હોદ્દા પર હતા.
2. દક્ષિણના રાજ્યો અને મુઘલો બંનેએ મરાઠાઓનું સમર્થન મેળવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.
3. રાજપૂતોની જેમ, મરાઠાઓનું રાજ્ય સુસ્થાપિત હતું.
ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?
(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(02) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.
વિધાન I
મરાઠા શક્તિના ઉદયનો આધાર ત્યાંના રહેવાસીઓ હતા, જેમણે જાતિ, ભાષા, ધર્મ, સાહિત્ય અને સ્થાનની એકતાનો સ્વીકાર કર્યો અને [illegible] રાજ્યના પ્રતિજ્ઞા લીધી.
વિધાન II
ભક્તિ સંતોના સાહિત્ય અને પ્રવચનોએ લોકોના મનમાં રાષ્ટ્રીય ગૌરવ અને સ્વાભિમાનની લાગણી જગાવી.
ઉપરોક્ત વિધાનોના સંદર્ભમાં નીચેનામાંથી ક્યું સાચું છે?
(A) વિધાન I અને વિધાન II બંને સાચા છે અને વિધાન II એ વિધાન I ની સાચી સમજૂતી છે.
(B) વિધાન I અને વિધાન II બંને સાચા છે અને વિધાન II એ વિધાન I ની સાચી સમજૂતી નથી.
(C) વિધાન I સાચું છે, પરંતુ વિધાન II ખોટું છે
(D) વિધાન 1 ખોટું છે, પરંતુ વિધાન II સાચું છે.

(03) મુઘલ કાળના ઉત્તરાર્ધમાં મોરે, ઘોટગે અને નિમ્બાલકરને કેવી રીતે માન આપવામાં આવતું હતું?
(A) મરાઠા શાસક પરિવાર
(B) મુઘલ સેનામાં ઉચ્ચ સૈન્ય અધિકારી
(C) નિઝામનો નજીકનો મિત્ર
(D) મરાઠા સરકારી સેવામાં રોકાયેલા કર્મચારીઓ

(04) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન શાહજી ભોંસલે વિશે સાચું નથી?
(A) શાહજીએ અમદાવાદમાં પોતાની રાજકીય સ્થિતિ મજબૂત કરી હતી.
(B) ઈ.સ. 1636 માં તેણે પોતાના નિયંત્રણ હેઠળના પ્રદેશો છોડવા પડ્યા હતા.
(C) તેઓ કેટલાક દિવસો બીજાપુરની સેવામાં રહ્યા હતાં.
(D) તેમણે બેંગ્લોર (બેંગલોર)માં અર્ધ–સ્વતંત્ર રાજ્યની સ્થાપના કરી હતી.

DEMO COPY

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

17 ભારતમાં કંપની શાસન

(01) ભારતમાં બ્રિટિશ સરકારના વહીવટી નિયંત્રણના સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ઈ.સ. 1833 ના ચાર્ટર એક્ટ દ્વારા ભારતના બ્રિટિશ પ્રદેશોની લશ્કરી અને વહીવટની તમામ સત્તાઓ ગવર્નર જનરલ અને તેમની કાઉન્સિલને સોંપી હતી.
2. ઈ.સ. 1813માં ભારત સાથે વિશિષ્ટ રીતે વેપાર કરવાનો કંપનીનો વિશેષાધિકાર સમાપ્ત થયો હતો.
3. કંપનીના વ્યાપારી અને રાજકીય કાર્યોને પિટ્સ ઈન્ડિયા એક્ટ દ્વારા અલગ કરવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી કેટલા સાચા છે?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે
(C) આપેલ તમામ (D) એકપણ નહિ

(02) અંગ્રેજોની આર્થિક નીતિઓના સંદર્ભમાં વિચાર કરો.

1. આ નીતિઓ ગ્રામીણ અર્થતંત્રને આત્મનિર્ભર બનાવવા માટે અપનાવવામાં આવી હતી.
2. ગામની બાબતોમાં કંપની દ્વારા સીધી નિમણૂક કરાયેલ મહેસૂલ અધિકારીઓ, પોલીસ અને ન્યાયિક સત્તાવાળાઓ જેવા બહારના લોકોની દખલગીરીનો સમયગાળો શરૂ થયો હતો.
3. ચલણના રૂપમાં આવક એકત્ર થવા લાગી હતી.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી કેટલા વિધાન સાચા છે?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે
(C) ત્રણેય (D) એકપણ નહિ

(03) નિવેદન (A)

ઈ.સ. 1813 પછી, ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીની વેપાર નીતિ બ્રિટિશ ઉદ્યોગની જરૂરિયાતો અનુસાર નક્કી થવા લાગી હતી.

કારણ (R)

તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય ભારતને બ્રિટિશ ફેક્ટરીઓમાંથી માલસામાનનો ઉપભોક્તા અને કાચા માલનો નિકાસકાર બનાવવાનો હતો.

(A) A અને R બંને સાચા છે અને R, A ની સાચી સમજૂતી છે.
(B) A અને R બંને સાચા છે, પણ R, A ની સાચી સમજૂતી નથી.
(C) A સાચું, પણ R ખોટું છે.
(D) A ખોટું , પણ R સાચું છે.

(04) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ઈ.સ. 1813માં વહીવટ અને ન્યાય પ્રણાલીમાં કરવામાં આવેલા તમામ મહત્ત્વપૂર્ણ ફેરફારોનો મુખ્ય હેતુ જમીન મહેસૂલની વસૂલાત વધારવાનો હતો.
2. કંપનીના વેપાર અને નફા માટે તથા વહીવટી ખર્ચ માટે ભંડોળ ઊભું કરવાનો બોજ મુખ્યત્વે જમીનદારો પર રહેતો હતો.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું વિધાન સાચું નથી ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિ

(05) કાયમી જમાબંધીના સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. આ વ્યવસ્થામાં જમીનદાર કરતાં મુઘલ કાળના જાગીરદારની સ્થિતિ ઘણી સારી હતી.
2. આ વ્યવસ્થાના કારણે ખેતમજૂરોની સંખ્યામાં વધારો થયો છે.
3. સરકાર કરતાં જમીનદારોને આ વ્યવસ્થાનો વધુ ફાયદો થયો હતો.
4. આ વ્યવસ્થાને જમીનદારોના નવા વર્ગને જન્મ આપ્યો, જે અંગ્રેજોને વફાદાર હતા.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યા વિધાનો સાચા છે?

(A) 1, 2 અને 3 (B) 2, 3 અને 4
(C) 1 અને 4 (D) આપેલ તમામ

(06) કાયમી જમાબંધીના સંદર્ભમાં નીચેના નિવેદનોને ધ્યાનમાં લો

1. આ વ્યવસ્થાની શરતો અનુસાર રાજાઓ અને તાલુકાદારોને જમીનદાર તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી હતી.
2. જમીનદારોને ખેડૂતો પાસેથી મહેસૂલ વસૂલવાનો અને કંપનીને મહેસૂલ ચૂકવવાનો અધિકાર સોંપવામાં આવ્યો હતો.
3. ખેડૂતો દ્વારા ચૂકવવાની રકમ વાર્ષિક ધોરણે નક્કી કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 1 અને 2
(C) માત્ર 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(29) 1857 ના વિપ્લવના સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો :

1. 10 મે, 1857 ના દિવસે મેરઠમાં હિંદી સૈનિકોએ કારતૂસનો ઉપયોગ કરવાનો વિરોધ કર્યો અને 1857ના વિપ્લવની શરૂઆત થઈ હતી.
2. 1857ના વિપ્લવનો પ્રથમ શહીદ વિનોદ કિનારીવાલા હતા.
3. લશ્કરી ટૂકડીઓને વિદ્રોહમાં જોડાવા રોટી અને કમળનાં ફુલનાં સંકેતો નક્કી કરાયા હતા.

ઉપરના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 અને 2　(B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3　(D) આપેલ તમામ

(30) 1857ના સંગ્રામની આગેવાની કરનાર નેતાઓના સંદર્ભમાં નીચેના જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડો.

આગેવાન	સ્થળ
1. સુરજમલ	P. સંતરામપુર
2. બાઈજાબા	Q. પલ્લગામ
3. ચારણ કાનદાસ	R. દાહોદ
4. મુસ્તુફા ખાન	S. ડાકોર

(A) 1-R, 2-S, 3-Q, 4-P (B) 1-S, 2-R, 3-Q, 4-P
(C) 1-Q, 2-R, 3-P, 4-S (D) 1-R, 2-Q, 3-S, 4-P

(31) 1857 ના વિપ્લવના પ્રમુખ કેન્દ્રો અને તેના નેતાઓના સંદર્ભમાં નીચેના જોડકાં જોડો.

કેન્દ્ર	વિદ્રોહના નેતા
1. અલ્હાબાદ	P. ખાન બહાદુર ખાં
2. ફતેહપુર	Q. મૌલવી અહમદ ઉલ્લા
3. ફૈઝાબાદ	R. હાજી મુલ્લા ખાન
4. બરેલી	S. લિયાકત અલી

(A) 1-S, 2-R, 3-P, 4-Q (B) 1-S, 2-R, 3-Q, 4-P
(C) 1-S, 2-Q, 3-R, 4-P (D) 1-P, 2-Q, 3-R, 4-S

(32) 1857નો સંગ્રામ ગુજરાતનાં સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લોઃ

1. ગુજરાતમાં 1857ના સંગ્રામની શરૂઆત જૂન 1857માં અમદાવાદની 7મી લશ્કરી ટુકડીએ કરી હતી.
2. ઈ.સ. 1857ના બળવાની આગેવાની છોટાઉદેપુરમાં તાત્યોટોપે લીધી હતી.
3. ઈ.સ. 1857ના વિપ્લવ વખતે ગોધરા અને ઝાલોદની તિજોરી ઠાકોર સુરજમલ દ્વારા લૂંટવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સત્ય છે.

(A) માત્ર 1 અને 3　(B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2　(D) આપેલ તમામ

(33) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન 1857 ના વિદ્રોહના કારણોથી સંબંધિત છે ?

1. ગામડાના ખેડૂતો અને જમીનદારો આત્યાધિક લગાન અને કર વસૂલી પદ્ધતિથી પરેશાન હતા.
2. ઘણા નવા નિયમોથી સૈનિકોની ધાર્મિક ભાવનાઓને નુકસાન પહોંચાડી રહ્યાં હતા.
3. ભારતીય સમાજ સુધારાના અંગ્રેજોના પ્રયાસોથી ભારતીય પ્રજા ક્રોધિત હતી.

(A) માત્ર 1 અને 2　(B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3　(D) 1, 2 અને 3

(34) 1857ના સંગ્રામ સંદર્ભે કયા વિધાન સાચાં છે ?

1. સંગ્રામનું તાત્કાલિક કારણ એન્ફિલ્ડ રાયફલને બદલે બ્રાઉન બેઝનો ઉપયોગ કરાયો હતો.
2. સંગ્રામનો પહેલો બનાવ બંગાળની બરાકપુર છાવણીમાં બન્યો હતો.
3. પંડિત જવાહરલાલ નેહરુએ વિપ્લવને વિદેશી સત્તા સામેના લોકોના બળવા તરીકે વિવરણ કર્યું છે.

(A) માત્ર 1 અને 2　(B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3　(D) 1, 2 અને 3

(35) નીચેના વિધાનોમાંથી સત્ય વિધાન જણાવો.

1. ગુજરાતમાં 1857ના સ્વાતંત્ર્યના પ્રથમ સંગ્રામ બાબતે દેહાંતદંડના ઓરડાને ફાંસી ઘર તરીકે ઓળખવામાં આવતો હતો.
2. ગુજરાતમાં 1857ની ચળવળમાં હમીરખાનની આગેવાની હેઠળના બહાદૂરશાહ તરફી દળોએ દેવગઢ બારીયા નજીક કેપ્ટન બકલના દળો પર હુમલો કર્યો હતો.

(A) ફક્ત 2　(B) ફક્ત 1
(C) 1 અને 2 બંને　(D) એકપણ નહીં

(36) 1857 ના વિપ્લવના પ્રમુખ કેન્દ્રો અને તેના નેતાઓના સંદર્ભમાં નીચેના જોડકાં જોડો.

યાદી–A	યાદી–B
1. હરિયાણા	P. મુલબાગલ સ્વામી
2. રાયપુર	Q. નરેન્દ્રજીત સિંહ
3. મણિપુર	R. નારાયણ સિંહ
4. કોઈમ્બતૂર	S. રાવ તુલારામ

(A) 1-S, 2-R, 3-P, 4-Q (B) 1-S, 2-Q, 3-R, 4-P
(C) 1-S, 2-R, 3-Q, 4-P (D) 1-P, 2-Q, 3-R, 4-S

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(314) ગાંધી–ઈરવિન સંધિ અંગે ક્યું નિવેદન ખોટું છે?

(A) સરકાર હિંસક અને અહિંસક તમામ પ્રકારના રાજકીય કેદીઓને મુક્ત કરવા સહમત થઈ હતી.

(B) આ કરારમાં, મીઠું બનાવવાનો અધિકાર અને વિદેશી કપડાં અને દારૂની દુકાનો પર ધરણાં કરવાના અધિકારો નાબૂદ કરવામાં આવ્યા હતા.

(C) 'A' અને 'B' બંને

(D) કરાર મુજબ કોંગ્રેસે સવિનય કાનુનભંગ આંદોલન બંધ કરી અને બીજી ગોળમેજી પરિષદમાં ભાગ લેવા સંમત થયા.

(315) વિધાન (A)

કોંગ્રેસના ઘણા નેતાઓ અને ખાસ કરીને ક્રાંતિકારી યુવાનો ગાંધી–ઈરવિન કરારની વિરુદ્ધ હતા.

કારણ (R)

સરકારે એક પણ મહત્ત્વની રાષ્ટ્રવાદી માંગણી સ્વીકારી નથી.

(A) A અને R બંને સાચા છે અને R એ A ની સાચી સમજૂતી છે.

(B) A અને R બંને સાચા છે, પરંતુ R એ A ની સાચી સમજૂતી નથી.

(C) A સાચું છે, પરંતુ R ખોટું છે.

(D) A ખોટું છે, પણ R સાચું છે.

(316) વર્ષ 1931માં કોંગ્રેસના કરાચી અધિવેશનના સંદર્ભમાં વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આ સત્રમાં ગાંધી–ઈરવિન કરારને માન્યતા આપવામાં આવી હતી.
2. તેમાં મૂળભૂત અધિકારો અને આર્થિક નીતિને લગતી દરખાસ્તો રજૂ કરવામાં આવી હતી.
3. તેમાં આઝાદી પછી ભારતીય સમાજના પુનઃનિર્માણ માટેની યોજનાની રૂપરેખા આપવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્તમાંથી કેટલા વિધાન સાચા છે ?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે

(C) ઉપરોક્ત તમામ (D) એકપણ નહીં

(317) બીજી ગોળમેજી પરિષદના સંદર્ભમાં વિચાર કરો

1. આ પરિષદ સપ્ટેમ્બર, 1931માં લંડનમાં યોજાઈ હતી.
2. ગાંધીજીએ આ પરિષદમાં કોંગ્રેસનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું.
3. ભારતીય દષ્ટિકોણથી આ પરિષદ સફળ રહી.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા નથી ?

(A) માત્ર 1 (B) 1 અને 2

(C) 2 અને 3 (D) માત્ર 3

(318) ગદર પાર્ટી અંગે ક્યું નિવેદન ખોટું છે?

(A) તેની સ્થાપના વર્ષ 1915 માં કરવામાં આવી હતી

(B) લાલા હરદયાલ, ભગવાન સિંહ, રામચંદ્ર અને સોહન સિંહ ભાખના વગેરે ગદર પાર્ટીના મુખ્ય નેતાઓ હતા.

(C) આ પક્ષ દ્વારા 'ગદર' નામનું સાપ્તાહિક પત્ર પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું હતું.

(D) આ પક્ષની વિચારધારા ધર્મથી પ્રભાવિત નહોતી.

(319) કાકોરી ટ્રેન લૂંટ કેસમાં ક્યા ક્રાંતિકારીઓને ફાંસીની સજા આપવામાં આવી હતી?

(A) રામપ્રસાદ બિસ્મિલ અને અશફાકુલ્લા ખાન

(B) વીર સાવરકર અને વાસુદેવ ચાપેકર

(C) પ્રફુલ્લ ચંદ્ર ચાકી અને ખુદીરામ બોઝ

(D) સૂર્ય સેન અને ઉધમ સિંહ

(320) હિન્દુસ્તાન સોશ્યલિસ્ટ રિપબ્લિકન એસોસિએશન (HSRA)ની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી?

(A) વર્ષ 1919 (B) વર્ષ 192[illegible]

(C) વર્ષ 19[illegible] (D) વર્ષ 1928

(321) બહેરી બ્રિટિશ સરકારને સાંભળવા માટે નીચેનામાંથી કોણે 8 એપ્રિલ, 1929ના રોજ સેન્ટ્રલ એસેમ્બલીમાં બોમ્બ ફેંક્યો હતો?

1. ભગતસિંહ 2. સુખદેવ

3. રાજગુરુ 4. બટુકેશ્વર દત્ત

નીચે આપેલા કોડમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો

(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3

(C) 1 અને 3 (D) 1 અને 4

(322) ચટગાંવ શસ્ત્રાગાર લૂંટ અંગે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો

1. આ લૂંટ વર્ષ 1930માં આયોજનબદ્ધ રીતે કરવામાં આવી હતી.
2. તેનું નેતૃત્વ માસ્ટર સૂર્યસેન દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
3. આ સમયગાળા દરમિયાન લોકપ્રિય સરકારી અધિકારીઓ પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા છે ?

(A) માત્ર 3 (B) 1 અને 2

(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(323) મેરઠ ષડયંત્ર કેસના સંદર્ભમાં ક્યું નિવેદન ખોટું છે?

(A) આ ષડયંત્ર હેઠળ માર્ચ 1929માં 31 મજૂર નેતાઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

(B) આમાં પાંચ અંગ્રેજો પણ સામેલ હતા

(C) આ કેસ ચાર વર્ષ સુધી ચાલ્યો હતો.

(D) આ કેસમાં કેટલાક આરોપીઓને છોડી દેવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ કેટલાકને સજા કરવામાં આવી હતી.

DEMO COPY

20 આઝાદી પછીનું ભારત તથા મહાગુજરાત આંદોલન

(01) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. ભારતે 15 ઓગસ્ટ, 1947 ના રોજ તેનો પ્રથમ સ્વતંત્રતા દિવસ ઉજવ્યો.
2. 14 ઓગસ્ટ, 1947ના રોજ જવાહરલાલ નહેરુએ બંધારણ સભામાં તેમનું પ્રખ્યાત ભાષણ આપ્યું હતું.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું વિધાન સાચું છે?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2

(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિ

(02) ભારતના ભાગલાના વિકલ્પ તરીકે, ગાંધીજીએ માઉન્ટબેટનને સૂચવ્યું કે તેઓ ......

(A) સ્વતંત્રતા પ્રદાન કરવાનું કાર્ય મુલતવી રાખવું.

(B) મહંમદ અલી ઝીણાને સરકાર બનાવવા માટે આમંત્રણ આપો.

(C) નહેરુ અને ઝીણાને સાથે મળીને સરકાર બનાવવા માટે આમંત્રણ આપો.

(D) થોડા સમય માટે સૈન્યને સંભાળવા માટે આમંત્રિત કરો.

(03) સાંપ્રદાયિકતાના સંદર્ભમાં કોણે કહ્યું કે 'તે ચોક્કસપણે આપણી ભૂલ છે અને આપણે આપણી નબળાઈઓની સજા ભોગવવી પડશે?'

(A) મહાત્મા ગાંધી (B) જવાહરલાલ નહેરુ

(C) રાજેન્દ્ર પ્રસાદ (D) વલ્લભભાઈ પટેલ

(04) બંગાળના તેભાગા ખેડૂતોના આંદોલનની માંગ શું હતી?

(A) જમીનદારોનો હિસ્સો પાકના અડધા ભાગમાંથી ઘટાડીને એક તૃતીયાંશ કરવો.

(B) જમીનના વાસ્તવિક ખેતી કરનારા ખેડૂતોને જમીનની માલિકી પૂરી પાડવી.

(C) જમીનદારી પ્રથા અને કૃષિ ગુલામી નાબૂદ કરવી.

(D) ખેડૂતોનું તમામ દેવું રદ કરવું.

(05) વર્ષ 1948માં 'હિંદ મજદૂર સભા'ની સ્થાપના નીચેનામાંથી કોણે કરી હતી?

(A) બી. ક્રિષ્ના પિલ્લઈ, E.M.S. નંબૂદરીપાદ અને કે. સી. જ્યોર્જ

(B) જયપ્રકાશ નારાયણ, દીનદયાલ ઉપાધ્યાય અને એમ.એન. રોય

(C) સી.પી. રામાસ્વામી ઐયર, કે. કામરાજ અને વીરેશલિંગમ પંતુલુ

(D) અશોક મહેતા, ટી.એસ. રામાનુજમ અને જી. જી. મહેતા

(06) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. જુલાઈ, 1952માં જે.બી. કૃપાલાનીએ કિસાન મજદૂર પ્રજા પાર્ટીની રચના કરી.
2. પી.સી. ઘોષ અને ટી. પ્રકાશમ કિસાન મજદૂર પ્રજા પાર્ટી સાથે સંકળાયેલા હતા.

નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

(A) વિધાન 1 સાચું છે, પરંતુ વિધાન 2 ખોટું છે.

(B) વિધાન 1 ખોટું છે, પરંતુ વિધાન 2 સાચું છે.

(C) બંને વિધાન 1 અને 2 સાચા છે.

(D) બંને વિધાન 1 અને 2 ખોટા છે.

(07) નીચે આપેલ નિવેદનો ધ્યાનમાં લો.

1. વર્ષ 1952માં સરકારે આર્થિક વિકાસ માટેની નીતિઓ ઘડવા માટે આયોજન પંચની રચના કરી.
2. બીજી પંચવર્ષીય યોજના વર્ષ 1956માં તૈયાર કરવામાં આવી હતી.
3. મીરા બેન મૂળ એક અમેરિકન મહિલા હતી, જે ગાંધીજીની શિષ્ય બની ગયા હતા.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી કેટલા સાચા છે?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે

(C) ત્રણેય (D) આમાંથી કોઈ નહીં

(08) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. વર્ષ 1961 માં બોમ્બે પ્રાંતને મરાઠી અને ગુજરાતી ભાષા આધારે બે અલગ અલગ પ્રાંતોમાં વહેંચવામાં આવ્યું હતું.
2. વર્ષ 1966માં પંજાબનું વિભાજન થયું અને હરિયાણાને અલગ રાજ્ય તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી.

ઉપરોકમાંથી ક્યું વિધાન સાચું છે?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2

(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિં

(09) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. જવાહરલાલ નહેરુ તેમના મૃત્યુ સમયે ભારતના વડા પ્રધાન તરીકે તેમના ચોથા કાર્યકાળમાં હતા.
2. જવાહરલાલ નહેરુએ સાંસદ તરીકે રાયબરેલીનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું.
3. વર્ષ 1977 માં ભારતના પ્રથમ બિન–કોંગ્રેસી વડા પ્રધાનની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્તમાંથી કેટલા વિધાન સાચા છે?

(A) માત્ર એક (B) માત્ર બે

(C) ત્રણેય (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં

(03) 18મી સદીમાં સ્ત્રીઓની સામાજિક સ્થિતિ બાબતે નીચેના પૈકી ક્યું વિધાન ખોટું છે ?

(A) સ્ત્રી કેળવણી ઉપર પૂરતુ ધ્યાન આપવામાં આવતું ન હતું.

(B) બાળવિવાહ પ્રથા સામાન્ય રીતે ઉત્તર ભારતમાં પ્રચલિત હતી.

(C) સ્ત્રીપ્રથા સામાન્ય રીતે દક્ષિણ ભારતમાં પ્રચલિત ન હતી.

(D) 18મી સદીના અંતમાં વિધવાઓની સ્થિતિ વધુ વણસી હતી.

(04) સામાજિક/ધાર્મિક સંગઠનો અને તેનાં સ્થાપકોને યોગ્ય રીતે ગોઠવો.

1. બ્રહ્મો સમાજ	A. સ્વામી વિવેકાનંદ
2. પ્રાર્થના સમાજ	B. સ્વામી દયાનંદ
3. આર્ય સમાજ	C. આત્મારામ પાંડુરંગ
4. રામકૃષ્ણ મિશન	D. રાજા રામ મોહન રાય

(A) 1 - C, 2 - B, 3 - A, 4 - D

(B) 1 - D, 2 - C, 3 - B, 4 - A

(C) 1 - B, 2 - A, 3 - D, 4 - C

(D) 1 - A, 2 - D, 3 - C, 4 - B

(05) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. રાજા રામમોહનરાયને સામાજિક-ધાર્મિક સુધારણાના પિતા અને પ્રથમ જ્યોતિર્ધર ગણવામાં આવે છે.
2. વિલિયમ બેન્ટિકે સતીપ્રથા નાબૂદી માટે 4 ડિસેમ્બર, 1829ના રોજ કાયદો બંગાળમાં પસાર કર્યો હતો.
3. વિલિયમ બેન્ટિકના સમયમાં વર્ષ 1835માં લોર્ડ મેકોલોએ ભારતમાં અંગ્રેજી શિક્ષણ શરૂ કરાવ્યું.
4. ઈ.સ. 1834માં વિલિયમ બેન્ટિકના સમયમાં મેકોલોના અધ્યક્ષ સ્થાને સૌપ્રથમ કાયદા પંચનું ગઠન કરી IPCની રચના કરવામાં આવી હતી.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4

(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(06) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. રાજા રામમોહનરાયનો જન્મ હુગલી જિલ્લાના રાધાનગર ગામમાં થયો હતો.
2. રાજા રામમોહનરાયે ડેવિડ હાયરની મદદથી 1817માં હિન્દુ કોલેજની કલકત્તામાં સ્થાપના કરી હતી.
3. વિલિયમ બેન્ટિકે ઈ.સ. 1823માં 'The Encrochment on the Right of the Hindu Females' નામનું પુસ્તક લખ્યું હતું.
4. રાજા રામમોહનરાયે ઈ.સ.1814માં કલકત્તામાં 'આત્મીયસભા'ની સ્થાપના કરી હતી.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4

(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(07) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. રાજા રામમોહનરાયને રવિન્દ્રનાથ ટાગોરે 'ભારતીય પુનર્જાગરણના પિતા' અને 'ભારતીય રાષ્ટ્રવાદના પ્રવર્તક' તરીકે બિરદાવ્યા હતા.
2. મુઘલ બાદશાહ શાહજહાંએ રામ મોહનરાયને રાજાનું બિરૂદ આપ્યું હતું.
3. રાજા રામમોહનરાયનું વર્ષ 1833માં ઈંગ્લેન્ડમાં મૃત્યુ થતાં બ્રહ્મોસમાજનું નેતૃત્વ દેવેન્દ્રનાથ ટાગોરે સંભાળ્યું હતું.
4. રાજા રામમોહનરાય મુઘલ બાદશાહની સંપત્તિનો કેસ લડવા બ્રિટન ગયા હતા. જ્યાં બ્રિસ્ટોલ ખાતે તેમનું મૃત્યુ થયું હતું.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4

(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(08) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?

1. સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીનું મૂળનામ મૂળશંકર હતું.
2. સ્વામી વિરજાનંદે મૂળશંકરને સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતી નામ આપ્યું હતું.
3. તેમણે મથુરામાં પ્રજ્ઞાચક્ષુ સ્વામી વિરજાનંદને ગુરૂ બનાવ્યાં હતા.
4. તેઓ મૂર્તિપૂજાના હિમાયતી હતા.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 4

(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) ફક્ત 1 અને 4

DEMO COPY

(68) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું નથી?

(A) પારસી સમાજ સુધારકો દાદાભાઈ નવરોજી અને નવરોજી ફુરદુનજીએ મળીને 'રસ્ટ ગોફ્તાર' નામનું સામયિક પ્રકાશિત કર્યું.

(B) 1870 ના દાયકામાં, અમૃતસર અને લાહોરમાં સિંહ સભાઓની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી અને તેઓએ શીખોમાં સુધારાની ચળવળ શરૂ કરી હતી.

(C) સિંહ સભાઓના પ્રયાસો અને અંગ્રેજોની મદદથી, ખાલસા કોલેજની સ્થાપના લાહોરમાં વર્ષ 1890માં કરવામાં આવી હતી.

(D) 20મી સદીના શરૂઆતના દાયકાઓમાં શિરોમણી ગુરુદ્વારા પ્રબંધક સમિતિ અને અકાલી દળ દ્વારા ગુરુદ્વારાઓની સુધારણા માટે સંયુક્તપણે એક ચળવળ શરૂ કરવામાં આવી હતી.

(69) નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

1. અકાલી ચળવળની શરૂઆત વર્ષ 1921માં થઈ હતી.
2. અકાલી ચળવળના પરિણામે વર્ષ 1922માં ગુરુદ્વારા કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો.
3. અકાલી ચળવળની શરૂઆત પહેલા અમૃતસરમાં ખાલસા કોલેજ શરૂ કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્તમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા છે?

(A) માત્ર 1 (B) 1 અને 2
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(70) આધુનિક ભારતની સૌથી પ્રાચીન અને સૌથી પ્રખ્યાત મહિલા સમાજ સુધારકનું નામ આપો. તે 'સ્ત્રી–પુરૂષ તુલના' પુસ્તકના લેખક પણ હતી.

(A) પંડિતા રમાબાઈ (B) શ્રીમતી એની બેસન્ટ
(C) તારાબાઈ શિંદે (D) મુથુલક્ષ્મી રેડ્ડી

(71) પંડિતા રમાબાઈ વિશે નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું છે?

1. તે સંસ્કૃતના વિદ્વાન હતા.
2. તેમણે મહિલાઓને આશ્રય આપવા માટે પૂણેમાં વિધવા ગૃહની સ્થાપના કરી.

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિં

(72) સૌરાષ્ટ્રમાં સૌપ્રથમ વર્ષ 1924 માં સ્ત્રી વાંચનાલયની શરૂઆત નીચે પૈકી ક્યાં થઈ હતી ?

(A) ગોંડલ (B) રાજકોટ
(C) મોરબી (D) ભાવનગર

ANSWER KEY

1. (C)	2. (D)	3. (C)	4. (B)	5. (D)
6. (A)	7. (C)	8. (B)	9. (C)	10. (C)
11. (D)	12. (C)	13. (D)	14. (B)	15. (A)
16. (D)	17. (C)	18. (A)	19. (D)	20. (A)
21. (A)	22. (C)	23. (D)	24. (C)	25. (A)
26. (B)	27. (B)	28. (A)	29. (D)	30. (D)
31. (D)	32. (D)	33. (A)	34. (B)	35. (C)
36. (D)	37. (B)	38. (C)	39. (C)	40. (D)
41. (D)	42. (D)	43. (A)	44. (C)	45. (B)
46. (D)	47. (A)	48. (A)	49. (A)	50. (A)
51. (A)	52. (C)	53. (D)	54. (A)	55. (A)
56. (B)	57. (D)	58. (B)	59. (C)	60. (C)
61. (C)	62. (C)	63. (C)	64. (C)	65. (B)
66. (B)	67. (B)	68. (C)	69. (D)	70. (C)
71. (C)	72. (B)			

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

22 ગુજરાતના રાજવંશો, તેના શાસકો, વહીવટીતંત્ર, આર્થિક - સામાજિક પરિસ્થિતિ, ધર્મ, સાહિત્ય, કલા અને સંસ્કૃતિ

(01) મૈત્રકવંશ વિશે નીચેના પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાનો સાચા / સાચું છે.

1. શિલાદિત્ય–7ના સમયમાં આરબોએ વલભીનો નાશ કર્યો હતો.
2. શિલાદિત્ય–5ના સમયગાળા દરમિયાન આરબ સરદાર મંહમદ બિનકાસિમે સિંધ પ્રદેશ કબજો કર્યો હતો.
3. મૈત્રક વંશમાં સૌથી વધુ દાનશાસન ધ્રુવસેન–1ના છે.

(A) 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 1
(C) ફક્ત 2 અને 3 (D) ફક્ત 2

(02) મૈત્રકકાળ વિશે નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. ગુપ્ત સંવત ચૈત્ર માસથી શરૂ થાય છે જ્યારે વલભી સવંત કારતક માસથી શરૂ થાય છે.
2. ગોપ સૂર્યમંદિર મૈત્રકકાળમાં નિર્માણ પામ્યું હતું.
3. શિલાદિત્ય–1 તથા ખરગ્રહ–2ના ઉપનામ ધર્માદિત્ય હતું.
4. ધરસેન–4નું ઉપનામ બાલાદિત્ય હતું.

(A) ફક્ત 2 અને 3 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

DEMO COPY

2 સાંસ્કૃતિક વારસો

1 કળા સ્વરૂપો - હસ્તકળા

(01) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. 'ભરત' શબ્દ એ સંસ્કૃત શબ્દ 'ભૃત' પરથી આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવે છે.
2. ભારતીય વેદોમાં પણ ભરતકામ તથા સોયનો ઉલ્લેખ મળી આવે છે.
3. પતંજલિ રચિત 'મહાભાષ્ય'માં 'ખચીતમ્' શબ્દ સોયથી ભરેલા ભરતગૂંથણનો ઉલ્લેખ દર્શાવે છે.
4. 'તીતીડા ભાત'થી ઓળખાતી ત્રિપાંખડીની ભાત એ સૌરાષ્ટ્રના લોકભરતની પ્રસિદ્ધ ભાત છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) ફક્ત 1, 3 અને 4

(02) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન ખોટું / ખોટા છે ?
1. રબારી મહીલાઓ દ્વારા બન્ની ભરતને વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.
2. આભલા ભરતકામ મોટી ઉંમરની સ્ત્રીઓ દ્વારા નવરાશની પળોમાં કરવામાં આવતું હતું.
3. કાઠી ભરતકામ ગૃહ શણગાર, પશુ શણગાર તથા પહેરવેશ માટે પ્રસિદ્ધ છે.
4. મહાજનિયા ભરતકામમાં મુખ્યત્વે ગુલાબી રંગના કાપડ પર વાદળી રંગ [illegible] ભરતકામ કરવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2
(C) ફક્ત 1, 2 અને 4 (D) ફક્ત 4

(03) વણાટકામ વિશે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાન સાચા છે ?
1. ખરડ વણાટકામ માટે જરૂરી કુદરતી સંસાધનો ઊન અને વનસ્પતિ રંગો છે.
2. કચ્છી વણાટ કામ પરંપરાગત રીતે મારવાડી અને મહેશ્વરી સમુદાય કરે છે.
3. કચ્છી વણાટ શૈલીમાં ઘેટાં બકરાના ઊનનો ઉપયોગ કરીને સાલ અને ધાબળા બનાવવામાં આવે છે.

(A) 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) એકપણ નહીં

(04) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?
1. બાંધણીની કલાત્મકતા માટે ગુજરાત મોખરે છે.
2. ગુજરાતમાં સોલંકી વંશના શાસક કુમારપાળના સમયમાં પટોળાની શરૂઆત થઈ હતી અને સોલંકી વંશના રાજા સિદ્ધરાજ જયસિંહના સમયમાં તે સૌથી વધુ પ્રસિદ્ધ થયા હતા.
3. આભલા ભરતમાં નાના નાના ચોરસ અને ત્રિકોણ આકારના કાચના ટુકડાને ભરતમાં સજાવવામાં આવે છે.
4. બીડવર્ક દ્વારા બારણાંને શણગારવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1 અને [illegible] (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 4 (D) ફક્ત 2 અને 4

(05) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન સાચું / સાચા છે ?
1. 14મી અને 19મી સદી વચ્ચે ગુજરાતના અનેક શહેરમાં જૈન દેરાસરો બંધાયેલા હતા.
2. ગુજરાતમાં બંધાયેલ જૂના દેરાસરો પૈકી સુરતનું ચિંતામણિ દેરાસર, અમદાવાદનું શાંતિનાથનું દેરાસર પણ લાકડાના બનેલા હતા.
3. દેલવાડાના જૈન મંદિરો જેવા ઘૂમટ ઝૂમર, ઝરૂખા, અપ્સરાઓ, ફૂલવેલ્યની ભાતો, મૂર્તિઓ તથા કંડારકામને કાષ્ઠમાંથી બનાવવામાં આવેલ છે.

(A) 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 1 અને 2
(C) ફક્ત 3 (D) ફક્ત 2 અને 3

(06) કાષ્ઠકળાના સંદર્ભમાં નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાન સાચા છે ?
1. કાષ્ઠ સ્થાપત્ય વિકાસનાં ત્રણ તબક્કા છે.
2. ગુજરાતના કાષ્ઠશિલ્પના મુખ્ય પાંચ પ્રવાહો નજરે પડે છે.
3. અમદાવાદમાં દોશીવાડાની પોળ, વાઘણપોળ, દોઢસો–બસો વર્ષ જૂના સમૃદ્ધિની સાક્ષી પૂરે છે.
4. પાટણના ખડાકોટડા મહોલ્લામાં આવેલ બારોટ કાનજી ઉમેદસિંહના ઘરના આગળના દર્શનીય ભાગ પર લાકડાની કોતરણીનું બેનમૂન કામ કરવામાં આવ્યું છે.

(A) ફક્ત 1, 3 અને 4 (B) ફક્ત 1, 2 અને 4
(C) ફક્ત 3 અને 4 (D) ફક્ત 2, 3 અને 4

DEMO COPY

(37) ભારતના પ્રસિદ્ધ ચિત્રકારો વિશે નીચે પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન યોગ્ય છે ?

1. અબુલહસનને 'નાદિર–ઉલ–જમા'ની પદવી મળી હતી.
2. નંદલાલ બોઝનું 'શ્રી વુમન' નું ચિત્ર ખૂબ જ પ્રખ્યાત છે.
3. અમૃતા શેરગિલનો જન્મ હંગેરીમાં થયો હતો.
4. અવનિન્દ્રનાથ ટાગોર 'ભારતના પિકાસો' તરીકે જાણીતા છે.

(A) ફક્ત 2 અને 4 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 2 (D) ફક્ત 1 અને 3

(38) ગુજરાતની પીઠોરા ચિત્રકલા અંગે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે.

1. પીઠોરા ચિત્રકલા ગુજરાતના ડાંગ જિલ્લાના આદિવાસીઓની પ્રખ્યાત કલા છે.
2. પીઠોરા ચિત્રો દોરવાની શરૂઆત વહેલી સવારથી કરવામાં આવે છે.
3. પીઠોરા ચિત્રકલામાં લાલ, પોપટી, લીલો, ભૂરો, કાળો અને સફેદ કલર કરી ચિત્ર કરાય છે.
4. પીઠોરાના ચિત્રો દોરવામાં નિષ્ણાંતને '[illegible]ખારા [illegible]નારા' કહેવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(39) વારલી ચિત્રકલા અંગે નીચે આપેલા વિધાનો ચકાસો.

1. વારલી ચિત્રકલા પચવી ચિત્રકલા તરીકે પણ ઓળખાય છે.
2. વારલી ચિત્રકલામાં મચ્છીમારી, શિકાર, ખેતી, વૃક્ષો, નૃત્યો વગેરે ચિત્રો દોરવામાં આવે છે.
3. વારલી ચિત્રકલામાં ચોખાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
4. આ ચિત્રો મુખ્યત્વે ખેતીવાડીની બરકત, ઢોરની સુખાકારી, કુવારી કન્યાનું માંગલ્ય વગેરે જેવા શુભ પ્રસંગે દોરવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1 ખોટું (B) ફક્ત 1 અને 3 ખોટા
(C) ફક્ત 2 ખોટું (D) ફક્ત 4 ખોટું

(40) ગુજરાતના પ્રસિદ્ધ ચિત્રકારો વિશે નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાન સાચા છે ?

1. શ્રી રસિકલાલ પરીખની જાણીતી કૃતિ 'દેવદાસી' ચિત્રકલા છે.
2. શ્રી બંસીલાલ વર્માએ કાર્ટુન થકી કટાક્ષ કરી સમાજના વિરોધની એક નવી પદ્ધતિ શરૂ કરી હતી.
3. શ્રી ખોડીદાસ પરમાર 'લોકકલાના ઉપાસક' તેમજ ધરતીના ચિત્રકાર તરીકે પ્રખ્યાત છે.
4. શ્રી ગુલામ મોહમ્મદ શેખને ઈ.સ. 1983માં પદ્મશ્રી અને ઈ.સ. 2014 માં પદ્મભૂષણથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 1, 3 અને 4
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(41) રોગન ચિત્રકલા વિશે નીચે આપેલા વિધાન પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન ખોટું / ખોટા છે ?

1. રોગન ચિત્રકલાનો વિકાસ ખાસ કરીને ગુજરાતના કચ્છ જિલ્લામાં જોવા મળે છે.
2. રોગન ચિત્રકલામાં મુખ્યત્વે કૃષ્ણલીલાનું નિરૂપણ જોવા મળે છે.
3. અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ શ્રી બરાક ઓબામાને આપેલા રોગન ચિત્રકલાના નમૂના પ્રખ્યાત ચિત્રકાર શ્રી અબ્દુલ ગફાર ખત્રીએ બાનાવેલ હતા.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 1 અને 3
(C) ફક્ત 3 (D) ફક્ત 2

(42) ગુજરાતના પ્રસિદ્ધ ચિત્રકાર અને તેના ઉપનામ વિશેની યોગ્ય જોડ જોડો.

ચિત્રકાર	ઉપનામ
1. શ્રી રવિશંકર રાવળ	A. ચકોર
2. શ્રી સોમાલાલ શાહ	B. પોર્ટ્રેટના રાજા
3. શ્રી બંસીલાલ વર્મા	C. કલાગુરુ
4. શ્રી જસુભાઈ નાયક	D. રંગનો રાજા

(A) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (B) 1-D, 2-C, 3-B, 4-A
(C) 1-D, 2-C, 3-A, 4-B (D) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

(43) નીચેના વિધાનો પૈકી ક્યું વિધાન અયોગ્ય છે ?

(A) શ્રી છગનલાલ જાદવે દાંડીકૂચ સત્યાગ્રહનું ચિત્ર દોર્યું હતું.
(B) શ્રી કનુ દેસાઈનો પ્રથમ ચિત્ર સંગ્રહ 'સત્તર છાયાચિત્ર' છે.
(C) A અને B બંને
(D) એકપણ નહીં

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(07) નીચેના વિધાનો પૈકી ક્યું વિધાન ખોટું છે ?

1. શામળાજી અને મોઢેરામાં બે તોરણ આવેલા છે.
2. કપડવંજનું તોરણ અકબંધ છે.
3. ગુજરાતમાં કુલ 13 તોરણ છે.

(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 1, 2 અને 3 (D) એકપણ નહીં

(08) નીચેના વિધાનો કઈ વાવના સંદર્ભે સાચાં છે ?

1. આ વાવ પાંચ માળની વાવ છે.
2. અહીંની ખાસીયત એ કુવાની પહેલા આવતો કુંડ છે.
3. આ વાવ ગાંધીનગર જિલ્લામાં આવેલ છે.

(A) અંબાપુરની વાવ (B) માણસાની વાવ
(C) અડાલજની વાવ (D) એકપણ નહીં

(09) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?

1. પાટણ જિલ્લામાં આવેલા દેલામાલ ખાતે હસનપીરની દરગાહ આવેલી છે.
2. ખેડા જિલ્લામાં આવેલ રોજારોજી એક પ્રસિદ્ધ રોજો છે.
3. મહેસાણા જિલ્લાના શેલાવી ખાતે દાઉદી વ્હોરા કોમની દરગાહ આવેલી છે.

(A) 1 અને 3 (B) 1 અને 2
(C) 1, 2 અને 3 (D) એકપણ નહીં

(10) ભારતીય સ્થાપત્ય કલા વિશે નીચેના વિધાન તપાસો.

1. ભારતીય સ્થાપત્યની શરૂઆતમાં યક્ષ અને યક્ષિણીના શિલ્પો પથ્થર પર કોતરવામાં આવતા હતા.
2. મૌર્ય કાળના સિંહ, હાથી અને બળદના શિલ્પો કંડારવામાં આવ્યા હતા.
3. મૌર્ય કાળ બાદ સ્તૂપો બંધાયા જેનો આકાર બિલાડીના ટોપ જેવો હતો, જેમા પાર્થિવ દેહ રાખવામાં આવતા હતા.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 1 અને 2
(C) માત્ર 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(11) નીચેનામાંથી સ્તૂપના પ્રકાર ક્યા છે ?

1. શારીરિક સ્તૂપ 2. પારિભૌગિક સ્તૂપ
3. ઉદ્દેશિકા સ્તૂપ 4. સંકલ્પિત સ્તૂપ

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 1, 3 અને 4
(C) 1, 2, 3 અને 4 (D) માત્ર 1, 2 અને 4

(12) નીચેનામાંથી ક્યું મંદિર સાથે સંલગ્ન છે ?

1. આમલક 2. શિખર
3. કળશ 4. અંતરાલ
5. અર્ધમંડપ

(A) માત્ર 1, 2 અને 3 (B) માત્ર 1, 2 અને 4
(C) માત્ર 1, 3, 4 અને 5 (D) 1, 2, 3, 4 અને 5

(13) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. ખજૂરાહોના મંદિરમાં કંદરિયા મહાદેવ મંદિર શ્રેષ્ઠત્તમ સ્થાપત્ય છે.
2. આ મંદિરના ભાગો ક્રમશઃ ઊંચાઈ પર આવેલા છે.
3. મંદિર પર પહોંચવા માટે 12 ઊંચા ચબૂતરાઓ દ્વારા જવું પડે છે.
4. તેમાં પણ ગર્ભગૃહ સૌથી ઊંચા અંતરે આવેલ છે.

(A) માત્ર 1, 2 અને 3 (B) 1, 2, 3 અને 4
(C) માત્ર 1, 2 અને 4 (D) માત્ર 1, 3 અને 4

(14) ચાલુક્યકાળના સ્થાપત્ય કલા વિશે નીચેના વિધાન તપાસો.

1. ચાલુક્યકાળનુ સ્થાપત્ય બાદામી અને પટ્ટદકલામાં જોવા મળે છે.
2. ચાલુક્યકાળના સ્થાપત્યમાં નાગર અને દ્રવિડ શૈલીની વિશેષતાનું મિશ્રણ જોવા મળે છે.
3. ચાલુક્યકાળના સ્થાપત્ય મુખ્યત્વે પથ્થર કોતરીને બનાવવામાં આવ્યા છે.
4. ભૂતનાથ મંદિર અને મલ્લિકાર્જુન મંદિર ચાલુક્ય કાળના સ્થાપત્ય છે.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) 1, 2, 3 અને 4 (B) માત્ર 1 અને 2
(C) માત્ર 2 અને 3 (D) માત્ર 1 અને 3

(15) અમરાવતી મૂર્તિકલા સંદર્ભે સાચું/સાચાં વિધાન જણાવો.

1. અમરાવતી શૈલી શ્રીલંકાથી લઈને દક્ષિણ–પૂર્વ એશિયા સુધી ફેલાયેલી જોવા મળે છે.
2. અમરાવતી શૈલીની મૂર્તિઓનું નિર્માણ લાલ રંગના પથ્થરમાંથી કરવામાં આવતું હતું.

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

4 કળા સ્વરૂપો - નૃત્યકળા

(01) ભારતમાં વિવિધ પ્રદેશોના નૃત્યનાટ્ય બાબત જોડકાં જોડો.

પ્રદેશ	નૃત્ય/નાટ્ય
1. મહારાષ્ટ્ર	A. નૌટંકી
2. ઉત્તરપ્રદેશ	B. તમાશો
3. હરિયાણા	C. યક્ષગાન
4. કર્ણાટક	D. સ્વાંગ

(A) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (B) 1-A, 2-C, 3-D, 4-B
(C) 1-B, 2-A, 3-D, 4-C (D) 1-D, 2-A, 3-C, 4-B

(02) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું /સાચાં છે ?
1. કાલબેલિયા લોકનૃત્ય રાજસ્થાનનું જાણીતું નૃત્ય છે.
2. ઝુમર લોકનૃત્ય એ પંજાબ રાજ્યનું છે.
3. મટકી નૃત્ય એ માળવા પ્રદેશ (મધ્યપ્રદેશ)માં થતું લોકનૃત્ય છે.
(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) આપેલ તમામ

(03) નીચે આપેલા વિધાનમાંથી ક્યું વિધાન અયોગ્ય છે ?
1. જાગ નૃત્ય એ શ્રીમંત પ્રસંગે થાય છે.
2. ટિપ્પણી નૃત્ય એ ચોરવાડની કોળી બહેનો અને ખારવા કોમની બહેનો દ્વારા થતું નૃત્ય છે.
3. ગરબી નૃત્ય એ સૌરાષ્ટ્રની બહેનો દ્વારા થાય છે.
(A) માત્ર 2 (B) માત્ર 3
(C) માત્ર 1 (D) એકપણ નહીં

(04) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી યોગ્ય વિધાન જણાવો.
1. રાઢણી નૃત્ય એ બનાસકાંઠા જિલ્લાના રાજપૂત સમાજ દ્વારા કરવામાં આવે છે.
2. યુદ્ધનૃત્યએ પંચમહાલ જિલ્લાના આદિવાસીનું નૃત્ય છે.
(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) એકપણ નહીં (D) 1 અને 2 બંને

(05) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી અયોગ્ય વિધાન જણાવો.
1. ધુમ્મર લોકનૃત્યએ રાજસ્થાન રાજ્યનું નૃત્ય છે.
2. ઝવેરી બહેનો મણિપુરી નૃત્ય સાથે સંકળાયેલા છે.
(A) ફક્ત 2 (B) 1 અને 2 બંને
(C) ફક્ત 1 (D) એકપણ નહીં

(06) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી અયોગ્ય વિધાન જણાવો.
1. ગજીયો નૃત્ય એ કચ્છી મહિલાઓનું નૃત્ય છે.
2. ડોકા રાસ અને હુડા રાસ એ સૌરાષ્ટ્રના કોળી સમાજ દ્વારા થતું નૃત્ય છે.
(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(07) નીચેના પૈકી ક્યું લોકનૃત્ય મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય સાથે સંબંધિત છે?
1. ગોફ નૃત્ય 2. ગિરીચા નૃત્ય
3. કોલી નૃત્ય 4. લાવણી નૃત્ય
5. ટિપરી નૃત્ય
(A) માત્ર 1, 2 અને 4 (B) માત્ર 2, 3 અને 5
(C) માત્ર 2, 3, 4 અને 5 (D) 1, 2, 3, 4 અને 5

(08) નીચેના વિધાનોમાંથી યોગ્ય વિધાન જણાવો.
1. આસામના નાગા જનજાતિના લોકો ‘યોદ્ધા નૃત્ય’ અને ‘ઢાલ નૃત્ય’ કરે છે.
2. ઓડિશામાં સંભલપુર જિલ્લાની ગોંડા, ગોંડ અને ભુઈર્યાં જનજાતિના લોકો ‘કોઈસાબડી નૃત્ય’ કરે છે.
3. કથક એકમાત્ર એવું શાસ્ત્રીય નૃત્ય છે, જેના નૃત્ય અભિનયના મુસ્લિમ તહજીબની નજાકત વિદ્યાનું ચિત્રણ જોવા મળે છે.
(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(09) લોકનૃત્ય/ગીત અને તેના વિસ્તારોની જોડ પૈકીની કઈ જોડ યોગ્ય નથી ?
(A) બાઉલ–બંગાળ (B) વનાવન–કાશ્મીર
(C) પણિહારી–મધ્યપ્રદેશ (D) ઓવી–મહારાષ્ટ્ર

(10) નીચે દર્શાવેલ લોકકલાઓ પૈકી કઈ જોડ અયોગ્ય છે ?
(A) પઢારોનું નૃત્ય – મંજીરા નૃત્ય
(B) ભરવાડ જ્ઞાતિનું નૃત્ય – ડોકા રાસ અને હુડો
(C) કોળી શ્રમિક બહેનોનું નૃત્ય–ટીપ્પણી
(D) ગોહિલવાડની કોળી બહેનોનું નૃત્ય–ઠાગા નૃત્ય

(11) સીદીઓના ધમાલ નૃત્યના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી ક્યું વિધાન સાચું નથી?
(A) મૂળ આફ્રિકાના અને હાલ ગીરના જાંબુસરમાં વસેલા લોકોનું આ નૃત્ય છે.
(B) નાળીયેરની કાચલીમાં કોડીઓ ભરી તેના પર કપડું બાંધી તૈયાર થયેલ મશીરા દ્વારા નૃત્ય થાય છે.
(C) નૃત્ય દરમિયાન પશુ–પક્ષીઓના અવાજની નકલ કરતાં સમૂહમાં નૃત્ય કરવામાં આવે છે.
(D) મહિલાઓ દ્વારા વિવિધ પશુઓની વેશભૂષા ધારણ કરી નાના ઢોલકા દ્વારા નૃત્ય કરવામાં આવે છે.

(12) નીચેના પૈકી ક્યું નૃત્ય અને નાટકનું મિશ્રણ છે?
(A) યક્ષગાન (B) કથક
(C) બિહુ (D) મણિપુરી

DEMO COPY

(125) કુચિપુડી અને ભરતનાટ્યમ નૃત્ય વચ્ચેનો તફાવત આપો.

1. નર્તકો પ્રસંગોપાત સંવાદો બોલતા કુચીપુડી નૃત્યમાં જોવા મળે છે પરંતુ ભરતનાટયમમાં જોવા મળતા નથી.
2. પીતળની થાળી પર પગને ધાર પર રાખીને નૃત્ય કરવું એ ભરતનાટ્યમની વિશેષતા છે, પરંતુ કુચીપુડી નૃત્યમાં આવા પ્રકારનું હલન–ચલન નથી.

(A) માત્ર 1 સાચું (B) માત્ર 2 સાચું
(C) 1 અને 2 બંને સાચાં (D) એકપણ નહીં

(126) જોડકાં જોડો.

	સ્થાન		બંદર
1.	કલામંડલમ ક્ષેમાવતી	A.	કથકલી
2.	કોટ્ટાક્કલ શિવરામન	B.	મણિપુરી
3.	લક્ષ્મી વિશ્વનાથન	C.	મોહિની અટ્ટમ
4.	એન.માધ્વી દેવી	D.	ભરતનાટ્યમ

(A) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (B) 1-C, 2-A, 3-D, 4-B
(C) 1-A, 2-C, 3-D, 4-B (D) 1-C, 2-A, 3-B, 4-D

(127) નીચેના પૈકી ક્યું વિધાન ખોટું છે ?

(A) મોહિનીઅટ્ટમ સ્ત્રી અને પુરુષ બંને દ્વારા ભજવવામાં આવે છે.
(B) ભરતનાટ્યમ તમિલનાડુના મંદિર નૃત્યાંગનીઓમાંથી ઉદ્‌ભવ્યું છે.
(C) કુચિપુડી વાયોલિન, વાંસળી અને તંબૂરા વાદ્યો સાથે ભજવાય છે.
(D) મણિપુરી નૃત્ય આધ્યાત્મિક અનુભવ સામે સંપૂર્ણપણે ધાર્મિક છે.

(128) ભરતનાટ્યમ વિશે નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) આ શૈલીની શરૂઆત તમિલનાડુનાં તાંજોરમાં થઈ હતી.
(B) ભરતનાટ્યમની બે શૈલીઓ છે પંડાલનુર અને તંજાવુર
(C) તે 'અગ્નિનૃત્ય' તરીકે પણ ઓળખાય છે.
(D) ઉપરોક્ત તમામ

(129) "ચિન્ન–મેલમ્" કોની સાથે સંકળાયેલ છે ?

(A) કથકલી (B) મોહીની અટ્ટમ
(C) સત્રિયા (D) ભરતનાટ્યમ

(130) "તાંજોર ચતુષ્ક" કોની સાથે સંકળાયેલ છે ?

(A) કથકલી (B) યક્ષગાન
(C) ભરતનાટ્યમ (D) કુચીપુડી

(131) ભરતનાટ્યમનાં અનુસંધાને નીચેના પૈકી ક્યું યુગ્મ ક્રમમાં છે ?

(A) કીર્તનમ્ – કૃતિ – વર્ણમ્ – શબ્દમ્
(B) પદમ્ – જાવળી – તિલ્લાના – મંગલમ્
(C) જાતિસ્વરમ્ – કૃતિ – વર્ણમ્ – શબ્દમ્
(D) તિલ્લાના – મંગલમ્ – કીર્તનમ – અલારીપુ

(132) નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) ભરતનાટ્યમને પહેલા "સદીરઅટ્ટમ" ના નામથી પણ ઓળખવામાં આવતુ હતું.
(B) રુકમણી દેવી અરુન્ડલે ભરતનાટ્યમ નૃત્યને વૈશ્વિક ઓળખ અપાવી હતી.
(C) ઘૂંટણ વધુ પડતા વાળીને બંને પગ પર સમાન વજન વિતરીત કરવાની મુદ્રાની એક સર્વ લાસ્યમ તરીકે ઓળખાય છે.
(D) ઉપરોક્ત તમામ

(133) કુચીપુડી વિશે નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) તેનો ઉદ્‌ભવ આંધ્રપ્રદેશના કૃષ્ણા નદીના તટ પર મછલીપટ્ટનમથી નજીક કુચિપુડી ગામમાં થયો હતો.
(B) કુચીપુડીમાં અસંયુક્ત હસ્તમુદ્રા અને સંયુક્ત હસ્તમુદ્રા હોય છે.
(C) નૃત્યકારોને "ભાગવતથાલૂ" ના નામથી ઓળખવામાં આવે છે.
(D) આપેલ તમામ

(134) કુચીપુડી વિશે નીચેનાં પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટાં છે ?

(A) નૃત્યકારનાં સંવાદો તેલુગુ ભાષામાં હોય છે.
(B) શાસ્ત્રીય નૃત્યના ત્રણ એકમો નૃત, નૃત્ય અને નાટ્યનો સમાવેશ થાય છે.
(C) દરેક મુખ્ય નૃત્યકારોનો મંચપ્રવેશ "દારૂ" સાથે થાય છે.
(D) એકપણ નહીં

(135) ક્યાં નૃત્યનાં ગુરુઓને "નટુવાંશ" કહેવામાં આવે છે ?

(A) ભરતનાટ્યમ (B) કુચીપુડી
(C) મોહિનીઅટ્ટમ (D) ઓડિશી

(136) ભરતનાટ્યમ અને મોહિનીઅટ્ટમ બંને નૃત્ય પ્રકારના સરખા પાયાના હેતુઓ કે મુદ્રાઓને................કહેવામાં આવે છે.

(A) સોડવ (B) તાંડવ
(C) આડવ (D) નાત્ય

(137) મોહિની અટ્ટમ ક્યાં તત્ત્વનું પ્રતીક છે ?

(A) જળ (B) પૃથ્વી
(C) વાયુ (D) અગ્નિ

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(11) 'પંડિત વિષ્ણુ દિગંબર પલુસ્કર'ના સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો:

1. તેમણે ઈ.સ.1901માં લાહોરમાં 'ગાંધર્વ મહાવિદ્યાલય'ની સ્થાપના કરી હતી.
2. તેઓ ગાંધીજીની સાથે મંચ પર બેસીને 'રઘુપતિ રાઘવ રાજારામ' ધૂન ગાતા હતા.
3. તેમણે 'સંગીતામૃત પ્રવાહ ' નામની એક માસીક પત્રિકા બહાર પાડી હતી.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(12) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. સંગીત ભારતી સંસ્થા દિલ્હી ખાતે આવેલ છે.
2. ભારતીય વિદ્યાભવન સંસ્થા મુંબઈ ખાતે આવેલ છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યું/ ક્યા વિધાન/ વિધાનો સાચું/ સાચાં છે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(13) નીચેના કથનો પર વિચાર કરો.

1. સામવેદને ગાનાર વિશિષ્ટ આવડતવાળા સંગીતકારો 'સામગા' તરીકે ઓળખવામાં આવતા હતા.
2. સંગીત રત્નાકર પ્રમાણે–'વાગ્ગેયકાર' એટલે જે વાણી અને ગીત બંનેમાં કુશળ હોય તે.
3. 'જંતર' કચ્છના ચારણોમાં [illegible]વી વાદ્ય તરીકે વિશેષ જાણીતું હતું.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે.

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 1 અને 3
(C) માત્ર 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(14) જોડકાં જોડો.

ઘરાના	ઉસ્તાદ
1. ભેંડી બજાર ઘરાના	P. ખાદિમ હુસૈન ખાન
2. જયપુર અતરૌલી ઘરાના	Q. અશ્વિની ભીડે દેશપાંડે
3. રામપુર ઘરાના	R. ઉસ્તાદ ઈનાયત હુસૈન ખાન
4. ઈન્દોર ઘરાના	S. ઉસ્તાદ આમીર ખાન

(A) 1-P, 2-Q, 3-S, 4-R (B) 1-Q, 2-S, 3-P, 4-R
(C) 1-R, 2-Q, 3-P, 4-S (D) 1-P, 2-Q, 3-R, 4-S

(15) નીચેના જોડકાં જોડો.

પ્રસિદ્ધ વ્યક્તિ	સંબંધિત ક્ષેત્ર
P. અમૃતા શેરગીલ	1. નર્તકી/નર્તક
R. ભીમસેન જોષી	2. ચિત્રકાર
Q. રૂકમણીદેવી અરૂંડેલ	3. કવિ/કવિયત્રી
S. સૂર્યકાંત ત્રિપાઠી નિરાલા	4. ગાયક/ગાયિકા

(A) P-2, Q-1, R-4, S-3 (B) P-2, Q-4, R-1, S-3
(C) P-3, Q-1, R-4, S-2 (D) P-3, Q-4, R-1, S-2

(16) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

યાદી-A	યાદી-B
A. રાગ વસંત	1. પંડિત જસરાજ
B. રાગ હિંડોલ બહાર	2. ભીમસેન જોષી
C. રાગ ગૌડમલ્હાર	3. કિશોરી આમોનકર
D. રાગ [illegible]વાન બહાર	4. મલ્લિકાર્જુન મંસૂર

(A) A-1, B-2, C-3, D-4 (B) A-4, B-2, C-3, D-1
(C) A-3, B-4, C-2, D-1 (D) A-2, B-3, C-1, D-4

(17) 'માણ' વિશે નીચેના પૈકી ક્યા વિધાન સત્ય છે ?

1. માણ એ ગુજરાતનું અતિ પ્રાચીન વાદ્ય ગણાય છે.
2. માણ એ ઘનવાદ્ય છે.
3. શ્રી ધાર્મિકલાલ પંડ્યાએ આખ્યાન પરંપરા અને માણવાદનની કલાને દેશવિદેશ પહોંચાડીને ગૌરવ અપાવ્યું છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 1 અને 3
(C) ફક્ત 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(18) છકડીયા, દૂમેળીયા અને દોઢિયા એ શેના પ્રકાર છે?

(A) ચાબખા (B) દુહા
(C) છંદ (D) કાફી

(19) નીચેના પૈકી કઈ જોડ યોગ્ય રીતે જોડાયેલી નથી ?

(A) ઉસ્તાદ અમઝદ અલી ખાન–સરોદ
(B) ડૉ.બાબા મુરલીકૃષ્ણ–કર્ણાટકી શાસ્ત્રીય ગાયન
(C) પંડિત રવિશંકર–સંતુર
(D) ઉસ્તાદ બિસમિલ્લા ખાન–શહેનાઈ

(20) સંગીત ઘરાના સંબંધિત જોડીઓમાંથી કઈ જોડી/જોડીઓ યોગ્ય છે?

1. ગ્વાલિયર ઘરાના–નથુ ખાન
2. પટિયાલા ઘરાના–બડે ગુલામઅલી ખાં
3. આગ્રા ઘરાના–વિજય કીચલુ
4. કિરાના ઘરાના–અબ્દુલ કરીમ ખાં

(A) માત્ર 1, 2 અને 3 (B) માત્ર 1, 2 અને 4
(C) માત્ર 2, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

DEMO COPY

(06) ભારતના પ્રસિદ્ધ નાટ્યકાર અને તેમની કૃતિઓ વિશે યોગ્ય જોડકાં જોડો.

નાટ્યકાર	કૃતિ
1. શુદ્રક	A. ઋતુસંહાર
2. ભવભૂતિ	B. મુદ્રારાક્ષસ
3. કાલિદાસ	C. મૃચ્છકટિકમ્
4. વિશાખાદત્ત	D. ઉત્તરરામચરિતમ્

(A) 1-B, 2-A, 3-D, 4-C (B) 1-D, 2-C, 3-A, 4-B
(C) 1-D, 2-A, 3-B, 4-C (D) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

(07) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન યોગ્ય છે ?
1. માઈકલ મધુસુદન દત્તને 'બંગાળી સોનેટના પિતા' કહે છે.
2. 'તુઘલક' અને 'તલદંડ' જેવા પ્રસિદ્ધ નાટકો ગિરીશ રઘુનાથ કર્નાડ દ્વારા રચાયેલા છે.

(A) 1 અને 2 બંને (B) એકપણ નહીં
(C) ફક્ત 1 (D) ફક્ત 2

(08) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. કોડિયટ્ટમ કેરળની ચક્યાર તેમજ નાંબિયાર જાતિ દ્વારા કરવામાં આવતું નાટ્ય સ્વરૂપ છે.
2. કોડિયટ્ટમ 6 થી 20 દિવસ સુધી ભજવવામાં આવે છે.
3. કોડિયટ્ટમનો મુખ્ય વિષય પૌરાણિક કથાઓ હોય છે
4. કોડિયટ્ટમ નાટ્યમાં મિઝાવુ ડ્રમના સંગીત વાદ્યનો ઉપયોગ થાય છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(09) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?
1. રામલીલા મધ્યપ્રદેશની પ્રખ્યાત નાટ્યકલા છે.
2. દિવાળીના સમયમાં રામલીલાનું પ્રદર્શન કરવામાં આવે છે.
3. રામલીલામાં તમામ અભિનેતા પુરુષ હોય છે.
4. વૈદિક મંત્રોચ્ચારની પરંપરાને અતિપ્રાચીન પરંપરા માનવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 3 અને 4 (D) ફક્ત 1 અને 3

(10) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. રમ્મન ઉત્તરાખંડના ગઢવાલ ક્ષેત્રની પ્રખ્યાત નાટ્યકલા છે.
2. રમ્મનમાં ગ્રામના દેવતાને ભોગ ચઢાવવામાં આવે છે.
3. મુડિયેટ્ટુ તમિલનાડુ રાજ્યની પ્રખ્યાત નાટ્યકલા છે.
4. મુડિયેટ્ટુનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે સામાજિક સદ્ભાવ કેળવવા માટે કરવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(11) નીચેના પૈકી કોણ નાટ્યકલા સાથે સંકળાયેલ નથી ?
(A) પ્રવિણ જોશી (B) ભરત દવે
(C) કાંતિલાલ સોનછત્રા (D) ગોવર્ધન પંચાલ

(12) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. ભારતમાં સૌપ્રથમ બોલતી ફિલ્મ (Talking Film) ભક્ત પ્રહ્લાદ હતી.
2. પાઉંડા, બહુનાટાંડ, ઓજા-પાલે વિશેષ પ્રકારના રંગમંચ સ્વરૂપ છે.
3. 'કર્ણભારમ' નાટકના રચયિતા મહાકવિ ભાસ છે.
ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) આપેલ તમામ

(13) ભારતની લોક નાટ્યકલાના સંદર્ભમાં નીચે પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?
1. "અંકિયાનટ" અરૂણાચલપ્રદેશની એક પરંપરાગત એકાંકી છે જેને શંકર દેવે શરૂ કરી હતી.
2. ભવાઈ ગુજરાતની લોકપ્રિય નાટ્યકલા છે.
3. ગરોધ પણ ગુજરાતની લોકપ્રિય કલા છે.
4. નૌટંકીનો ઉલ્લેખ આઈને અકબરીમાં પણ જોવા મળે છે.

(A) 1, 2, 3 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 2 અને 4 (D) ફક્ત 1, 3 અને 4

(14) દક્ષિણ ભારતની નાટ્યકલાના સંદર્ભમાં ક્યા વિધાનો યોગ્ય છે?
1. ગરુડચાલમ નામનું યક્ષગાન વધુ લોકપ્રિય છે.
2. કૃષ્ણાઅટ્ટમ પણ કર્ણાટકની એક લોકપ્રિય નૃત્ય નાટ્ય પરંપરા છે.
3. કુરુવંજીમાં તમિલ કવિતા અને ગાન તેની વિશેષતા છે. તેની નૃત્ય વિદ્યા ભરત નાટ્યમ પર આધારિત છે.

(A) 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) ફક્ત 1 અને 2

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(05) ભવનાથના મેળાના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આ મેળાનું આયોજન ગિરનારની તળેટીમાં જૂનાગઢ જિલ્લામાં થાય છે.
2. સુવર્ણરેખા નદીના કિનારે આ મેળાનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
3. આ મેળો મહાવદ તેરસના દિવસે ભરાય છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો યોગ્ય છે ?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

(06) નીચેનામાંથી ક્યા મેળા કાર્તિકી પૂનમના દિવસે ભરાય છે ?

1. ડાકોરનો મેળો 2. શુક્લતીર્થનો મેળો
3. શામળાજીનો મેળો 4. વૌઠાનો મેળો

(A) માત્ર 1, 2 અને 3 (B) માત્ર 2, 3 અને 4
(C) માત્ર 1, 2 અને 4 (D) માત્ર 1, 3 અને 4

(07) ગુજરાતનો ક્યો મેળો 'ભાતીગળ મેળો' તરીકે ઓળખાય છે.

(A) માધવપુરનો મેળો (B) તરણેતરનો મેળો
(C) શામળાજીનો મેળો (D) ક્વાંટનો મેળો

(08) ગુજરાતનો ક્યો મેળો ગધેડાની લેવડ–દેવડ માટે પ્રખ્યાત છે.

(A) ગાય ગૌહરીનો મેળો (B) ગોળ ગધેડાનો મેળો
(C) વૌઠાનો મેળો (D) પલ્લીનો મેળો

(09) અગત્યના મેળા અને તેના રાજ્ય યોગ્ય રીતે જોડો.

1.	પુષ્કર મેળો	A.	ઉત્તરપ્રદેશ
2.	અંબુબાચી મેળો	B.	બિહાર
3.	કુંભમેળો	C.	આસામ
4.	સોનપુર મેળો	D.	રાજસ્થાન

(A) 1-C, 2-A, 3-B, 4-D (B) 1-A, 2-B, 3-D, 4-C
(C) 1-D, 2-C, 3-A, 4-B (D) 1-B, 2-D, 3-A, 4-C

(10) નીચે આપેલ વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. વિશ્વના સૌથી મોટા આધ્યાત્મિક મેળા તરીકે પ્રસિદ્ધ કુંભમેળો પ્રયાગરાજ(અલ્હાબાદ) ખાતે ભરાય છે.
2. પ્રયાગરાજ ખાતે ગંગા, યમુના અને સરસ્વતી એમ ત્રણ નદીનો સંગમ થાય છે.
3. કુંભના મેળામાં પૂજાનું વિશેષ મહત્ત્વ છે.
4. કુંભના મેળાનું આયોજન દર 12 વર્ષે થાય છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(11) નીચેના પૈકી યોગ્ય જોડકાં જોડો.

	A		B
1.	કાત્યોકનો મેળો	A.	કચ્છ
2.	માણેક ઠારીનો મેળો	B.	મોઢેરા (મહેસાણા)
3.	આઈખોડિયારનો મેળો	C.	સિદ્ધપુર (પાટણ)
4.	ધ્રાંગનો મેળો	D.	ડાકોર (ખેડા)

(A) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B (B) 1-B, 2-D, 3-C, 4-A
(C) 1-A, 2-D, 3-C, 4-B (D) 1-B, 2-D, 3-A, 4-C

(12) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. ગુજરાતમાં લગભગ 1521 જેટલા લોકમેળાઓ ભરાય છે.
2. ગુજરાતમાં 1293 જેટલા હિન્દુઓના મેળા ભરાય છે.
3. ગુજરાતમાં પારસીઓનો એક મેળો ભરાય છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) ફક્ત 1, 2 અને 3

(13) જોડકાં જોડો.

	મેળો		સ્થળ
1.	[illegible]ંબોડનો મેળો	P.	ગીર–સોમનાથ
2.	પખેરાપીરનો મેળો	Q.	ભરૂચ
3.	ક[illegible]ઢનો મેળો	R.	ગાંધીનગર
4.	જલેશ્વરનો મેળો	S.	કચ્છ

(A) 1-P, 2-Q, 3-S, 4-R (B) 1-S, 2-R, 3-Q, 4-P
(C) 1-Q, 2-P, 3-R, 4-S (D) 1-R, 2-S, 3-Q, 4-P

(14) નીચેનામાંથી ક્યા મેળામાં 'ઘુઘરા'ની પ્રસાદી આપવામાં આવે છે ?

(A) ઐઠોરનો મેળો (B) પલ્લીનો મેળો
(C) પાલોદરનો મેળો (D) નકળંગનો મેળો

(15) નીચેનામાંથી ક્યા મેળાને કચ્છનું 'તળપદી તોરણ' કહેવાય છે ?

(A) હાજીપીરનો મેળો (B) રવેચીનો મેળો
(C) જખૌનો મેળો (D) ગંગાજીનો મેળો

(16) 'તરણેતર'નો મેળો ક્યા મહિના દરમિયાન યોજાય છે ?

(A) ભદ્રપદ (B) અષાઢ
(C) શ્રાવણ (D) માઘ

(17) નીચેના વિધાન તપાસો.

1. રાજસ્થાનમાં ચંદ્રભાગા મેળાનું આયોજન ઝલવર ખાતે કરવામાં આવે છે.
2. શહીદોનો મેળો પંજાબ રાજ્યમાં ભરાય છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સત્ય છે ?

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિં

(18) નીચેનામાંથી ક્યાં તહેવારો પૂર્વ ભારતમાં ઉજવવામાં આવે છે ?

1. લોસર 2. સાગાદાવા
3. લોસૂંગ

(A) માત્ર 3 (B) એકપણ નહીં
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) આપેલ તમામ

(19) મકરસંક્રાતિને આંધ્રપ્રદેશ રાજ્યમાં ક્યા નામે ઓળખાય છે ?

(A) લોહરી (B) પોંગલ
(C) બિહુ (D) ભોગી

(20) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન સાચું / સાચા છે ?

1. 26મી જાન્યુઆરીના દિવસે ભારતના દિલ્હીમાં આવેલા રાજપથ ઉપર ભવ્ય પરેડનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
2. 15 ઓગસ્ટના દિવસે દેશના રાષ્ટ્રપતિ લાલ કિલ્લા પર ધ્વજવંદન કરે છે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિં

(21) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?

1. હિન્દુ પંચાંગ મુજબ હોળી ચૈત્ર માસની પૂનમે આવે છે.
2. હોળીના તહેવાર સાથે 2 પરંપરાગત પૌરાણિક કથાઓ જોડાયેલી છે, ‘ હિરણ્યકશ્યપ અને પ્રહ્લાદની વાત’ તેમજ ‘રાધા – કૃષ્ણનો રાસ’.
3. રક્ષાબંધન પ્રતિવર્ષ અષાઢ માસની પૂર્ણિમાએ મનાવવામાં આવે છે.
4. રક્ષાબંધનના તહેવારે સ્વદેશી આંદોલન સમયે રવીન્દ્રનાથ ટાગોર રક્ષાસૂત્ર બાંધતા હતા.

(A) ફક્ત 1 અને 3 (B) ફક્ત 2 અને 4
(C) ફક્ત 2 અને 3 (D) ફક્ત 1 અને 4

(22) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. ભવિષ્ય પુરાણ મુજબ શ્રાવણ માસની કૃષ્ણપક્ષની આઠમી તિથિએ ભગવાનશ્રી કૃષ્ણનો જન્મ થયો હતો.
2. જન્માષ્ટમીમાં મુંબઈની દહીં–હાંડી પ્રતિયોગિતાનું વિશેષ મહત્ત્વ છે.
3. રામનવમીના દિવસે જ ચૈત્ર નવરાત્રિ કે વસંત નવરાત્રિ સમાપ્ત થાય છે.
4. દક્ષિણ ભારતમાં રામનવમી ‘કલ્યાણ ઉત્સવ’ તરીકે મનાવવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) 1, 2, 3 અને 4 (D) ફક્ત 1, 3 અને 4

(23) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?

1. તમિલનાડુમાં ગોવર્ધન પુજાના એટલે કે દિવાળીના આગળના દિવસે પશુમેળાનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
2. આસો વદ તેરસના દિવસે ભગવાન ધનવંતરિ (વિષ્ણુ અને દેવોના વૈદ્ય)નો જન્મ થયો હતો.
3. ભારત સરકાર દશેરાના દિવસને રાષ્ટ્રીય આયુર્વેદિક દિવસના રૂપમાં મનાવે છે.
4. વૈશાખ સુદ ત્રીજને અખાત્રીજના રૂપમાં મનાવવામાં આવે છે. અખાત્રીજને હિન્દુ તથા જૈન ધર્મના લોકો મનાવે છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 2, 3 અને 4
(C) 1, 2, 3 અને 4 (D) ફક્ત 1, 3 અને 4

(24) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન ખોટું / ખોટા છે ?

1. નવરાત્રિના નવ દિવસે દુર્ગામાતાના 9 સ્વરૂપોની પૂજા–અર્ચના કરવામાં આવે છે.
2. શિયાળીની ઋતુના પશ્ચિમી સંસ્કૃતિના ક્રિસમસ તહેવાર સાથે કરવામાં આવે છે
3. ભાઈબીજને ‘યમદ્વિતીય’ પણ કહેવામાં આવે છે.
4. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલએ રાષ્ટ્રીય આંદોલન સમયે લોકોને એકજૂથ કરવા ઈ.સ.1893થી ગણેશ ચતુર્થી ઉજવવાનો શુભારંભ કર્યો હતો.

(A) ફક્ત 3 (B) ફક્ત 1 અને 2
(C) ફક્ત 4 (D) ફક્ત 2 અને 3

(25) ગુજરાતમાં વિક્રમ સંવત અનુસાર નીચેના તહેવારોને મહિનાઓ પ્રમાણે યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવો.

1. દશેરા 2. હોળી
3. ગણેશચતુર્થી 4. ગુરુપૂર્ણિમા
5. રક્ષાબંધન

(A) 3-4-5-1-2 (B) 4-5-3-1-2
(C) 2-4-5-3-1 (D) 5-3-1-2-4

(26) નીચે આપેલા તહેવારો અને તિથિને સાચી રીતે જોડો.

1. ગુરુપૂર્ણિમા	A. શ્રાવણ વદ આઠમ
2. જન્માષ્ટમી	B. ફાગણ સુદ પૂનમ
3. શરદપૂર્ણિમા	C. માગશર સુદ એકાદશી
4. ગીતાજયંતી	D. આસો સુદ પૂનમ
	E. અષાઢ સુદ પૂનમ

(A) 1-E, 2-B, 3-A, 4-C (B) 1-C, 2-D, 3-A, 4-E
(C) 1-D, 2-C, 3-A, 4-B (D) 1-E, 2-A, 3-D, 4-C

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(03) યોગ્ય જોડકાં જોડો.

યાદી-A	યાદી-B
1. સતવારા કોળી બહેનોનું પહેરવેશ	A. ખાપું મઢેલા કોડિયા
2. ચારણ અને આહિર બહેનોનું પહેરવેશ	B. ખાપું ભરેલા ઘાઘરા
3. રબારી સ્ત્રીઓનું પહેરવેશ	C. કબજા
4. રબારી પુરુષોનું પહેરવેશ	D. જીમિયું

(A) 1-B, 2-C, 3-A, 4-D (B) 1-B, 2-D, 3-C, 4-A
(C) 1-A,2-C, 3-B, 4-D (D) 1-B, 2-C, 3-D, 4-A

(04) નીચેના વિધાનોમાંથી સત્ય વિધાન પસંદ કરો.
1. ગુજરાતની મેરપ્રજામાં આપણને પૂર્વની ગ્રીક પ્રજાનો અણસાર જણાય છે.
2. જાતર નામનો ઉત્સવ રબારી સમુદાયના ભોપા કુટુંબો ભેગા થઈને સાથે ઉજવે છે.
3. છાજિયાએ વિલાપ ગીતનો એક પ્રકાર છે.

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(05) પ્રખ્યાત વસ્તુ અને તે રાજ્ય અંગે જોડકાં જોડો.

પ્રખ્યાત વસ્તુ	રાજ્ય
1. તન્ચોઈ કાપડ	A. બંગાળ
2. રક્ત ચંદન	B. ગુજરાત
3. કુંભિશિંગ	C. રાજસ્થાન
4. રોહિડાહાર	D. આંધ્રપ્રદેશ

(A) 1-C, 2-A, 3-D, 4-B (B) 1-B, 2-D, 3-A, 4-C
(C) 1-D, 2-C, 3-A, 4-B (D) 1-B, 2-C, 3-D, 4-A

(06) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન ખોટું / ખોટા છે ?
1. રાજસ્થાનના લોકો મોટાભાગે હિન્દી તેમજ મારવાડી ભાષા બોલે છે.
2. રાજસ્થાનના પુરુષોનો મુખ્ય પહેરવેશ લૂંગી, પહેરણ અને ખભે ખેસ હોય છે.
3. રાજસ્થાનનું લોકનૃત્ય ઘુમ્મર છે.
4. રાજસ્થાનના કાલબેલિયા નૃત્યને UNESCO દ્વારા માનવ સંસ્કૃતિના અમૂર્ત વારસામાં સ્થાન પણ મળ્યું છે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) ફક્ત 3 (D) ફક્ત 4

(07) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. ગુજરાતના લોકો મોટા ભાગે કચ્છી તેમજ ગુજરાતી બોલી બોલે છે.
2. ગુજરાતના પુરુષોનો મુખ્ય પહેરવેશ ધોતિયું, ઝભ્ભો, પાઘડી છે.
3. ગુજરાતની સ્ત્રીઓ સાડી, ચણિયો અને કબજો પહેરે છે.
4. કચ્છના લોકો જે મકાનમાં રહે છે તેને ભૂંગા કહેવાય છે.

(A) ફક્ત 1, 3 અને 4 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(08) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન ખોટું / ખોટા છે ?
1. મહારાષ્ટ્રના લોકો મરાઠી ભાષા બોલે છે.
2. મહારાષ્ટ્રના લાવણીગીતો, ગણેશચતુર્થીનો પર્વ વિશ્વભરમાં પ્રખ્યાત છે.
3. મધ્યપ્રદેશમાં [illegible]બાદનો કુંભમેળો પ્રસિદ્ધ છે.
4. મધ્યપ્રદેશ 'લા[illegible] સ્ટેટ' કહે છે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 1 અને 3
(C) ફક્ત 3 (D) ફક્ત 3 અને 4

(09) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. ગોવાના લોકોનો મુખ્ય ખોરાક ભાત–માછલી છે.
2. ગોવાના પહેરવેશમાં પશ્ચિમી સંસ્કૃતિનો પ્રભાવ જોવા મળે છે.
3. પંજાબનું પ્રસિદ્ધ લોકનૃત્ય ભાંગડા છે.
4. પંજાબના મુખ્ય તહેવારોમાં વૈશાખી અને લોહરીનો સમાવેશ થાય છે.

(A) ફક્ત 1, 3 અને 4 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) 1, 2, 3 અને 4

(10) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
1. ગુજરાતમાં વૈશ્ય, મેવાડા, ગુર્જર અને પંચોળી એ ચાર જાતિ વંશપરંપરાથી કાષ્ઠકર્મ કરે છે.
2. મેવાડા દેવાંશી કામ અર્થાત્ મંદિરના રથ, પાલખી, ભંડાર આદિ બનાવે છે.
3. ગુર્જર અને પંચોળી ગામડાંમાં રહેતા ત્યારે ખેતીના ઓજારો બનાવવાનું કામ કરતા.

(A) ફક્ત 2 અને 3 (B) 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 2 (D) ફક્ત 1 અને 3

DEMO COPY

11 ગુજરાતના સંગ્રહાલયો અને પુસ્તકાલય પ્રવૃતિ

(01) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી યોગ્ય વિધાન જણાવો.

1. સ્ટુઅર્ટ લાઈબ્રેરી ગોધરા ખાતે આવેલી છે.
2. ડાહી લક્ષ્મીબાઈ ગ્રંથાલય નડીયાદ ખાતે આવેલું છે.

(A) માત્ર 1 (B) 1 અને 2 બંને
(C) માત્ર 2 (D) એકપણ નહિ

(02) નીચેના પૈકી ક્યા વિધાનો સત્ય છે?

1. કચ્છ મ્યુઝિયમ ગુજરાતનું સૌથી જુનું અને સૌપ્રથમ સ્થપાયેલ સંગ્રહાલય છે.
2. વિન્ટેજકારનું મ્યુઝિયમ અમદાવાદના કઠવાડા વિસ્તારમાં આવેલું છે.
3. બાર્ટન લાઈબ્રેરી ભાવનગરમાં આવેલી છે.

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

(03) મ્યુઝિયમ સંદર્ભે નીચેના વિધાનોમાંથી ખરાં વિધાન તપાસો.

1. માનવ સંસ્કૃતિ મ્યુઝિયમમાં ગ્રામીણ સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં નમૂનાઓ જોવા મળે છે.
2. શ્રેયસ મ્યુઝિયમ લોકકલા દર્શાવતું પ્રથમ મ્યુઝિયમ ગણાય છે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(04) યોગ્ય રીતે જોડકાં જોડો.

1.	રાષ્ટ્રીય અભિલેખાગાર	P.	પાટણ
2.	આદિવાસી સંગ્રહાલય	Q.	અમદાવાદ
3.	હેમચંદ્રાચાર્ય લાઈબ્રેરી	R.	દિલ્હી

(A) 1-R, 2-P, 3-Q (B) 1-P, 2-Q, 3-R
(C) 1-Q 2-P, 3-R (D) 1-R, 2-Q, 3-P

(05) નીચેના પૈકી ક્યું વિધાન અયોગ્ય છે ?

(A) કલ્પના મંગળદાસ બાલાયતન મ્યુઝિયમ અમદાવાદ જિલ્લામાં આવેલું છે.
(B) પોડિયમ સંગ્રહાલય ગાંધીનગર જિલ્લામાં આવેલું છે.
(C) સરદાર સંગ્રહાલય બારડોલી ખાતે આવેલું છે.
(D) એકપણ નહીં

(06) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યું / ક્યા વિધાન ખોટું / ખોટા છે ?

1. મહારાજા ફતેહસિંહ મ્યુઝિયમ ગુજરાત રાજ્યના વડોદરા શહેરના રાજમહેલ વિસ્તારમાં લક્ષ્મી વિલાસ મહેલના પ્રાંગણમાં આવેલ છે.
2. લાલભાઈ દલપતભાઈ સંગ્રહાલય અમદાવાદમાં આવેલ છે.
3. કેલીકો ટેક્સટાઈલ સંગ્રહાલય ગુજરાતનું સૌથી મોટું સંગ્રહાલય છે.
4. સાબરમતી નદી કિનારે શાહીબાગ ખાતે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ રાષ્ટ્રીય સ્મારક આવેલું છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) ફક્ત 3 અને 4

(07) ગુજરાતના ગ્રંથાલયો અને તેના સ્થળ વિશે યોગ્ય જોડકાં જોડો.

	ગ્રંથાલય		સ્થળ
1.	મેહેરજી પુસ્તકાલય	A.	સુરત
2.	ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સંગ્રહાલય	B.	ભાવનગર
3.	લેડી વિકાબાઈ પ્રેમચંદ લાઈબ્રેરી	C.	નવસારી
4.	શ્રી આત્મારામ જૈન ફ્રી લાઈબ્રેરી	D.	અમદાવાદ

(A) 1-B, 2-A, 3-C, 4-D (B) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D
(C) 1-D, 2-C, 3-B, 4-A (D) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

(08) વિદ્યાપીઠ અને તેના સ્થળ વિશે યોગ્ય જોડકાં જોડો.

	વિદ્યાપીઠ		સ્થળ
1.	મંગળભારતી ગ્રામ વિદ્યાપીઠ	A.	સમોડા (પાટણ)
2.	સરસ્વતી ગ્રામ વિદ્યાપીઠ	B.	બહાદુરપુર (વડોદરા)
3.	નુતન ગ્રામ વિદ્યાપીઠ	C.	રતનપુર (બનાસકાંઠા)
4.	લોકનિકેતન ગ્રામ વિદ્યાપીઠ	D.	વાલિયા (ભરૂચ)

(A) 1-B, 2-A, 3-D, 4-C (B) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D
(C) 1-D, 2-C, 3-B, 4-A (D) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

ANSWER KEY

1. (D)	2. (D)	3. (B)	4. (B)	5. (A)
6. (D)	7. (D)	8. (C)	9. (D)	10. (B)
11. (D)	12. (C)	13. (D)	14. (A)	15. (B)
16. (C)	17. (A)	18. (D)	19. (D)	20. (A)
21. (B)	22. (A)	23. (C)	24. (B)	25. (C)
26. (B)	27. (D)	28. (A)	29. (D)	30. (A)
31. (A)	32. (D)	33. (B)	34. (D)	35. (D)
36. (D)	37. (C)	38. (C)	39. (D)	40. (C)
41. (D)	42. (C)	43. (D)	44. (D)	45. (A)
46. (D)	47. (C)	48. (C)	49. (B)	50. (A)
51. (B)	52. (D)	53. (B)	54. (D)	55. (B)
56. (B)	57. (A)	58. (A)	59. (D)	60. (C)
61. (D)	62. (A)	63. (C)	64. (B)	65. (A)
66. (C)	67. (A)	68. (B)	69. (C)	70. (B)
71. (C)	72. (D)	73. (C)	74. (C)	75. (C)
76. (B)	77. (C)	78. (C)	79. (D)	80. (C)
81. (B)	82. (C)	83. (D)	84. (C)	85. (D)
86. (C)	87. (C)	88. (C)	89. (B)	90. (D)
91. (A)	92. (A)	93. (D)	94. (D)	95. (D)
96. (D)	97. (D)	98. (D)	99. (A)	

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

13 આદિવાસી જનજીવન

DEMO COPY

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(01) ડાંગ દરબાર નીચેનામાંથી ક્યાં ભરાય છે.

(A) આહવા (B) જેસવાડા

(C) પંચમહાલ (D) ગોધરા

(02) દુબળા આદિવાસીઓ વિશે નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી સાચા વિધાન પસંદ કરો ?

1. દુબળા આદીવાસીઓ ગળામાં કોડીઓનો હાર, કાનમાં એરિંગ અને પગમાં કડલા પહેરે છે.
2. દુબળા આદિવાસીઓમાં મૃત્યુ બાદ દાટવાની અને અગ્નિદાહ દેવાની વિધિ પ્રચલિત નથી.
3. દુબળા આદિવાસી હોળીના સમયે ઘેર નૃત્ય કરે છે તેમજ ચાળો નૃત્ય કરે છે.

(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3

(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(03) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો યોગ્ય છે ?

1. આદિવાસી સ્ત્રીઓ સોળ હાથનો ‘સારણો’ (ચણિયો) પહેરે છે. તેમજ ગળાથી કમર સુધી રંગબેરંગી ઝુલડી પહેરે છે.
2. આદિવાસી પુરૂષો ધોતી, પાઘડી, ટાપસી, ખમીસ, લંગોટ તેમજ કાળી બંડી પહેરે છે અને માથા પર રંગીન ટુવાલની પાઘડી પહેરે છે.
3. આદિવાસી વિસ્તારના ગામજુથને ‘સુડુ’ કહેવામાં આવે છે તેમજ પાંચ કે સાત ગામના સંગઠનને ‘પટ્ટો’ કહેવામાં આવે છે.

(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3

(C) 1, 2 અને 3 (D) એકપણ નહીં

(04) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી ક્યુ વિધાન અયોગ્ય છે ?

1. ‘ભીલ’ આદિવાસી જાતિની ઉત્પતિ ‘બીલ્લુ’ શબ્દ પરથી થયેલી છે.
2. ભીલના ભ[illegible]ાઓને બ[illegible]ી કહે છે.
3. ભીલની સૌથી વધુ વસતી પંચમહાલમાં છે.

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2

(C) માત્ર 3 (D) એકપણ નહીં

(05) ‘આદિવાસી ઉત્સવ’ ના સંદર્ભમાં નીચેના ધ્યાનમાં લો.

1. દિવાળી મહિનામાં માવલી દેવીનો ઉત્સવ ઉજવાય છે.
2. પીત્રા ઉત્સવ આસો મહિનામાં ઉજવાય છે.
3. પચવો આદિવાસી ઉત્સવ નાગદેવતાથી રક્ષણ મેળવવા માટે ઉજવાય છે.

ઉપરના પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3

(C) માત્ર 1 અને 3 (D) આપેલ તમામ

(06) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી ક્યું વિધાન અયોગ્ય છે ?

1. ચૂલનો મેળો દાહોદ જિલ્લામાં ભરાય છે.
2. આમલી અગિયારસનો મેળો દાહોદ જિલ્લામાં લીમખેડા તાલુકામાં ભરાય છે.
3. ગાયગોહરીનો મેળો કારતક સુદ એકમના રોજ ભરાય છે.

(A) માત્ર 3 (B) માત્ર 2

(C) માત્ર 1 (D) એકપણ નહીં

(117) તુરી સમાજની બહેનો તાળી પાડ્યા વગર ક્યું નૃત્ય કરે છે ?

(A) શિકારી નૃત્ય (B) હીંચ નૃત્ય

(C) ઠાગા નૃત્ય (D) મરચી નૃત્ય

(118) જોડકાં જોડો.

ગીતો	સ્થાન
1. ભીલ ગીત	A. રાજપીપળા
2. ગોઠિયા ગીત	B. પંચમહાલ
3. ઘેરિયા ગીત	C. સુરત
4. છેલિયા ગીત	D. ખેડબ્રહ્મા

(A) 1-B, 2-D, 3-C, 4-A (B) 1-C, 2-D, 3-B, 4-A

(C) 1-A, 2-C, 3-B, 4-A (D) 1-D, 2-A, 3-C, 4-B

(119) હાલી નૃત્ય કઈ આદિજાતિનું લોકનૃત્ય છે ?

(A) ભીલ (B) દૂબળા

(C) પઢાર (D) યાચગ

(120) જોડકાં જોડો.

નૃત્ય	સ્થળ
1. શિકાર નૃત્ય	A. ધરમપુરના આદિવાસી
2. રૂમાલ નૃત્ય	B. મહેસાણાના ઠાકોર
3. ઘેર નૃત્ય	C. દક્ષિણ ગુજરાતના [illegible]

(A) 1-B, 2-A, 3-C (B) 1-B, 2-A, 3-C

(C) 1-A, 2-B, 3-C (D) 1-A, 2-C, 3-B

(121) ભારતમાં નીચેના પૈકી ક્યાં આદિજાતિ તહેવારને એશિયાનો સૌથી મોટો આદિજાતિ કુંભમેળા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) ચિત્ર વિચિત્ર મેળો

(B) મેદારામ આદિજાતિ તહેવાર

(C) આરલ મેળો

(D) એકપણ નહીં

(122) નીચે આપેલા વિધાન પૈકી ક્યા વિધાનો યોગ્ય છે ?

1. પ્રાચીનકાળથી ગાઢ જંગલ કે દુર્ગમ પ્રદેશમાં કે અંતરિયાળ વિસ્તારમાં વસવાટ કરતા લોકોને આદિવાસી તરીકે ઓળખીએ છીએ.

2. ગુજરાતમાં ઉમરગામથી દાંતા–અંબાજી સુધીનો પ્રદેશ આદિવાસીઓનો છે.

3. પ્રાચીન સમયથી આદિવાસીઓની કાળી પરજ અને રાની પરજ નામની બે જાતીઓ પ્રચલિત છે.

(A) 1 અને 3 (B) 2 અને 3

(C) 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

ANSWER KEY

1. (A)	2. (B)	3. (C)	4. (D)	5. (D)
6. (D)	7. (D)	8. (C)	9. (C)	10. (B)
11. (A)	12. (B)	13. (C)	14. (B)	15. (D)
16. (A)	17. (C)	18. (C)	19. (D)	20. (B)
21. (C)	22. (C)	23. (A)	24. (C)	25. (C)
26. (D)	27. (C)	28. (D)	29. (D)	30. (C)
31. (C)	32. (C)	33. (B)	34. (A)	35. (C)
36. (D)	37. (B)	38. (C)	39. (A)	40. (D)
41. (C)	42. (D)	43. (D)	44. (C)	45. (B)
46. (A)	47. (C)	48. (C)	49. (D)	50. (C)
51. (A)	52. (A)	53. (C)	54. (D)	55. (A)
56. (A)	57. (D)	58. (B)	59. (D)	60. (C)
61. (B)	62. (B)	63. (D)	64. (C)	65. (A)
66. (C)	67. (D)	68. [illegible]	69. (A)	70. (B)
71. (C)	72. (A)	73. (B)	74. (B)	75. (C)
76. (D)	77. (C)	78. (B)	79. (D)	80. (B)
81. (B)	82. [illegible]	83. (C)	84. (C)	85. (C)
86. (B)	87. (A)	88. (C)	89. (C)	90. (B)
91. (C)	92. (B)	93. (B)	94. (D)	95. (A)
96. (B)	97. (D)	98. (C)	99. (D)	100. (B)
101. (B)	102. (D)	103. (D)	104. (D)	105. (A)
106. (D)	107. (B)	108. (C)	109. (A)	110. (C)
111. (A)	112. (C)	113. (A)	114. (D)	115. (C)
116. (B)	117. (D)	118. (A)	119. (B)	120. (C)
121. (B)	122. (D)			

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

14 ગુજરાતી સાહિત્ય

(01) નીચેનાં પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) "પદના પિતા" તરીકે નરસિંહ મહેતા ઓળખાય છે.

(B) પદ એ મધ્યકાળનો ઊર્મિપ્રધાન સાહિત્યપ્રકાર છે.

(C) પદના બે પેટા પ્રકાર છે : પ્રભાતિયા અને ભજન

(D) આપેલ તમામ

(02) નીચેના પૈકી ક્યું વિધાન ખોટું છે.

(A) છપ્પાએ છ પંક્તિનો નાનકડો પદ પ્રધાન સાહિત્ય પ્રકાર છે.

(B) છપ્પાની રચના અખા ભગતે કરી છે.

(C) અખાએ લગભગ 1200 છપ્પા લખેલાં છે.

(D) છપ્પા બોધપ્રધાન કટાક્ષમય શૈલીમાં રજૂ કરવામાં આવે છે.

DEMO COPY

3 ભૂગોળ

1 સૂર્યમંડળના ભાગરૂપ પૃથ્વી, પૃથ્વીની ગતિ, સમય અને ઋતુની વિભાવના

(01) નીચેના વાક્યો તપાસો.

1. 21 જૂને કર્કવૃત્ત અને 22 ડિસેમ્બરે મકરવૃત્ત પર સૂર્ય કિરણો સીધા પડે છે.
2. 21 જૂને લાંબો દિવસ અને 22 ડિસેમ્બરે ટૂંકો દિવસ હોય છે.
3. નોર્વેમાં સામાન્ય રીતે મે મહિનાના મધ્યથી જુલાઈના અંત સુધી સૂર્ય આથમતો નથી.
4. પૃથ્વી પરની કાલ્પનિક આડી રેખાને અક્ષાંશ અને ઊભી રેખાને રેખાંશ કહે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 1, 2 અને 4
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(02) પૃથ્વી પરના તાપમાનના વિતરણમાં નીચેના પૈકી કયું સૌથી અગત્યનું અસરકર્તા ઘટક છે ?

(A) અક્ષાંશ (B) રેખાંશ
(C) પાર્થિવ (D) દરિયાથી અંતર

(03) પૃથ્વીના હવામાનમાં ઋતુકીય પરિવર્તન એ પૃથ્વીના ________ની અસર છે.

(A) પરિભ્રમણ (B) પરિક્રમણ
(C) A અને B બંને (D) ભૂસંચાલન

(04) ગ્રહણ બાબતે નીચેના પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા છે ?

1. જ્યારે સૂર્ય, ચંદ્ર અને પૃથ્વીની સીધી લીટીમાં હોય અને ચંદ્ર એ સૂર્ય અને પૃથ્વીની વચ્ચે હોય ત્યારે સૂર્યગ્રહણ થાય છે.
2. જ્યારે સૂર્ય, પૃથ્વી અને ચંદ્ર સીધી લીટીમાં હોય અને પૃથ્વી એ સૂર્ય અને ચંદ્રની વચ્ચે હોય ત્યારે ચંદ્રગ્રહણ થાય છે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(05) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી અયોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(A) વાસ્તવિક અક્ષાંશોની સંખ્યા 179 છે.
(B) રેખાંશ સમગ્ર વિશ્વમાં સમય ઝોન અને સમયની ગણતરી કરવામાં મદદ કરે છે.
(C) ગ્રીનવીચ વેદ્યશાળામાંથી પસાર થતાં રેખાંશના મેરીડીયનનું મુલ્ય 180^0 છે.
(D) પેસિફિક મહાસાગરની મધ્યમાં ઉત્તર ધ્રુવથી દક્ષિણ ધ્રુવ સુધી પસાર થતી કાલ્પનિક રેખાને આંતરરાષ્ટ્રીય દિનાંક રેખા કહે છે. જે લગભગ 180^0 રેખાંશ પરથી પસાર થાય છે.

(06) આંતરરાષ્ટ્રીય દિનાંક રેખાથી જો આપણે પશ્ચિમ તરફ મુસાફરી કરીએ, તો ________

(A) આપણે એક દિવસ ગુમાવીએ છીએ
(B) આપણને એક દિવસ વધુ મળે છે
(C) નક્કી થતું નથી
(D) A અને B બંને

(07) પૃથ્વી પર દિવસ અને રાતને અલગ કરનાર વૃત્તને ________ કહે છે.

(A) પ્રદિપ્ત વૃત્ત (B) ઉત્તરધ્રુવ વૃત્ત
(C) કર્કવૃત્ત (D) વિષુવવૃત્ત

(08) પાર્થિવ ગ્રહોની વિશેષતાઓને લગતા નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પાર્થિવ ગ્રહો પિતૃ તારાની નજીકના વિસ્તારમાં રચાયા હતા. જ્યાં તે ઘન કણોમાં ઘનીકરણ કરવા માટે વાયુઓ માટે ખુબ ગરમ હતું.
2. પાર્થિવ ગ્રહો જોવિયન ગ્રહો કરતાં મોટા છે, અને તેમના ઓછા ગુરૂત્વાકર્ષણને કારણે બહાર નીકળતા વાયુઓને પકડી શકે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા છે ?

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

ANSWER KEY

1. (D)	2. (A)	3. (A)	4. (C)	5. (C)
6. (B)	7. (A)	8. (A)	9. (B)	10. (B)
11. (B)	12. (D)	13. (D)	14. (D)	15. (C)
16. (B)	17. (A)	18. (C)	19. (C)	20. (D)
21. (A)	22. (C)	23. (D)	24. (B)	25. (B)
26. (A)	27. (C)	28. (C)	29. (A)	30. (C)
31. (B)	32. (C)	33. (D)	34. (B)	35. (A)
36. (C)	37. (D)	38. (C)	39. (D)	40. (B)
41. (A)	42. (D)	43. (A)	44. (A)	45. (A)
46. (D)	47. (B)	48. (C)	49. (A)	50. (A)
51. (A)	52. (C)			

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

2 પૃથ્વીની આંતરિક સંરચના

(01) પૃથ્વીના ભૂગર્ભમાં અત્યંત ગરમી હોવા છતાં તેનો કેન્દ્રિય ભાગ ઘન સ્વરૂપે કેવી રીતે રહી શકે છે ?

(A) કેન્દ્રિય ભાગ ઉપર ખુબ જ વધારે દબાણ હોવાથી તેનું ઉત્કલન બિંદુ ઊંચું છે.

(B) કેન્દ્રિય ભાગ ઉપર ઓછુ દબાણ હોવાથી તેનું ઉત્કલન બિંદુ ઊંચું છે.

(C) કેન્દ્રિય ભાગ ઉપર ખુબ જ વધારે દબાણ હોવાથી તેનું ઉત્કલન બિંદુ નીચું છે.

(D) કેન્દ્રિય ભાગ ઉપર ઓછું દબાણ હોવાથી તેનું ઉત્કલન બિંદુ નીચું છે.

(02) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. પૃથ્વીની ઉપરની સપાટીથી ભૂ–કેન્દ્ર તરફ જતાં સામાન્ય રીતે દર 32 મીટરની ઊંડાઈએ 10^0 સે. તાપમાન વધે છે.
2. મિશ્રાવરણથી પૃથ્વીના કેન્દ્ર સુધીનો વિસ્તાર ભૂ–ગર્ભ (core) કહેવાય છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી અયોગ્ય વિધાન/વિધાનો જણાવો.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(03) પૃથ્વીના પોપડામાં રહેલા તત્ત્વોને વધુથી ઓછા ક્રમમાં દર્શાવો.

1. સિલિકોન 2. એલ્યુમિનિયમ
3. ઓક્સિજન

(A) 3-1-2 (B) 2-3-1
(C) 1-2-3 (D) 2-1-3

(04) પ્રસ્તર ખડકો મેગ્માના દબાણથી ઊંચા ઉપસી આવે છે ત્યારે બે ખડક સ્તરો વચ્ચેની ખાલી જગ્યામાં મેગ્મા ભરાઈ જવાથી ગુંબજાકારે મેગ્મા ભરાઈને ઠરે છે. અને જે આકાર રચાય છે તેને નીચે પૈકી શું કહે છે ?

(A) લોપોલિથ (B) લેકોલિથ
(C) લિપિલા (D) લેથોલિથ

(05) નીચેના વિધાનોમાંથી યોગ્ય વિધાન જણાવો.

1. પૃથ્વી પર મુખ્ય છ ભૂ–તક્તિઓ આવેલી છે.
2. મહાસાગરીય ભૂ–તક્તિઓની જાડાઈ ઓછી હોય છે. પરંતુ વજન વધારે હોય છે.
3. ખંડીય ભૂ–તક્તિઓ અપેક્ષાકૃત હલકી અને વધુ જાડાઈ ધરાવતી હોય છે જે ગ્રેનાઈટની બનેલ હોય છે.

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

(06) આંતરિક ખડકો જેમાં ઊભી રચવા ત્રાંસી ફાંટમાં લાવા સ્તંભરૂપે ઠરી જાય ત્યારે જે ખડક સ્વરૂપ બને છે તેને નીચેના પૈકી કયા નામે ઓળખાય છે ?

(A) સિલ (B) ડાઈક
(C) લેપોલિથ (D) લાવાશીટ

(07) પૃથ્વીના પોપડાની રચનામાં નીચેના પૈકી ક્યું તત્ત્વ વધુ પ્રમાણમાં જોવા મળે છે ?

(A) એલ્યુમિનિયમ (B) લોહ
(C) ઓક્સિજન (D) સિલિકોન

(08) પૃથ્વીના આંતરિક ભાગને લગતાં નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. મોહરોવિક ડિસકન્ટિન્યૂટી (મોહોભંગ) પોપડાને મેન્ટલથી અલગ પાડે છે.
2. ગુટેનબર્ગ ડિસકન્ટિન્યૂટી મેન્ટલ અને બાહ્ય કોર વચ્ચે આવેલી છે.

ઉપરના વિધાનો પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો ખોટું/ખોટાં છે ?

(A) માત્ર 2 (B) માત્ર 1
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(09) નીચેના પૈકી ક્યું વિધાન અયોગ્ય છે ?

(A) પૃથ્વીનું સિયાલ સ્તર સિલિકોન અને એલ્યુમિનિયમનું બનેલું છે.

(B) પૃથ્વીનું સીમાસ્તર સિલિકોન અને મેગ્નેશિયમનું બનેલું છે.

(C) પૃથ્વીનું સીમાસ્તર નિકલ અને ફેરિયમ જેવી ધાતુનું બનેલું છે.

(D) એકપણ નહીં

DEMO COPY ®

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

3 મુખ્ય ભૂમિસ્વરૂપો અને તેની લાક્ષણિકતાઓ

(01) પ્રથમ શ્રેણીના ભૂમિ સ્વરૂપોમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થાય છે ?

1. ભૂમિખંડો 2. નદીખીણો
3. રેતીના ઢૂવા 4. મહાસાગરો
5. પર્વતો 6. ઊર્ધ્વસ્તંભ

(A) માત્ર 1, 3 અને 5 (B) માત્ર 2, 5 અને 6
(C) માત્ર 1 અને 4 (D) આપેલ તમામ

(02) તૃતીય શ્રેણીના ભૂમિ સ્વરૂપોમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થાય છે ?

1. મેદાનો 2. નદીખીણો
3. રેતીના ઢૂવા 4. પૂરના મેદાનો
5. પર્વતો 6. ઊર્ધ્વસ્તંભ

(A) માત્ર 1, 2, 3 અને 5 (B) માત્ર 2, 3, 5 અને 6
(C) માત્ર 2, 3, 4 અને 6 (D) આપેલ તમામ

(03) નીચેના પૈકી કોને દ્વિતીય શ્રેણીના ભૂમિ સ્વરૂપમાં સમાવેશ થાય છે ?

1. ફાટખીણો 2. નદીખીણો
3. પૂરના મેદાનો 4. પર્વતો
5. ઉચ્ચપ્રદેશો 6. મેદાનો

(A) ફક્ત 1, 2, 3 અને 5 (B) ફક્ત 3, 4 અને 6
(C) ફક્ત 1, 4, 5 અને 6 (D) 1, 2, 3, 4, 5 અને 6

(04) પૃથ્વીના આંતરિક બળોના કારણે કેટલીકવાર ભૂ–સપાટીના ખડકોમાં ફાટ અથવા સ્તરભંગ થાય છે. ત્યારે સ્તરભંગની આજુબાજુના ભાગો ઊંચકાઈ આવે અને મધ્યભાગનો ભાગ નીચે બેસે ત્યારે ઊંચકાયેલ ભાગને શું કહેવાય છે ?

(A) ગેડ પર્વત (B) ખંડપર્વત
(C) ઘુમ્મટાકાર પર્વત (D) જ્વાળામુખી પર્વત

(05) નીચે પૈકી ક્યું વિધાન ખોટું છે ?

(A) સમગ્ર વિશ્વમાં 33% ભાગ ઉપર ઉચ્ચપ્રદેશો આવેલા છે.
(B) ભૂ–સપાટીના 43% ભાગ ઉપર મેદાની પ્રદેશો આવેલા છે.
(C) A અને B બંને
(D) એકપણ નહીં

(06) નીચે આપેલા વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પૃથ્વી પર સૌપ્રથમ વનસ્પતિની ઉત્પતિ સમુદ્રોમાં ઘાસની થઈ હતી.
2. ટ્રિયાસિક યુગને ડાયનોસોરનો યુગ તથા 'જુરા' પર્વતનો સંબંધ આ કાળથી જોડવામાં આવે છે. જેથી તે જુરાસિક યુગ કહેવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સત્ય છે.

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહિં

(07) અરવલ્લીમાં રેતીના ટેકરાઓ સાથે શુષ્ક ટોપોગ્રાફીનો વિસ્તાર નીચેનામાંથી ક્યા નામથી ઓળખાય છે ?

(A) બેડલેન્ડ (B) મેદાન
(C) બરખાન (D) પેની પ્લેન

(08) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. ભૂમિખંડો, ગેડપર્વતો તથા મહાસાગરો તૃતિય શ્રેણીના ભૂમિ સ્વરૂપો છે.
2. ઉચ્ચ પ્રદેશો, ફાટખીણો એ દ્વિતિય શ્રેણીના ભૂમિ સ્વરૂપો છે.
3. મહાસાગરો ઉત્તર ગોળાર્ધમાં પહોળા અને દક્ષિણ ગોળાર્ધમાં સાંકડા થતા જાય છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો અસત્ય છે.

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(09) નીચેનામાંથી કઈ મુખ્ય એક્ટોનિક પ્લેટ નથી ?

(A) પેસિફીક પ્લેટ
(B) યુરેશિયન પ્લેટ
(C) અરેબિયન પ્લેટ
(D) એન્ટાર્કટિકા અને અન્ય સમુદ્રી પ્લેટો

(10) હોર્સ્ટ, બ્લેક ફોરેસ્ટ તથા વાસજિસ નીચે પૈકી ક્યા પર્વતના ઉદાહરણો છે ?

(A) ગેડ પર્વત (B) ખંડ પર્વત
(C) ઘુમ્મટાકાર પર્વત (D) જ્વાળામુખી પર્વત

(11) જ્યારે તમે હિમાલયની યાત્રા કરશો, તો તમે નીચે આપેલ જોશોઃ

(i) ઊંડા ખાડા
(ii) U–વળાંકવાળા નદી માર્ગ
(iii) સમાંતર પર્વતશ્રેણી
(iv) ભૂસ્ખલન માટે જવાબદાર તીવ્ર ઢાળ પ્રવણતા

ઉપર્યુક્તમાંથી ક્યા હિમાલયના નવી ગેડદાર પર્વતમાળાના પુરાવા કહી શકાય ?

(A) માત્ર i અને ii (B) i, ii અને iv
(C) iii અને iv (D) i, ii, iii અને iv

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(18) નીચેના વિધાનો તપાસો.
1. ક્ષોભ આવરણમાં જેમ ઊંચે જઈએ તેમ હવાનું તાપમાન વધતું જાય છે.
2. મધ્યાવરણમાં ઊંચાઈએ જતાં તાપમાન ઘટતું જાય છે.
3. ઉષ્માવરણમાં ઊંચાઈની સાથે તાપમાન વધતું જાય છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સત્ય છે ?
(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(19) વાતાવરણના કાયમી વાયુઓના ઉત્તરતા ક્રમ (%માં) નીચેનામાંથી ક્યો યોગ્ય ક્રમ છે ?
(A) આર્ગોન > કાર્બન ડાયોક્સાઈડ > હિલિયમ > નિયોન
(B) આર્ગોન > કાર્બન ડાયોક્સાઈડ > નિયોન > હિલિયમ
(C) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ > ઓર્ગોન > નિયોન > હિલિયમ
(D) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ > આર્ગોન > હિલિયમ > નિયોન

(20) વાતાવરણમાં રહેલ વરાળના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો તપાસો.
1. વાતાવરણમાં 10-12 KM સુધી જ વરાળ જોવા મળે છે.
2. વાતાવરણમાં વરાળનું પ્રમાણ 0 થી 4% સુધી હોય છે.
3. વાદળો, વરસાદ, ધુમ્મસ વરાળને વાતાવરણમાં મળતા સ્વરૂપો છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો અસત્ય છે ?
(A) માત્ર 3 (B) માત્ર 2
(C) માત્ર 1 (D) એકપણ નહીં

(21) નીચેના પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સત્ય છે ?
(A) ચક્રવાત સામાન્ય રીતે વરસાદ, [illegible] બરફના પટ્ટા સાથે સંકળાયેલા હોય છે.
(B) ઉષ્ણ કટિબંધીય ચક્રવાતનો જીવનકાળ એ એકથી ત્રણ અઠવાડીયા સુધીનો હોય છે.
(C) A અને B બંને
(D) એકપણ નહીં

(22) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. વાતાગ્ર એ હવાનો 3 થી 50 કિલોમીટર પહોળો વિસ્તાર છે.
2. ચક્રવાતમાં ગરમ અને ઠંડા વાતાગ્ર એકબીજામાં ભળી જાય છે અને ત્રીજા પ્રકારનો વાતાગ્ર તૈયાર થાય છે જેને ઓક્લુડેડ વાતાગ્ર કહે છે.
3. વાતાગ્રના સંપર્ક ઝોનનો ભાગ કે જ્યાં ઠંડો વાયુ સમુચ્ચય ગરમ વાયુ સમુચ્ચયની જગ્યા લે છે, તેને સ્થિર વાતાગ્ર કહે છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે ?
(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

(23) નીચેનામાંથી વાતાવરણનો ક્યો ભાગ સૌથી ઠંડો છે ?
(A) ક્ષોભ સીમા (B) સમતાપ સીમા
(C) મધ્યાવરણ સીમા (D) ઉષ્માવરણ

(24) ક્ષોભાવરણ માટે નીચેનામાંથી ક્યા વિધાનો ખોટા છે ?
1. આ આવરણ વિમાન ઉડ્ડયન માટે અનુકૂળ છે.
2. પૃથ્વી પરથી પ્રસારિત થતાં રેડિયોના તરંગો આ આવરણના વિદ્યુતભારવાળા આયનો સાથે અથડાઈને પરાવર્તન પામી પૃથ્વી પર પરત આવે છે.
3. વરસાદ જેવી બધી હવામાન ઘટનાઓ આ સ્તરમાં થાય છે.

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

(25) નીચેના વિધાનોમાંથી સત્ય વિધાન જણાવો.
1. આંતર ઉષ્ણ કટિબંધીય અભિસરણ ક્ષેત્ર (ITCZ)નું પૃથ્વીનાં ઉત્તર ગોળાર્ધમાં સ્થાપિત થયું એ ભારતમાં ચોમાસાના આગમન માટેનો સંકેત છે.
2. 9 થી 18 કિ.મી.ની ઊંચાઈએ ક્ષોભ–આવરણમાં સતત વહેતી પવનની ધારને જેટ સ્ટ્રીમ કહેવામાં આવે છે.

(A) માત્ર 2 (B) માત્ર 1
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(26) નીચેના વિધાનો તપાસો.
1. ઓઝોન સ્તરમાં સૌપ્રથમ ગાબડુ "ફોરમેન" નામના વૈજ્ઞાનિકે એન્ટાર્કટિકા ખંડની ઉપર જોયું હતું.
2. ઓઝોન પૃથ્વીથી 20 થી 50 કિ.મી. ઊંચાઈ સમતાપ મંડળમાં આવે છે, જે વિસ્તાર "ઓઝોન આવરણ" કહેવાય છે.
3. ઓઝોન ઓક્સિજન પર સૂર્ય પ્રકાશની પ્રક્રિયાથી બને છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?
(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(27) પૃથ્વીના વાતાવરણના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબત સાચી છે?
1. સમતાપ આવરણમાં ઊંચાઈ સાથે તાપમાન વધે છે.
2. મધ્યાવરણમાં ઊંચાઈ સાથે તાપમાન ઘટે છે.
3. વાતાવરણનું સૌથી નીચું તાપમાન મધ્યાવરણના ઉપરના ભાગે નોંધાય છે.

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 2 (D) ઉપરોક્ત તમામ

DEMO COPY

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

5 આબોહવાના તત્વો અને પરિબળો, આબોહવાકીય બદલાવ, વિવિધ આબોહવા પ્રદેશો

(01) અલ–નીનો (El-Nino) અને ભારતીય ચોમાસાના સંદર્ભે નીચેના પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા છે.

(i) ભારતમાં અલ–નીનો લાંબાગાળાના ચોમાસાના વરસાદની આગાહી કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે.

(ii) ભારતમાં અલ–નીનો ટૂંકા ગાળાના ચોમાસાના વરસાદની આગાહી કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે.

(iii) ભારતમાં અલ–નીનો મધ્યમગાળાના ચોમાસાના વરસાદની આગાહી કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે.

(A) ફક્ત ii અને iii (B) ફક્ત i અને ii

(C) ફક્ત i (D) ફક્ત i, ii અને iii

(02) એક ભૌગોલિક ઘટના તરીકે અલ–નીનો ________ સાથે સંકળાયેલું છે.

(A) વિશ્વના વિશાળ વિસ્તારમાં વરસાદના સ્વરૂપોમાં બદલાવ

(B) સામુદ્રીક જળના તાપમાનમાં વિભિન્નતા

(C) વાતાવરણીય અભિસરણની નોંધપાત્ર ખલેલો.

(D) ઉપરોક્ત તમામ

(03) બંને ગોળાર્ધમાં 30^0 અક્ષાંશની આસપાસ 8 થી 15 કિ.મી.ની ઊંચાઈના વાતાવરણમાં સર્પાકાર પટ્ટામાં અત્યંત વેગીલા પવનો જોવા મળે છે. આ પવનો ____________ તરીકે ઓળખાય છે.

(A) નોર્વેસ્ટર (B) જેટ સ્ટ્રીમ

(C) વ્યાપારી પવનો (D) ધ્રુવીય પવનો

(04) જ્યારે સમશીતોષ્ણ ચક્રવાતનો મધ્યભાગી કોઈ વિસ્તાર ઉપરથી પસાર થાય છે ત્યારે હવામાન ______ રહે છે.

(A) ચોખ્ખુ

(B) ભારે વરસાદ પડે છે

(C) સામાન્ય વરસાદ પડે છે

(D) આકાશ વાદળછાયું રહે છે, પરંતુ વરસાદ પડતો નથી.

(05) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. હિમાલય પર્વતમાળા મધ્ય એશિયા અને ભારતીય મહાદ્વીપ વચ્ચે આબોહવાકીય વિભાજકનું કામ કરે છે.
2. જેટ પવનો શિયાળામાં હિમાલયના દક્ષિણ ઢોળાવ ઉપર વાય છે અને ઉનાળામાં તે દ્વીપકલ્પીય ભારત પર સ્થિર જોવા મળે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચા છે.

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2

(C) એકપણ નહીં (D) 1 અને 2 બંને

(06) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. વીજળીનો તણખો કે ચમકારો થવાથી ઓક્સિજનના અણુઓ ઓઝોનમાં ફેરવાય છે.
2. પૃથ્વીની સપાટી ઉપર સૌથી વધુ સૂર્યાઘાત 22^0 અક્ષાંશવૃત્તોના પ્રદેશમાં જોવા મળે છે.
3. પૃથ્વીસપાટીથી ઊંચે તરફ જતાં સરેરાશ 1000 મીટરે 6.5^0 સે. અથવા 154 મીટરે 1^0 સે. તાપમાન ઘટે છે.
4. ચિનુક પવનો બરફભક્ષી છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3

(C) ફક્ત 2 અને 3 (D) 1, 2, 3 અને 4

(07) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. સહારાના રણ ઉપરથી આવતા વ્યાપારી પવનો પશ્ચિમ આફ્રિકાના વિષુવવૃત્તના નજીકના કેટલાક કિનારાના પ્રદેશો સુધી વાય છે.
2. આ પવનો સૂકા, ગરમ અને ધૂળીયા હોય છે.
3. શિયાળામાં આ પવનો ઠંડક આપે છે.

ઉપરોક્ત વિધાનો ક્યાં પવન સાથે સંકળાયેલ છે ?

(A) મિસ્ટ્રલ અને બોરા (B) જેટ સ્ટ્રીમ

(C) હરમેટન (D) ચિનૂક

(08) કર્કવૃત્ત અને મકરવૃત્ત વચ્ચે ફુંકાતા ગૃહ પવનને નીચેના નામો પૈકી શું નામ અપાયેલ છે.

(A) વેપાર પવન (B) ચોમાસુ પવનો

(C) વેસ્ટ લીઝ (D) બોરીયલ પવનો

(09) ક્યાં સંજોગોમાં Yellow Alert, Orange Alert and Red Alert જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) ચક્રવાત માટેની સાવચેતી (B) ઠંડી માટેની ચેતવણી

(C) ગરમી માટેની સાવચેતી (D) પૂર માટેની ચેતવણી

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(62) નીચેનામાંથી ક્યું ભારતમાં ગરમ હવામાન સાથે સંકળાયેલું છે ?

1. કાલવૈશાખી 2. બારડોલી ચિરહા
3. આમ્રવર્ષા 4. ચેરી બ્લોસમ

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 1, 3 અને 4
(C) માત્ર 2, 3 અને 4 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(63) નીચેનામાંથી ક્યા પરિબળો ભારતની આબોહવાને અસર કરે છે.

1. લા નીનો 2. પશ્ચિમી જેટી સ્ટ્રીમ
3. તિબેટનો ઉચ્ચ પ્રદેશ 4. હિંદ મહાસાગર

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2, 3 અને 4
(C) માત્ર 1, 2 અને 3 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(64) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

કથન (A) :–

શિયાળાની ઋતુમાં જ્યારે વાતાવરણનું દબાણ ઊંચું હોય છે અને આનું તાપમાન ઓછું હોય છે ત્યારે પ્રતિ–ચક્રવાતની સ્થિતિઓ રચાય છે.

કથન (R) :–

ઉત્તર ભારતમાં શિયાળુ વરસાદ નીચા તાપમાન સાથે પ્રતિ–ચક્રવાતીય પરિસ્થિતિઓના વિકાસનું કારણ બને છે.

(A) A અને R બંને સાચા છે અને R એ A ની સાચી સમજૂતી છે.
(B) A અને R બંને સાચા છે પરંતુ R એ A ની સાચી સમજૂતી નથી.
(C) A સાચું છે પરંતુ R ખોટું છે.
(D) A ખોટું છે પરંતુ R સાચું છે.

(65) નીચનાં વિધાનો તપાસો.

1. આબોહવા જે–તે પ્રદેશની 35 કે તેથી વધુ વર્ષોની ઋતુઓના સરેરાશ હવામાનની પરિસ્થિતિને આધારે નક્કી કરાય છે.
2. પૃથ્વીની સપાટી પર આબોહવાના પ્રકાર જે તે પ્રદેશના અક્ષાંશને આધારે બદલાય છે.
3. સમુદ્રની સપાટીથી વાતાવરણમાં ઊંચાઈ પર જતાં દબાણ અને તાપમાન બંનેમાં ઘટાડો થાય છે.

(A) 1 અને 2 સાચા (B) 2 અને 3 સાચા
(C) 1, 2 અને 3 સાચા (D) 1 અને 3 સાચા

ANSWER KEY

1. (C)	2. (D)	3. (B)	4. (A)	5. (D)
6. (D)	7. (C)	8. (A)	9. (C)	10. (B)
11. (D)	12. (C)	13. (D)	14. (A)	15. (C)
16. (B)	17. (A)	18. (D)	19. (A)	20. (B)
21. (A)	22. (A)	23. (C)	24. (D)	25. (A)
26. (A)	27. (D)	28. (A)	29. (A)	30. (B)
31. (C)	32. (D)	33. (D)	34. (A)	35. (B)
36. (D)	37. (C)	38. (D)	39. (C)	40. (C)
41. (C)	42. (C)	43. (D)	44. (C)	45. (C)
46. (A)	47. (B)	48. (D)	49. (D)	50. (B)
51. (B)	52. (B)	53. (D)	54. (C)	55. (D)
56. (A)	57. (D)	58. (A)	59. (D)	60. (C)
61. (D)	62. (D)	63. (D)	64. (C)	65. (B)

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

DEMO COPY

6 મહાસાગરો : ભૌતિક, રાસાયણિક, જૈવિક લાક્ષણિકતાઓ, જલીય આપત્તિઓ, દરિયાઇ અને ખંડીય સંસાધનો

(01) પરવાળાના ખરાબા સંદર્ભે નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો ખરાં છે ?

1. પરવાળાના ખરાબા સમુદ્રમાં પ્રજાતિઓની વિવિધતા અને જૈવિક ઉત્પાદકતાના સંદર્ભમાં ઉષ્ણકટિબંધીય જંગલોના પ્રતિરૂપ છે.
2. ભારતના મુખ્ય પરવાળાની રચનાઓ મન્નારનો અખાત, પાલખાડી, કચ્છનો અખાત, આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓ અને લક્ષદ્વીપ ટાપુઓ પૂરતી મર્યાદિત છે.
3. ભારતના બધા પરવાળાના ખરાબાઓ, પરાતરીય ખરાબાઓ છે.
4. કચ્છના અખાતના પરવાળાની રચના હિંદ મહાસાગરમાં પરવાળાની આંત્યતિક ઉત્તરીય સીમા દર્શાવે છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 1, 2 અને 4
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) ફક્ત 1, 2, 3 અને 4

(03) નીચેના પૈકી કોને વિશ્વના સૌથી લાંબા ખંડ પર્વતો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) સિએરા નેવાડા (B) સોલ્ટ રેંજ

(C) રાઈન વેલી (D) ગ્રેટ આફ્રિકન રિફ્ટ વેલી

(04) નીચેના પૈકી કઈ જોડ સાચી નથી ?

(A) વિલય રંધ્ર–કાર્સ્ટ

(B) વી આકારની ખીણ–નદીઓ

(C) મશરૂમ ખડકો–દરિયાના મોજા

(D) યુ આકારની ખીણ–હિમનદી

(05) દક્ષિણ અમેરિકાના વિશાળ વૃક્ષહિન ઘાસના મેદાન ક્યાં નામથી ઓળખાય છે ?

(A) સેલ્વાસ (B) પમ્પાસ

(C) પ્રેરી (D) સ્ટ્રેપ

(06) **કથન (A) :** કાળી નદી ભારતના દક્ષિણ ભાગમાં પૂર્વ બાજુ વહેવાવાળી નદી છે.

કારણ (R) : દખ્ખણનો ઉચ્ચપ્રદેશ પોતાની પશ્ચિમ બાજુએ ઊંચો છે, જ્યારે પૂર્વ તરફ બંગાળના અખાતની દિશામાં તેનો ઢાળ ઓછો થતો જાય છે.

(A) A અને R બંને સાચા છે પરંતુએ R, A નું સાચું સ્પષ્ટીકરણ છે.

(B) A અને R બંને સાચા છે પરંતુ R, A નું સાચું સ્પષ્ટીકરણ નથી.

(C) A સાચું પરંતુ R ખોટું

(D) A ખોટું પરંતુ R સાચું

(07) જો હિમાલય પર્વત શ્રેણી ન હોત તો ભારત પર સર્વાધિક સંભવિત ભૌગોલિક અસર શું થાત ?

1. દેશના મોટાભાગના વિસ્તારમાં સાઈબિરિયાથી આવતી શીતલહેરનો અનુભવ થાત.

2. સિંધુ–ગંગા મેદાન એટલે સમુદ્ર કાંપથી વંચિત રહે.

3. ચોમાસાની ઋતુ વર્તમાન કરતાં જુદી હોત.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સાચા છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 1 અને 3

(C) ફક્ત 2 અને 3 (D) 1, 2, અને 3

(08) નીચે પૈકી કઈ પ્લેટના ટકરાવવાથી ટેથીસ સમુદ્રમાંથી હિમાલય પર્વતશ્રેણીનું નિર્માણ થયું હતું ?

(A) ઈન્ડો ઓસ્ટ્રેલિયન પ્લેટ અને પેસેફિક પ્લેટ

(B) ઈન્ડો ઓસ્ટ્રેલિયન પ્લેટ અને આફ્રિકન પ્લેટ

(C) ઈન્ડો–ઓસ્ટ્રેલિયન પ્લેટ અને યુરેશિયન પ્લેટ

(D) યુરેશિયન પ્લેટ અને આફ્રિકન પ્લેટ

(09) નીચેના વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો ખોટાં છે ?

1. ઝાસ્કર પર્વત શ્રેણીના ઉત્તરમાં 'દેવસાઈના મેદાન' આવેલા છે.

2. ઝાસ્કર પર્વત શ્રેણીના દક્ષિણમાં 'રૂપસૂના મેદાન' આવેલા છે.

3. લદાખનો ઉચ્ચ પ્રદેશ સૌથી વધુ ઊંચાઈ ધરાવતો ઉચ્ચ પ્રદેશ છે.

(A) માત્ર 3 (B) માત્ર 2

(C) 1 અને 3 (D) એકપણ નહીં

(10) નીચેના વિધાનો ધ્યાને લો :

1. કારાકોરમ પાસ તથા ઈન્દિરા કોલ એ કારાકોરમ શ્રેણીમાં આવેલા છે.

2. કારાકોરમ શ્રેણીમાં ભારતની સૌથી લાંબી હિમનદી સિયાચિન આવેલી છે.

3. કારાકોરમ શ્રેણી 'કૃષ્ણગિરિ' પર્વત શ્રેણીના નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

(A) માત્ર 2 (B) 1, 2 અને 3

(C) 2 અને 3 (D) 1 અને 3

(11) નીચેના વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

1. લદાખ શ્રેણીમાં લદાખો ઉચ્ચપ્રદેશ આવેલ છે જે ભારતમાં ન્યુનત્તમ વરસાદ ધરાવતું ક્ષેત્ર છે.

2. લદાખ અને ઝાસ્કર શ્રેણી વચ્ચેથી સિંધુ નદી વહે છે.

3. કારાકોરમ શ્રેણી 'એશિયાની કમરનો મણકો'ના ઉપનામથી પણ ઓળખાય છે.

(A) માત્ર 3 (B) માત્ર 1

(C) 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(12) નીચેના વિધાનોમાંથી ખોટું/ખોટાં વિધાન/વિધાનો જણાવો.

1. બૃહદ્ હિમાલયમાં આવેલ શિપકિલા ઘાટ પ્રદેશમાંથી સતલજ નદી ભારતમાં પ્રવેશ કરે છે.

2. બૃહદ્ હિમાલયમાં આવેલ લિપૂલેખ લા ઘાટ નેપાળ–ચિન–ભારતને જોડે છે.

3. બૃહદ હિમાલયમાં આવેલ મુલિંગ લા ઘાટ ગંગોત્રીની ઉત્તરમાં આવેલ છે. જે ઉત્તરાખંડ–તિબેટને જોડે છે.

(A) 1 અને 3 (B) 1 અને 2

(C) માત્ર 2 (D) એકપણ નહીં

DEMO COPY

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

9 નદીતંત્ર અને પરિયોજના

(01) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી સત્ય વિધાન જણાવો.

1. ઢાળને અનુરૂપ વહેતી અનુગામી નદીને જ શાખા નદી લગભગ કાટખૂણે મળે છે તેને પરવતી/ફલિત નદી કહે છે.
2. મુખ્ય અનુગામી નદીના પ્રવાહની વિરુદ્ધ દિશામાં પ્રવાહિત થવાવાળી નદીઓને પ્રત્યાનુવત્તી નદીઓ કહેવામાં આવે છે.
3. મુખ્ય અનુગામી નદીના પ્રવાહની દિશામાં પ્રવાહિત થવાવાળી નદીઓને નવાનુગામી નદીઓ કહે છે.

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(02) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી અયોગ્ય વિધાન જણાવો.

1. સામાન્ય રીતે નદીના ઉદ્ભવ સ્થાનથી મુખપ્રદેશ સુધીનો વિસ્તાર "નદીખીણ" કહેવાય છે.
2. સામાન્ય રીતે જ્યારે નદી પર્વતીય પ્રદેશમાંથી પસાર થાય છે ત્યારે ઊંડી અને સાંકડી એવી સીધી બાજુઓવાળી ખીણની રચના કરે છે જેને 'કેનિયન' કહે છે.

(A) માત્ર 2 (B) માત્ર 1
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

(03) નીચે આપેલા વિધાનોમાંથી કયા વિધાન સાચાં છે ?

1. હિમનદીના ઘસારણ કાર્યથી બે ઊંચા પર્વત શિખરો વચ્ચે રચાતાં નીચા, પહોળા અને સપાટ પ્રદેશોને "કોલ" કહેવાય છે.
2. હિમનદી ઓગળતા હિમનદીમાં જકડાયેલો બધો પદાર્થ જે તે સ્થાને ઢગલા સ્વરૂપે છૂટો પડી જાય છે. જેને 'હિમ અશ્માવલીઓ' કહે છે.
3. હિમગર્તમાં હિમ પીગળી જતા પાણી ગર્તોમાં ભરાઈ જવાથી જે સરોવર રચાય છે તેને 'ટાર્ન ગિરતાલ' કહે છે.

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) આપેલ તમામ

(04) જે નદીઓ માત્ર વરસાદ દ્વારા જ પાણી મેળવતી હોવાથી ઉનાળામાં તેમના પ્રવાહો એકદમ પાતળા પડી જાય છે આવી નદીઓને ક્યાં નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) અલ્પજીવી (B) હંગામી
(C) કાયમી (D) ક્રમવતી

(05) નીચેના વિધાનોમાંથી ક્યાં વિધાનો ખોટાં છે ?

1. દક્ષિણ ભારતની મોટા ભાગની નદીઓ વૃક્ષાકાર પ્રવાહ ધરાવે છે.
2. સમાંતર પ્રવાહ તંત્ર તીવ્ર ઢાળવાળા ક્ષેત્રોમાં વિકસિત હોય છે.
3. નર્મદા, સોન તથા મહાનદી ત્રિજ્યાકાર પ્રવાહ તંત્ર ધરાવે છે.
4. નર્મદા નદીની ઉત્તર બાજુ વનમાળાની ટેકરીઓ આવેલી છે.

(A) માત્ર 3 અને 4 (B) એકપણ નહીં
(C) 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

(06) સિંધુ નદી વિશે નીચેના વિધાનોમાંથી યોગ્ય વિધાનો જણાવો.

1. સિંધુ નદી ઉત્તર-પશ્ચિમ દિશામાં વહી હિમાલય પર્વતને કાતરીને લદાખના દમચૌકથી ભારતમાં પ્રવેશે છે.
2. સિંધુ નદીની પાંચ મુખ્ય સહાયક નદીઓને 'પંચનંદ'ના નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે.

(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) એકપણ નહીં (D) 1 અને 2 બંને

(07) સિંધુ નદીની જમણી તરફથી સહાયક નદીઓ જણાવો.

1. શ્યોક 2. હુંઝા
3. ગિલગીટ 4. સોન
5. ચિનાબ

(A) 1, 3 અને 5 (B) 2, 4 અને 5
(C) 1, 2 અને 3 (D) 1, 3, 4 અને 5

(08) કોસી–મેચી નદી લિંક પરિયોજના સંદર્ભે નીચેનામાંથી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે ?

1. તેનાથી કોસી નદીના વધારાના પાણીને નહેર દ્વારા મહાનંદા નદીમાં મોકલવામાં આવશે.
2. તેના દ્વારા 2.14 લાખ હેક્ટરની મહત્ત્વની ખેતીલાયક જમીન આવતી હોવાથી લોકોનું સ્થળાંતરણ કરવામાં આવશે.

(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) એકપણ નહીં

DEMO COPY

(118) સિંધુ નદીતંત્રના સંદર્ભમાં નીચેના વિધાનો ચકાસો.

1. સિંધુનદી તિબ્બતમાં માનસરોવર પાસેના ખ્વાબ ગ્લેશિયરમાંથી ઉદ્‌ભવે છે.
2. સિંધુની પાંચ સહાયક નદીઓ ઝેલમ, ચિનાબ, રાવી, બિયાસ અને સતલજ છે.
3. સિંધુનદી અરબસાગરને મળે છે.

ઉપરના પૈકી ક્યું/ક્યાં વિધાન/વિધાનો ખોટું/ખોટાં છે ?

(A) માત્ર 3 (B) માત્ર 2
(C) માત્ર 1 (D) એકપણ નહીં

(119) ‘‘દ્વીપકલ્પીય’’ નદીઓના સંદર્ભે નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. આ નદીઓની લંબાઈ વધુ અને સંખ્યા ઓછી છે.
2. આ નદીઓ જળવિદ્યુત માટે ઉપયોગી છે.
3. આ નદીઓ પૂર્વવર્તી અને અનુવર્તી નદીઓ છે અને તેની યુવાવસ્થામાં છે.

(A) 1 અને 3 સાચા, 2 ખોટું
(B) 2 અને 3 ખોટાં, 1 સાચું
(C) 2 અને 3 સાચા, 1 ખોટું
(D) 1 અને 3 ખોટાં, 2 સાચું

ANSWER KEY

1. (D)	2. (A)	3. (D)	4. (B)	5. (B)
6. (D)	7. (C)	8. (A)	9. (B)	10. (A)
11. (A)	12. (A)	13. (D)	14. (A)	15. (D)
16. (D)	17. (A)	18. (B)	19. (D)	20. (D)
21. (D)	22. (A)	23. (C)	24. [illegible]	25. (B)
26. (D)	27. (A)	28. [illegible]	29. (B)	30. (D)
31. (D)	32. (C)	33. (B)	34. (A)	35. (B)
36. (A)	37. (B)	38. (B)	39. (B)	40. (C)
41. (C)	42. (D)	43. (D)	44. [illegible]	45. (B)
46. (B)	47. (C)	48. (A)	49. (D)	50. (D)
51. (C)	52. (A)	53. (D)	54. (B)	55. (C)
56. (D)	57. (A)	58. (B)	59. (B)	60. (A)
61. (D)	62. (C)	63. (D)	64. (B)	65. (C)
66. (D)	67. (C)	68. (D)	69. (D)	70. (B)
71. (C)	72. (A)	73. (C)	74. (D)	75. (D)
76. (C)	77. (B)	78. (C)	79. (D)	80. (D)
81. (D)	82. (A)	83. (A)	84. (C)	85. (D)
86. (D)	87. (B)	88. (C)	89. (D)	90. (C)
91. (C)	92. (C)	93. (D)	94. (C)	95. (C)
96. (D)	97. (D)	98. (C)	99. (D)	100. (C)
101. (D)	102. (D)	103. (C)	104. (C)	105. (D)
106. (D)	107. (D)	108. (A)	109. (B)	110. (B)
111. (B)	112. (D)	113. (A)	114. (D)	115. (D)
116. (D)	117. (B)	118. (D)	119. (D)	

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

10 ખડકો અને ખનિજો

(01) ઊંચું તાપમાન અને ખડકસ્તરોનું વધુ દબાણ, આ બે મુખ્ય પરિબળોની સંયુક્ત અસરને લીધે આગ્નેય અને પ્રસ્તર ખડકો તદ્દન નવું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે. આવા ખડકોને ________ ખડકો કહે છે.

(A) પ્રાથમિક ખડકો (B) આ[illegible] ખડકો
(C) રૂપાંતરિત ખડકો (D) અગ્નિકૃત ખડકો

(02) ભૂગર્ભમાં બ[illegible]લો મેગ્મા [illegible] ભૂગર્ભ અને [illegible]થ્વીની સપાટી વચ્ચે આવેલી તિ[illegible]માં ઠરી જવાથી ર[illegible]ાયેલા ખડકો ________ છે.

(A) કો[illegible]ગ્લોમર[illegible] ખડક (B) [illegible]નાળુ ખડકો
(C) મ[illegible]સ્થિત ખડકો (D) લોએસ

(0[illegible]) નીચેના વિધાનો ધ્યા[illegible]માં લો.

1. મેગ્મા [illegible]ા લાવા ઠંડા પડ્યા બાદ તેનું ઘન સ્વરૂપમાં [illegible]ૂપાંતરણ અને સ્ફુટિકીકરણ થતા અગ્નિકૃત ખડકો બને છે.
2. ગ્રેનાઈટ એ એસિડિક અગ્નિકૃત ખડકોનું ઉદાહરણ છે.
3. બેસાલ્ટ, ગ્રેબો અને ડોલેરાઈટ એ બેઝિક અગ્નિકૃત ખડકોનું ઉદાહરણ છે.
4. એસિડિક અગ્નિકૃત ખડકો બેઝિક અગ્નિકૃત ખડકો જેટલી મજબૂતાઈ ધરાવતાં નથી.

ઉપરોક્ત વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાનો સત્ય છે.

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4 (B) ફક્ત 1, 2 અને 3
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(04) જોડકાં જોડો.

મૂળ ખડક	બનતો વિકૃત ખડક
(A) ગ્રેનાઈટ	(1) ક્વાર્ટઝાઈટ
(B) રેતીનો ખડક	(2) ગ્રેફાઈટ
(C) માટી/શેલ	(3) નાઈસ (gneiss)
(D) કોલસો	(4) સ્લેટ

(A) A-3, D-2, C-1, B-4 (B) D-3, A-2, C-1, B-4
(C) B-1, C-4, A-2, D-3 (D) C-4, A-3, B-1, D-2

DEMO COPY
COMPETITIVE EXAMS

(20) સૂચિ–I અને સૂચિ–IIને સાચી રીતે જોડો.

સૂચિ-I (ઉત્પાદન)	સૂચિ-II (યોગ્ય જમીન)
1. કોફી	A. ઊંડી કાળી માટીવાળી જમીન
2. તમાકુ	B. કોરી રેતાળ, કોહવાયેલી વનસ્પતિથી બનેલી ચીકણી માટી યુક્ત જમીન
3. કપાસ	C. ચીકણી, ફળદ્રુપ, સેન્દ્રીય, આયર્ન અને કેલ્શિયમવાળી જમીન
4. મકાઈ	D. કોરી, કાંપવાળી અથવા લાલ ચીકણી માટી, રેતી અને કોહવાયેલી વનસ્પતિથી બનેલી જમીન

નીચેના વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

(A) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (B) 1-B, 2-C, 3-D, 4-A
(C) 1-C, 2-B, 3-A, 4-D (D) 1-D, 2-A, 3-B, 4-C

(21) નીચેના વિધાનો ચકાસી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

1. લેટેરાઈટ જમીન મોટેભાગે અમ્લીય હોય છે.
2. તમિલનાડુ, આંધ્રપ્રદેશ અને કેરળમાં લાલ લેટેરાઈટ જમીન આવેલી છે, જે કાજુની ખેતી માટે ખૂબ જ અનુકૂળ છે

(A) વિધાન 1 ખોટું અને 2 સાચું છે.
(B) વિધાન 1 સાચું અને 2 ખોટું છે.
(C) બંને વિધાનો સાચાં છે.
(D) બંને વિધાનો ખોટાં છે.

(22) આ એ પ્રકારની જમીન છે કે,

1. જેનો રંગ ગાઢ બ્રાઉન જોવા મળે છે.
2. તેમાં ચૂનાની કાંકરી જેવી લખોટી જોવા મળે છે.
3. ક્યાંક–ક્યાંક ક્ષારીય પ્રસ્ફૂટનના કારણે તેમાં રેહ જામેલા દેખાય છે, જેનાથી ક્ષારવાળો વિસ્તાર બની જાય છે.
4. આ જમીનમાં નિયમિત ખાતરની જરૂરિયાત રહે છે.

(A) નવો કાંપ અથવા ખદર (B) પ્રાચીન કાંપ અથવા બાંગર
(C) ભાબર (D) રાઢ

(23) નીચેના વિધાનો તપાસો:

1. ભારતમાં 'ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ફોર એગ્રિકલ્ચર રિસર્ચ' દ્વારા ભારતની જમીનને આઠ ભાગમાં વહેચવામાં આવી છે.
2. કાળી જમીનને 'રેગુર' પ્રકારની જમીન તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.
3. ભારતના ભૌગાલિક પ્રદેશ 43.4% ભાગમાં કાળી જમીન જોવા મળે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) આપેલ તમામ

(24) જમીન–નિર્માણ ક્રિયાને અસર કરતાં પરિબળો નીચેનામાંથી ક્યાં છે?

1. તળ ખડકો
2. વનસ્પતિ અને પ્રાણી અવશેષો
3. આબોહવા
4. પ્રદેશનો ઢોળાવ

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 3 (D) 1, 2, 3 અને 4

(25) નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ગુજરાતમાં 50% કરતાં વધુ વિસ્તારમાં કાંપની જમીન આવેલી છે.
2. નદીઓના નવા કાંપની જમીન ભાઠાની જમીન તરીકે ઓળખાય છે.
3. આણંદ અને ખેડા જિલ્લાની કાંપની જમીન બેસર જમીન તરીકે ઓળખાય છે.

ઉપરના વિધાનો પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો અયોગ્ય છે ?

(A) માત્ર 3 (B) માત્ર 1
(C) માત્ર 2 (D) એકપણ નહીં

(26) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. ભારતમાં કુલ જમીનના લગભગ 43% વિસ્તારમાં ઉપલબ્ધ માટી કાંપવાળી જમીન છે.
2. રૂપાંતરિત અને અગ્નિકૃત ખડકોના ધોવાણના પરિણામે લાલ માટી રચાય છે.
3. લાલ માટી નાઈટ્રોજન સામગ્રીથી સમૃદ્ધ છે, પરંતુ તેમાં ફોસ્ફેટ, હ્યુમસ, સામગ્રીનો અભાવ જોવા મળે છે.

ઉપરોક્ત પૈકી ક્યા વિધાનો સત્ય છે ?

(A) માત્ર 1 અને 3 (B) માત્ર 2 અને 3
(C) માત્ર 1 અને 2 (D) 1, 2 અને 3

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(21) નીચેના પૈકી ક્યા વાક્યો સાચાં છે ?
1. શેરડીનું ઉત્પાદન સૌથી વધુ ઉત્તરપ્રદેશમાં થાય છે.
2. શેરડીના ઉત્પાદનમાં મહારાષ્ટ્ર બીજા નંબરે છે.
(A) પ્રથમ વાક્ય સાચું છે.
(B) બીજું વાક્ય સાચું છે.
(C) પ્રથમ અને બીજુ બંને વાક્યો સાચાં છે.
(D) પ્રથમ અને બીજુ બંને વાક્યો યોગ્ય નથી.

(22) નીચેના વિધાનો ચકાસી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.
1. અડદ અને મગ એ બંને ખરીફ પાક છે.
2. તલ ઉત્તર ભારતમાં ખરીફ પાક તરીકે અને દક્ષિણ ભારતમાં રવિ પાક તરીકે ઉગાડવામાં આવે છે.
(A) બંને વિધાન ખોટાં છે.
(B) બંને વિધાન સાચાં છે.
(C) વિધાન 1 સાચું અને 2 ખોટું છે.
(D) વિધાન 1 ખોટું અને 2 સાચું છે.

(23) સૂચિ 1 અને સૂચિ 2 ને યોગ્ય રીતે જોડો.

સૂચિ 1 (કૃષિ ઉત્પાદનો)	સૂચિ 2 (સૌથી મોટો ઉત્પાદક)
1. કપાસ	A. મધ્યપ્રદેશ
2. ચણા	B. ગુજરાત
3. કાળા મરી	C. પશ્ચિમ બંગાળ
4. અનાનસ	D. કેરળ

નીચેના વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.
(A) 1-B, 2-A, 3-D, 4-C (B) 1-B, 2-A, 3-C, 4-D
(C) 1-A, 2-B, 3-D, 4-C (D) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D

(24) એગ્રોફોરેસ્ટ્રી અંગે નીચેના પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સાચું/સાચાં છે?
1. આ પદ્ધતિમાં જંગલમાં નાશ પામેલા વૃક્ષોને સ્થળે ખેતીના પાકોનું વાવેતર કરવામાં આવે છે.
2. આ પદ્ધતિમાં બહુઉપયોગી વૃક્ષોને ખેતરના એકાદ ટૂકડામાં પદ્ધતિસર ઉછેરવામાં આવે છે.
(A) ફક્ત 1 (B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને (D) 1 અને 2 પૈકી કોઈ નહીં

(25) નીચેનામાંથી કઈ જોડ સાચી છે ?
1. પ્રથમ પેઢીનું બાયોફ્યુઅલ – ખાંડ
2. બીજી પેઢીનું બાયોફ્યુઅલ – જેટ્રોફા
3. ત્રીજી પેઢીનું બાયોફ્યુઅલ – આલ્ગી
(A) માત્ર 1 અને 2 (B) માત્ર 1 અને 3
(C) માત્ર 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(26) નીચેનામાંથી કોનો ખરીફ પાકમાં સમાવેશ થાય છે ?
1. તુવેર 2. શક્કરીયા
3. એરંડા
(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(27) નીચેના વિધાનો ધ્યાને લો.
1. સોયાબીનના પાક માટે 13⁰ થી 24⁰ સેલ્શિયસ તાપમાન અને 40 થી 60 સે.મી. વાર્ષિક વરસાદ તથા 6 થી 6.5 ph વાળી એસિડિક જમીન માફક આવે છે.
2. સોયાબીનના ઉત્પાદનમાં ભારતમાં ઉત્તરપ્રદેશ પ્રથમ સ્થાને છે.
ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાન સાચાં છે ?
(A) માત્ર 1 (B) માત્ર 2
(C) એકપણ નહીં (D) દર્શાવેલ તમામ

(28) નીચે પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો સત્ય નથી ?
(A) શણનું સૌથી વધુ ઉત્પાદન પ.બંગાળમાં થાય છે.
(B) ભારતમાં કૃષિ વર્ષ 1 જુલાઈથી 30 જૂન માનવામાં આવે છે.
(C) ભારતમાં સૌથી વધારે સિંચાઈ નહેર દ્વારા થાય છે.
(D) પંજાબ એ સર્વાધિક સિંચિત રાજ્ય છે.

(29) અરેબિકા, રોબસ્ટા, લિબેરીકા એ ક્યાં પાકની પ્રજાતિઓ છે ?
(A) ચા (B) કપાસ
(C) શણ (D) કોફી

(30) નીચેના વિધાનો ધ્યાને લો.
1. વાણિજ્યિક કૃષિ પદ્ધતિ અંતર્ગત એવા પાકો ઉગાડવામાં આવે છે કે જે ઉદ્યોગોના કાચામાલ તરીકે ઉપયોગી હોય.
2. વાણિજ્યિક પ્રકારની કૃષિમાં ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, પંજાબ, ઉત્તરપ્રદેશ, પશ્ચિમ બંગાળ વગેરે રાજ્યો સમાવિષ્ટ છે.
3. શેરડી, કપાસ, શણ વગેરે પાકોનો સમાવેશ વાણિજ્યિક કૃષિ પાકમાં થાય છે.
ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?
(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(31) ઝૂમ ખેતીને વિવિધ પ્રદેશમાં વિવિધ નામે ઓળખવામાં આવે છે તે સંદર્ભે નીચેના પૈકી કઈ જોડી અયોગ્ય રીતે જોડાયેલી છે ?
(A) કેરળ – પોનમ (B) આંધ્રપ્રદેશ – પોડુ
(C) તમિલનાડુ – બીરા (D) આસામ – ઝૂમ

DEMO COPY
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

(53) “શેરડી” સંદર્ભે નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. શેરડીના કુલ વિસ્તારના 60% કરતાં વધારે ભાગ ઉત્તરના મેદાની વિસ્તારોમાં જોવા મળે છે.
2. દર હેક્ટર દીઠ શેરડીનું ઉત્પાદન દક્ષિણ ભારતના ક્ષેત્રમાં ઉત્તરના મેદાની ક્ષેત્રો કરતાં વધુ થાય છે.

(A) 2 સાચું (B) 1 સાચું
(C) 1 અને 2 બંને સાચા (D) 1 અને 2 બંને ખોટાં

ANSWER KEY

1. (C)	2. (C)	3. (A)	4. (D)	5. (D)
6. (A)	7. (D)	8. (B)	9. (C)	10. (B)
11. (A)	12. (D)	13. (B)	14. (A)	15. (D)
16. (C)	17. (B)	18. (C)	19. (A)	20. (D)
21. (C)	22. (B)	23. (A)	24. (B)	25. (D)
26. (D)	27. (A)	28. (C)	29. (D)	30. (D)
31. (C)	32. (D)	33. (D)	34. (C)	35. (A)
36. (A)	37. (C)	38. (C)	39. (C)	40. (B)
41. (A)	42. (D)	43. (C)	44. (A)	45. (C)
46. (D)	47. (D)	48. (C)	49. (C)	50. (A)
51. (D)	52. (C)	53. (C)		

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

13 ઉદ્યોગ, સેવાઓ અને તેમની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ, પાયાના ઉદ્યોગ - ખનિજ, ઈંધણ અને માનવ શ્રમ આધારિત ઉદ્યોગો

(01) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. લઘુ ઉદ્યોગોમાં અમદાવાદ પ્રથમ ક્રમે છે જ્યારે સુરત અને રાજકોટ લઘુ ઉદ્યોગોમાં બીજા અને ત્રીજા ક્રમે છે.
2. ભારતમાં સોડા એશના ઉત્પાદનમાં સૌથી વધુ ફાળો ગુજરાતનો છે.
3. સુરેન્દ્રનગર જિલ્લામાં ખારાઘોડા ખાતે હિંદુસ્તાન સોલ્ટ લિ.નો પ્લાન્ટ આવેલો છે.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો ખોટાં છે ?

(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) એકપણ નહીં

(02) નીચેના વિધાનો ધ્યાને લો.

1. લોખંડ પોલાદના ઉદ્યોગને ‘ઉદ્યોગની કરોડરજ્જુ’ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
2. લોહ અયસ્કનો સૌથી મોટો ઉત્પાદક તથા સર્વાધિક ઉપયોગકર્તા દેશ ચીન છે જ્યારે કાચા લોખંડના ઉત્પાદનમાં ભારત બીજા સ્થાને છે.
3. ભારત સ્પંજ લોખંડનો સૌથી મોટો ઉત્પાદક દેશ છે.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(03) ગુજરાત સમુદ્રરેખા પર આવેલ કેપ્ટીવ જેટી અને તેને આધારિત ઉદ્યોગોના જોડકાં જોડો.

બંદર	ઉદ્યોગનું નામ
1. હજીરા	A. એસ્સાર બલ્ક ટર્મિનલ લી.
2. સિક્કા	B. દિગ્વિજય સિમેન્ટ કંપની
3. પીપાવાવ	C. અલ્ટ્રાટેક સિમેન્ટ કંપની લી.
4. જ[illegible]	D. સાંઘી ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લી.

(A) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (B) 1-A, 2-B, 3-D, 4-C
(C) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B (D) 1-D, 2-C, 3-A, 4-B

(04) નીચેના જોડકાં જોડો.

અ	બ
A. વિશાખાપટ્ટનમ્	1. મોટરગાડી
B. મૂરી	2. જહાજ બાંધવાનો ઉદ્યોગ
C. ગુડગાંવ	3. ફર્ટિલાઈઝર
D. પનકી	4. એલ્યુમિનિયમ

(A) A - 1, B - 4, C - 3, D - 2
(B) A - 2, B - 1, C - 4, D - 3
(C) A - 1, B - 2, C - 3, D - 4
(D) A - 2, B - 4, C - 1, D - 3

(05) ગુજરાતમાં કઈ જગ્યાએ જળવિદ્યુત મથકની સાથે તાપવિદ્યુત મથક પણ આવેલું છે ?

(A) ઓખા (B) ઉકાઈ
(C) પોરબંદર (D) ધુવારણ

(06) ભારતમાં આવેલ ‘સ્ટીલ પ્લાન્ટ’ (Steel Plant) અને સંબંધિત રાજ્યની જોડીમાંથી કઈ જોડી યોગ્ય નથી ?

(A) ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની – ઝારખંડ (TISCO)
(B) ઈન્ડિયન આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની – પશ્ચિમ બંગાળ (HSCO)
(C) વિશ્વેશ્વરૈયા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ પ્લાન્ટ (The Visweswaraya Iron & Steel Plant) – કર્ણાટક
(D) ભીલાઈ આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ પ્લાન્ટ – બિહાર

ANSWER KEY

1. (A)	2. (B)	3. (C)	4. (C)	5. (D)
6. (C)	7. (C)	8. (C)	9. (A)	10. (D)
11. (D)	12. (B)	13. (B)	14. (B)	15. (A)
16. (A)	17. (D)	18. (C)	19. (D)	20. (A)
21. (A)	22. (C)	23. (A)	24. (C)	25. (D)
26. (A)	27. (B)	28. (A)	29. (B)	30. (A)
31. (C)	32. (D)	33. (C)	34. (D)	35. (D)
36. (B)	37. (A)	38. (C)	39. (B)	40. (A)
41. (D)	42. (C)	43. (B)	44. (C)	45. (C)
46. (D)	47. (A)	48. (A)	49. (D)	50. (B)
51. (A)	52. (B)	53. (B)	54. (C)	55. (C)

TOPIC ANALYSIS

ફુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

15 કુદરતી વનસ્પતિ અને જંગલો, અભયારણ્ય અને રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન

(01) નીચેનામાંથી ક્યા ક્ષેત્રોનો સમાવેશ બાયોડાયવર્સિટી હોટસ્પોટ અંતર્ગત થાય છે ?

1. પૂર્વીય હિમાલય ક્ષેત્ર 2. ઈન્ડો બર્મા ક્ષેત્ર
3. પશ્ચિમ ઘાટ 4. સુંદાલેન્ડ

(A) ફક્ત 3 (B) ફક્ત 1 અ[illegible]
(C) ફક્ત 2, 3 અને 4 (D) ઉપર[illegible]

(02) નીચેનામાંથી ક્યા અભયારણ્ય તામિલનાડુ રાજ્યમાં આવેલા છે ?

1. સત્યમંગલમ અભયારણ્ય
2. ઈન્દિરા ગાંધી અભયારણ્ય
3. કલક્કડ અભયારણ્ય
4. વેદાથંગલ અભયારણ્ય

(A) 1, 3 અને 4 (B) 1, 2 અને 4
(C) 1, 2 અને 3 (D) 1, 2, 3 અને 4

(03) નીચે આપેલ જોડકાં જોડો.

યાદી-1	યાદી - 2
1. કેવલાદેવ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	A. ગોવા
2. ડો. સલીમ અલી પક્ષી અભયારણ્ય	B. તેલંગાણા
3. પાખલ વન્યજીવ અભયારણ્ય	C. રાજસ્થાન

(A) 1-C, 2-A, 3-B (B) 1-C, 2-B, 3-A
(C) 1-B, 2-A, 3-C (D) 1-B, 2-C, 3-A

(04) નીચેનામાંથી સત્ય વિધાન જણાવો.

1. UNESCO દ્વારા Man and Biosphereની સંકલ્પના રજૂ કરવામાં આવી.
2. આ પ્રોગ્રામમાં પ્રાકૃતિક તેમજ સાંસ્કૃતિક દ્રષ્ટિએ મહત્ત્વપૂર્ણ હોય તેવા ભૂક્ષેત્રને પસંદ કરવામાં આવે છે.
3. આ પ્રોગ્રામ હેઠળ અજૈવિક અને જૈવિક ઘટકોની વ્યવસ્થાની જાળવણી કરવામાં આવે છે.

(A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1, 2 અને 3

(05) નીચે આપેલ જોડકાં જોડો.

યાદી-1	યાદી-2
1. દામ્ફા વન્યજીવન અભયારણ્ય	A. કેરળ
2. ઈરાવિકુલમ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન	B. પશ્ચિમ બંગાળ
3. જલદાપારા વન્યજીવ અભયારણ્ય	C. મિઝોરમ

(A) 1-C, 2-A, 3-B (B) 1-B, 2-A, 3-C
(C) 1-A, 2-B, 3-C (D) 1-C, 2-B, 3-A

(06) નીચે આપેલા વિધાનો પૈકી ક્યા વિધાન ખોટા છે ?

1. ગીર નેશનલ પાર્ક અને અભ્યારણ્ય ગીર સોમનાથ જિલ્લાના ઉના તાલુકા ખાતે આવેલ છે.
2. ગીર નેશનલ પાર્ક અને અભ્યારણ્યમાં સિંહ, ચિત્તો, દીપડા, ગુડનાર, હરણ, સાબર, બિલાડી અને ચોશિંગા જેવા પ્રાણીઓ જોવા મળે છે.
3. મરીન નેશનલ પાર્ક અને અભ્યારણ્ય નર્મદા જિલ્લાના ડેડિયાપાડા ખાતે આવેલ છે.
4. મરીન નેશનલ પાર્ક અને અભ્યારણ્યમાં ચોશિંગા, રીંછ, દીપડા, જંગલી બિલાડી, હરણ અને ઝરખ જેવા પ્રાણીઓ જોવા મળે છે.

(A) ફક્ત 1 અને 2 (B) ફક્ત 2 અને 3
(C) ફક્ત 3 અને 4 (D) ફક્ત 2 અને 4

(07) નીચેના પૈકી યોગ્ય જોડકાં જોડો.

આરક્ષિત વિસ્તાર	સ્થળ
1. રામપરા	A. ડાંગ
2. પૂર્ણા	B. જામનગર
3. મહાગંગા અભયારણ્ય	C. મોરબી

(A)1-C, 2-A, 3-B (B) 1-A, 2-C, 3-B
(C)1-A, 2-B, 3-C (D) 1-C, 2-B, 3-A

DEMO COPY

ANSWER KEY

1. (D)	2. (D)	3. (A)	4. (D)	5. (A)
6. (C)	7. (A)	8. (D)	9. (B)	10. (B)
11. (B)	12. (C)	13. (A)	14. (B)	15. (C)
16. (A)	17. (D)	18. (C)	19. (A)	20. (B)
21. (C)	22. (B)	23. (B)	24. (D)	25. (A)
26. (C)	27. (A)	28. (C)	29. (C)	30. (B)
31. (D)	32. (C)	33. (B)	34. (B)	35. (D)
36. (C)	37. (B)	38. (C)	39. (B)	40. (D)
41. (B)	42. (D)	43. (D)	44. (B)	45. (B)
46. (A)	47. (B)	48. (C)	49. (C)	50. (D)
51. (D)	52. (B)	53. (D)	54. (C)	55. (A)
56. (C)	57. (C)	58. (A)	59. (B)	60. (D)
61. (A)	62. (D)	63. (B)	64. (C)	65. (B)
66. (B)	67. (D)	68. (D)	69. (D)	70. (A)
71. (D)	72. (A)	73. (A)	74. (C)	75. (B)
76. (C)	77. (B)	78. (D)	79. (A)	80. (C)
81. (C)	82. (D)	83. (C)	84. (B)	

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

16 સામાજિક ભૂગોળ: વસ્તી

(01) નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. 2011ની વસતી ગણતરી મુજબ ભારતની વસતી ગીચતા 382 વ્યક્તિ પ્રતિ ચો.કિ.મી. છે.
2. ભારતનું સૌથી વધુ તાલુકા ધરાવતું રાજ્ય આંધ્રપ્રદેશ છે.
3. ગુજરાતમાં સૌથી ઓછી વસતી ગીચતા ધરાવતો જિલ્લો કચ્છ છે.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો સાચાં છે ?

(A) માત્ર 1 અને 2 (B) 1 અને 3
(C) 1, 2 અને 3 (D) 2 અને 3

(02) જોડકાં જોડો.

1. નેગ્રીટો (A) હબસી પ્રજા
2. ઓસ્ટ્રેલોઈડ (B) નિશાદ પ્રજા
3. નાર્ડિક (C) ઈન્ડો આર્યન
4. મોંગોલોઈડ (D) કિરાત

(A) 1-B, 2-A, 3-C, 4-D (B) 1-B, 2-A, 3-D, 4-C
(C) 1-A, 2-B, 3-C, 4-D (D) 1-A, 2-C, 3-D, 4-B

(03) ભારતના મુખ્ય જનજાતિ સમુદાયમાં નીચેનામાંથી કોનો સમાવેશ થાય છે ?

1. ગોંડ 2. ભીલ
3. સંથાલ 4. ઉરાવ

(A) 1 અને 3 (B) 2 અને 4
(C) 1, 2 અને 3 (D) 1, 2, 3 અને 4

(04) ભારતમાં સૌથી વધુ અનુસૂચિત જનજાતિ ધરાવતાં રાજ્યોમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?

1. મધ્યપ્રદેશ 2. ઉત્તરપ્રદેશ
3. મહારાષ્ટ્ર 4. બિહાર
5. ઓડિશા

(A) 1, 4 અને 5 (B) 1, 3 અને 4
(C) 2 અને 3 (D) 1, 2, 3 અને 4

(05) 2011ની વસતી ગણતરી પ્રમાણે ગુજરાતમાં નીચે પૈકી ક્યા જિલ્લાઓમાં અનુસૂચિત જનજાતિની વસતી 50 ટકાથી વધુ છે ?

(A) ડાંગ, તાપી, સાબરકાંઠા, બનાસકાંઠા
(B) ડાંગ, તાપી, દાહોદ, વલસાડ
(C) નર્મદા, દાહોદ, પંચમહાલ, સુરત
(D) નર્મદા, તાપી, પંચમહાલ, પોરબંદર

(06) 2011ની વસતી ગણતરી અનુસાર સૌથી વધુ ખ્રિસ્તી વસતી ધરાવતા જિલ્લો ક્યો છે ?

(A) વડોદરા (B) તાપી
(C) નર્મદા (D) નવસારી

(07) 2011ની વસતી ગણતરી મુજબ ગુજરાતના જિલ્લાઓને વસતી ગીચતા મુજબ ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.

1. આણંદ 2. નવસારી
3. અમદાવાદ 4. ગાંધીનગર

(A) 3, 1, 4 અને 2 (B) 3, 4, 1 અને 2
(C) 1, 2, 3 અને 4 (D) 1, 3, 4 અને 2

(08) 2011ની ગુજરાતની વસતી ગણતરી વિશે નીચેના વિધાનો તપાસો.

1. ઉત્તર ગુજરાતમાં બનાસકાંઠા જિલ્લો સૌથી વધુ વસતી ધરાવતો જિલ્લો છે.
2. સૌરાષ્ટ્રમાં રાજકોટ જિલ્લા પછીના ક્રમે ભાવનગર જિલ્લો સૌથી વધુ વસતી ગીચતા ધરાવે છે.
3. ઉત્તરપૂર્વના જિલ્લાઓમાં દાહોદ જિલ્લો જાતિ ગુણોત્તરનું સૌથી ઊંચું પ્રમાણ ધરાવે છે.

ઉપરોક્ત વિધાનોમાંથી ક્યા વિધાનો ખોટાં છે ?

(A) 1 અને 3 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 2 (D) એકપણ નહીં

DEMO COPY

(80) 2011 ની વસતી ગણતરી અનુસાર નીચેના પૈકી ક્યો ધાર્મિક સમુદાય સૌથી વધુ સાક્ષરતા દર ધરાવે છે ?
(A) જૈન (B) બૌધ્ધ
(C) ખ્રિસ્તી (D) શીખ

(81) વસતીના અંગભૂત ઘટકના સંદર્ભમાં 'Push and Pull' કોની સાથે સંબંધિત છે?
(A) વસતીવૃદ્ધિ (B) વસતીનું વિતરણ
(C) વસતીની ગીચતા (D) વસતીનું સ્થળાંતર

(82) ક્યા બે દેશો ચીન અને ભારતને વસતીના સંદર્ભે ઘટતા ક્રમમાં અનુસરે છે ?
(A) યુ.એસ.એ. અને રશિયા
(B) યુ.એસ.એ. અને બ્રાઝિલ
(C) યુ.એસ.એ. અને યુ.કે.
(D) યુ.એસ.એ. અને ઈન્ડોનેશિયા

(83) જનગણના નગર માટે નીચેનાં પૈકી ક્યા માપદંડ પુરા થવા જરૂરી છે ?
(A) ક્ષેત્રની ઓછામાં ઓછી વસતી 5000 હોવી જોઈએ
(B) આ ક્ષેત્રમાં કાર્યશીલ પુરુષોની ઓછામાં ઓછી 75% વસતી બિનકૃષિ કાર્યો સાથે સંકળાયેલ હોવી જોઈએ
(C) ઓછામાં ઓછી વસતી ગીચતા 400 વ્યક્તિ પ્રતિ વર્ગ કિલોમીટર હોવી જોઈએ.
(D) ઉપરોક્ત તમામ

ANSWER KEY

1. (C)	2. (C)	3. [illegible]	4. (C)	5. (B)
6. (B)	7. (A)	8. (D)	9. (C)	10. (B)
11. (C)	12. (C)	13. (A)	14. (A)	15. (B)
16. (C)	17. (C)	18. (D)	19. (A)	20. (C)
21. (D)	22. (D)	23. (A)	24. (C)	25. (D)
26. (A)	27. (B)	28. (D)	29. (D)	30. (B)
31. (D)	32. (C)	33. (D)	34. (C)	35. (B)
36. (C)	37. (B)	38. (B)	39. (C)	40. (D)
41. (D)	42. (C)	43. (C)	44. (C)	45. (A)
46. (B)	47. (D)	48. (D)	49. (C)	50. (B)
51. (A)	52. (D)	53. (B)	54. (B)	55. (B)
56. (A)	57. (B)	58. (C)	59. (B)	60. (B)
61. (C)	62. (B)	63. (D)	64. (B)	65. (A)
66. (B)	67. (A)	68. (B)	69. (B)	70. (D)
71. (C)	72. (B)	73. (C)	74. (A)	75. (C)
76. (B)	77. (C)	78. (C)	79. (D)	80. (A)
81. (D)	82. (D)	83. (D)		

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

17 આપત્તિ વ્યવસ્થાપન

(01) નીચેના પૈકી ક્યા મૃત કે શાંત જ્વાળામુખીના ઉદાહરણ છે.
1. જાપાનનો ફુઝીયામા 2. બ્રહ્મદેશનો માઉન્ટ પોપા
3. આફ્રિકાનો કિલિમાંજરો 4. ઈરાનનો કોહ–સુલ્તાન
5. ભારતનો તોશામ હિલ્સ
(A) ફક્ત 1, 2 અને 3 (B) ફક્ત 2, 3, 4 અને 5
(C) ફક્ત 1, 3, 4 અને 5 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(02) દુનિયામાં સૌથી વધુ ટો[illegible]વાનું તોફાન ક્યા દેશમાં થાય છે.
(A) યુ.એસ.એ. (B) ચીન
(C) જાપાન (D) ભારત

(03) ઉત્તર હિંદ મહાસાગરમાં આવતા ચક્રવાતોના ક્યા નામો ભારત દેશ દ્વારા નક્કી થયા છે ?
1. અગ્નિ 2. નિશા
3. રશ્મિ 4. ગાજા
5. સાગર
(A) ફક્ત 1 અને 5 (B) ફક્ત 1 અને 4
(C) ફક્ત 1, 3 અને 5 (D) ઉપરોક્ત તમામ

(04) નીચે બે વિધાનો આપ્યા છે. એક વિધાનને નિવેદન (A) તથા બીજા વિધાનને કારણ (R) થી નામાંકિત કર્યા છે.
નિવેદન (A) : કોલસા આધારિત તાપ ઊર્જા એસિડ વર્ષાને સહાય કરનાર છે.
કારણ (R) : જ્યારે કોલસાનું દહન થાય છે ત્યારે કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું ઉત્સર્જન થાય છે.
નીચે આપેલા કોડનો ઉપયોગ કરી સાચો જવાબ પસંદ કરો.
(A) A તથા R બંને સાચા છે અને R એ A નું સાચું સ્પષ્ટીકરણ છે.
(B) A તથા R બંને સાચા છે, પરંતુ R એ A નું સાચું સ્પષ્ટીકરણ નથી.
(C) A સાચું પરંતુ R ખોટું છે.
(D) A ખોટું પરંતુ R સાચું છે.

DEMO COPY

(34) ભૂકંપની તીવ્રતા અને તેની અસરના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી કઈ જોડ અયોગ્ય રીતે જોડાયેલ છે?
(A) 2.0 થી ઓછા–ખબર પડતી નથી.
(B) 3.5 કરતા ઓછો–નોંધાય છે પણ અનુભવાતો નથી.
(C) 3.5 થી 4.5–અનુભવાય છે.
(D) 4.5 થી 6.0–મોટા ભૂકંપ ઘણા મોટા વિસ્તારમાં વિનાશ

(35) નીચે પૈકી ક્યાં માનવસર્જિત પ્રકોપો છે ?
1. અણુ દુર્ઘટના
2. ઔદ્યોગિક દુર્ઘટના
3. તીડના હુમલા
4. યુદ્ધ
5. હિમપ્રપાત
6. અણુ–વિસ્ફોટો

(A) ફક્ત 1, 2 અને 4　(B) ફક્ત 1, 2, 3 અને 5
(C) ફક્ત 1, 2, 4 અને 6　(D) 1, 2, 3, 4, 5 અને 6

(36) વૈશ્વિક મહામારી (Pandemic) ના સંદર્ભે નીચેના વિધાનોમાંથી સાચા વિધાનો જણાવો.
1. તે અમુક ચોક્કસ વિસ્તારથી વસતીમાં ફેલાય છે.
2. એઈડ્સ વૈશ્વિક મહામારી છે.
3. UN દ્વારા વૈશ્વિક મહામારીની જાહેરાત કરવામાં આવે છે.

(A) ફક્ત 1 અને 3　(B) ફક્ત 2
(C) ફક્ત 1 અને 2　(D) એકપણ નહીં

(37) નીચેના પૈકી ક્યું/ક્યા વિધાન/વિધાનો યોગ્ય છે ?
1. જે જ્વાળામુખીમાંથી લાવા, વરાળ, વાયુઓ અને અન્ય પદાર્થો નીકળવાની ક્રિયા સતત ચાલુ રહેતી હોય તે સક્રિય જ્વાળામુખી કહે છે
2. જે જ્વાળામુખીના મુખમાં પાણી ભરાઈ સરોવર બની ગયું હોય તેમાં વિસ્ફોટ થવાના કોઈ ચિહ્ન જણાતા ન હોય તેવા જ્વાળામુખીને મૃત અથવા નિષ્ક્રિય જ્વાળામુખી કહે છે.

(A) ફક્ત 1　(B) ફક્ત 2
(C) 1 અને 2 બંને　(D) એકપણ નહિં

(38) કેરેબિયન સમુદ્ર પર સર્જાતા ચક્રવાતી તોફાનોને ________ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
(A) ટાયફૂન　(B) વીલી–વિલી
(C) હરિકેન　(D) ચક્રવાત

ANSWER KEY

1. (D)	2. (A)	3. (A)	4. (A)	5. (B)
6. (A)	7. (A)	8. (C)	9. (C)	10. (B)
11. (C)	12. (D)	13. (D)	14. (D)	15. (A)
16. (B)	17. (D)	18. (C)	19. (B)	20. (B)
21. (D)	22. (B)	23. (C)	24. (C)	25. (D)
26. (D)	27. (D)	28. (C)	29. (A)	30. (D)
31. (D)	32. (D)	33. (D)	34. (D)	35. (C)
36. (B)	37. (D)	38 (C)		

TOPIC ANALYSIS

કુલ પ્રશ્નો		સાચા પ્રશ્નો		ખોટા પ્રશ્નો	

18 વર્તમાન પ્રવાહોના સંદર્ભમાં ભૂગોળ

(01) તાજેતરમાં સમાચારમાં રહેલ 'ઈલેક્ટ્રોનિક માટી' (e-Soil) વિશે નીચેના પૈકી ક્યા વિધાન સાચા છે ?
(A) તે એક નવું પ્રવાહકીય કૃષિ ક્રિયાધર (Substrate) છે. જે ખાસ કરીને હાઈડ્રોપોનિક સિસ્ટમ માટે રચાયેલ છે.
(B) તે સેલ્યુલોઝ અને વાહક પોલિમર (PEDOT)માંથી મેળવવામાં આવેલ ઇલેક્ટ્રિકલી વાહક વૃદ્ધિ સબસ્ટ્રેટ છે.
(C) આ પદ્ધતિથી છોડ ઝડપથી વધે છે.
(D) ઉપરોક્ત તમામ સાચા છે.

(02) જાન્યુઆરી, 20… માં નીચેના પૈકી ક્યાં દેશમાં 7.6ની તીવ્રતાનો ભૂકંપ આવ્યા બાદ ઉચ્ચ સ્તરની ત્સુનામીની ચેતવણી જારી કરી હતી ?
(A) ઇન્ડોનેશિયા　(B) માલદીવ
(C) જાપાન　(D) ફિનલેન્ડ

(03) તાજેતરમાં સમાચારમાં રહેલ 'બક્સા (બુક્સા) ટાઈગર રિઝર્વ' ક્યાં રાજ્યમાં સ્થિત છે ?
(A) અરૂણાચલ પ્રદેશ　(B) ઉત્તરપ્રદેશ
(C) ઝારખંડ　(D) પશ્ચિમ બંગાળ

(04) મધ્યપ્રદેશના કુનો નેશનલ પાર્કમાં તાજેતરમાં ત્રણ બચ્ચાને જન્મ આપનાર માદા ચિત્તાનું નામ શું છે ?
(A) આદિમા　(B) આર્યા
(C) આશા　(D) આદ્યા

(05) તાજેતરમાં ભારતના વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ 'કોચી–લક્ષદ્વીપ ટાપુઓ સબમરીન ઓપ્ટિકલ ફાઈબર કનેક્શન પ્રોજેક્ટ'નું ઉદ્દઘાટન કર્યું હતું. આ લક્ષદ્વીપ ટાપુ વિશે નીચેના પૈકી ક્યા વિધાન સાચા છે ?
1. તે ભારતનો સૌથી નાનો કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ છે.
2. તેમાં કુલ 36 ટાપુઓનો સમાવેશ થાય છે.
3. તેની રાજધાની કાવારત્તી છે.
4. લક્ષદ્વીપ નામનો અર્થ મલયાલમ અને સંસ્કૃત ભાષામાં 'એક લાખ ટાપુઓ' થાય છે.

યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.
(A) માત્ર 1, 3 અને 4　(B) માત્ર 1, 2 અને 3
(C) માત્ર 1, 2 અને 4　(D) 1, 2, 3 અને 4

DEMO COPY

NEW BOOK

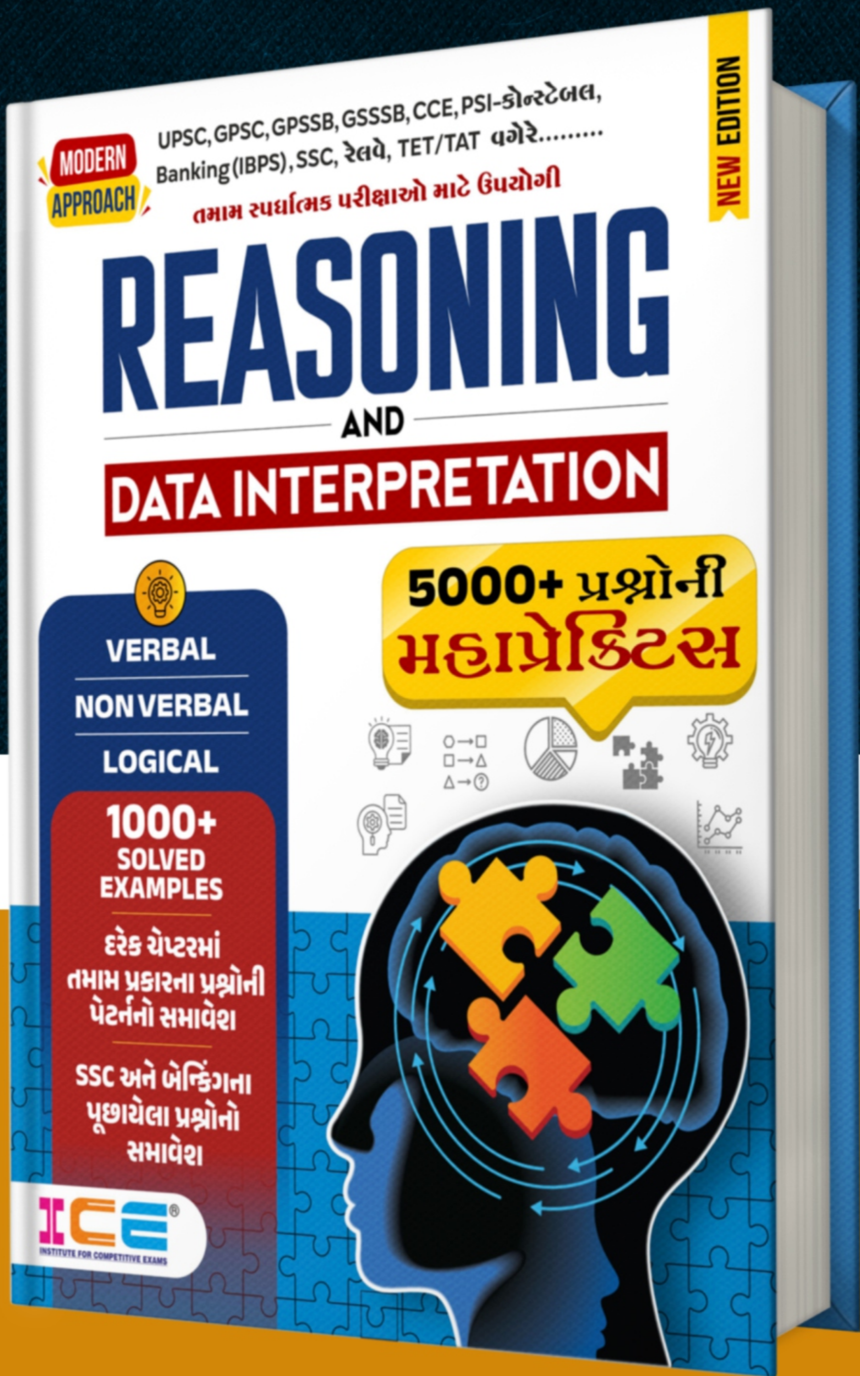

આ બુક ખરીદવા માટે નીચે આપેલ લિંક પર ક્લિક કરો

iceonline App

ICEONLINE APP
ડાઉનલોડ કરો

Google Play

Download on the App Store

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં આપની સફળતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે તમામ વિષયોનો 360° અભ્યાસ

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાનો વિશેષ અનુભવ ધરાવતી વિષય નિષ્ણાત ફેકલ્ટીઓની ટીમ દ્વારા દરેક વિષયોનો ટુ ધી પોઈન્ટ અભ્યાસ

નવી પરીક્ષા પદ્ધતિને અનુરૂપ સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમને આવરી લેતા અદ્યતન માહિતી સાથેના ઇ-લેટેસ્ટ વીડિયો લેક્ચર

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના દરેક વિષયોનો સ્માર્ટ વર્ક અને સમજણ શક્તિના સમન્વયથી અભ્યાસ

તમામ વિષયોનો ટોપિક વાઈઝ ઊંડાણપૂર્વક અભ્યાસ કરાવતા વીડિયો લેક્ચર

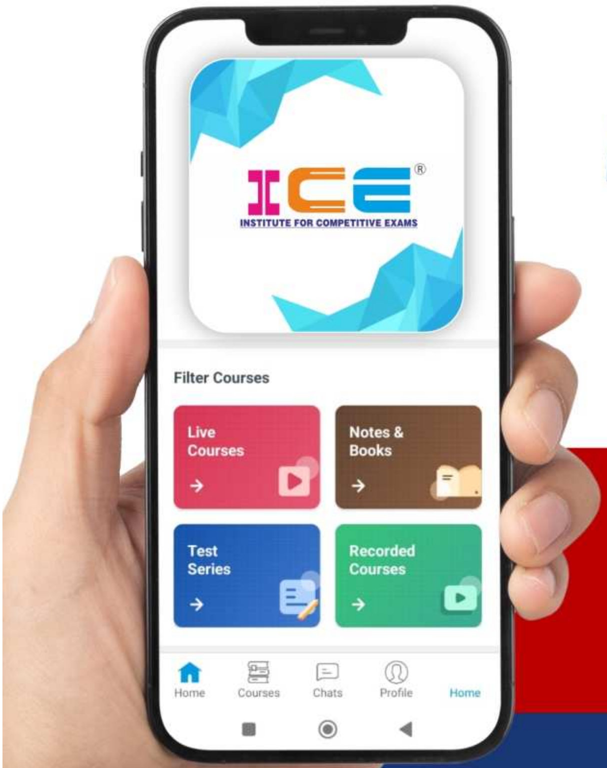

LIVE + RECORDED BATCHES

Download our
ICEONLINE
App

Google Play
Download on the App Store

93773-01110
(10:00am to 6:00pm)

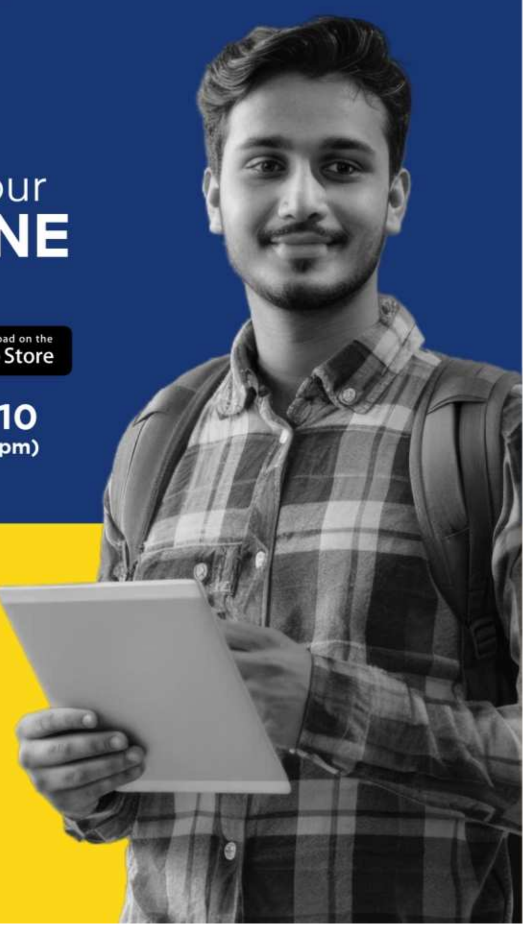

ICE, બીજો માળ, સદગુરુ કોમ્પલેક્ષ, સ્વામિનારાયણ મંદિર પાસે, કાલાવડ રોડ, રાજકોટ.

93280-01110

પુસ્તકની વિશેષતા

- નવી પરીક્ષા પદ્ધતિને અનુરૂપ અધતન વૈકલ્પિક પ્રશ્નસંગ્રહ
- વિષયોના તથ્યાત્મક અને સમજણપૂર્વકના પ્રશ્નોની ધારદાર તૈયારી માટે ખૂબ જ ઉપયોગી હેતુલક્ષી પ્રશ્નોત્તરી
- પરીક્ષાની સર્વશ્રેષ્ઠ તૈયારી માટે તેમજ પરીક્ષા પૂર્વે RAPID REVISION માટે પણ અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તક
- બદલાતી જતી પરીક્ષા પદ્ધતિને ધ્યાનમાં રાખી પરીક્ષાની શ્રેષ્ઠ તૈયારી માટે જોડકાં, વિધાનવાળા અને Fact Base સંભવિત પ્રશ્નોનો સમાવેશ
- ઈતિહાસ, સાંસ્કૃતિક વારસો અને ભૂગોળ જેવા વિષયોમાં વધારે માર્કસ મેળવવા માટેનું સર્વશ્રેષ્ઠ પુસ્તક

છેલ્લા 14 વર્ષમાં ગુજરાતમાં સૌથી વધુ ઉમેદવારોને સફળતા અપાવનાર સંસ્થા ICE

- નવી પરીક્ષા પદ્ધતિને તદ્દન સરળ બનાવતી માઈક્રો પ્લાંનિંગ ફોર્મ્યુલા
- સ્માર્ટ વર્ક અને સમજણ શક્તિના સમન્વયથી અભ્યાસ
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની Expert Team દ્વારા કોચિંગ
- માઈન્ડ પાવર, મેમરી ટેક્નિક, સ્માર્ટ સ્કિલ પ્રેક્ટિસથી અભ્યાસ
- અનુભવી નિષ્ણાતો દ્વારા તૈયાર થયેલું ટુ ધી પોઇન્ટ અપડેટેડ સ્ટડી મટિરિયલ્સ
- Weekly Test, Monthly Test, Targetive Test, Final Mock Test દ્વારા સતત મૂલ્યાંકન
- વિધાર્થીઓને મૂંઝવતા પ્રશ્નોનું વ્યક્તિગત માર્ગદર્શન
- Proper Reading Schedule સાથેની Perfect તૈયારી
- સમયાંતરે રિવિઝન વર્કશોપ
- ગણિત, રિઝનિંગ અને English જેવા અઘરા વિષયોની સતત પ્રેક્ટિસ

NEW BOOK

આ બુક ખરીદવા માટે નીચે આપેલ લિંક પર ક્લિક કરો

iceonline App

ICEONLINE APP ડાઉનલોડ કરો

Google Play

Download on the App Store